

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту

(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота / проект

другий (магістерський)

(рівень вищої освіти)

на тему Удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ "СТК Авангард"

Виконав: студент 2 курсу, групи Ф. 0719-0Пз-дн.
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

освітньої програми Оподаткування

(код і назва освітньої програми)

спеціалізації _____

(код і назва спеціалізації)

Д. М. Шарко

(ініціали та прізвище)

Керівник зав. каф. ОАОН, д. е. н., проф. Меліхова Т. О.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент д. е. н., проф. Покатаєва О. В.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя

2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код та назва)

Освітня програма Оподаткування

(код та назва)

Спеціалізація _____

(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«28» 05 2020 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

Шарко Дмитро Михайлович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ, СТК «Авангард»

керівник роботи Малишова Т.О. д.е.н., проф.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «25» 05 2020 року № 595-С

2. Строк подання студентом роботи 01.03.2021

3. Вихідні дані до роботи Законодавчо-нормативні акти, літературні джерела, періодичні видання, фінансове звітність підприємств

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Теоретичні основи обліку та аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві 2. Облік розрахунків з покупцями та фінансовий аналіз ТОВ, СТК «Авангард» 3. Пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ, СТК «Авангард»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Первинні документи 2. Ефективна модель аудиту 3. Схема обліку розрахунків з покупцями 4. Креслення розрахунків 5. Схема обліку розрахунків 6. Звірка зрешетків 7. Запропонована форма відомості розрахунків 8. Запропоновані субрахунки 9. Запропонована програма аудиту 10. Робочий документ аудитора

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1.	Меліхова Т. О. зав. каф.	28.05.20	10.2020
2.	Меліхова Т. О. зав. каф.	28.05.20	11.2020
3.	Меліхова Т. О. зав. каф.	28.05.20	11.2020

7. Дата видачі завдання 28.05.2020

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Складання робочого плану, визначення предмету, мети та завдань досліджень	травень 2020	
2	Огляд літературних джерел, періодичних та наукових видань з теми дослідження	вересень 2020	
3	Робота над 1 розділом	лютий 2020	
4	Робота над 2 розділом	листопад 2020	
5	Робота над 3 розділом	грудень 2020	
6	Підготовка до публікації наукової статті та тез доповіді	листопад 2020	
7	Оформлення роботи згідно ДСТУ та методичних рекомендацій	січень 2021	
8	Попередній захист роботи	лютий 2021	
9	Нормоконтроль	березень 2021	
10	Підготовка остаточного варіанту роботи, автореферату, презентаційного матеріалу, доповіді	березень 2021	
11	Захист роботи	березень 2021	

Студент

[Підпис]
(підпис)

Д. М. Шарко
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту)

[Підпис]
(підпис)

Т. О. Меліхова
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

[Підпис]
(підпис)

Л. К. Росоранов
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Шарко Д.М. Удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування, науковий керівник Т.О. Меліхова. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут. Кафедра обліку, аналізу, оподаткування та аудиту, 2021.

Досліджено теоретичні основи обліку та аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві. Показано облік розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД». Проаналізовано фінансовий аналіз ТОВ «СТК АВАНГАРД». Проведено аудит розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД». Надані пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Ключеві слова: ДЕБІТОРИ, ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, РОЗРАХУНКИ З ПОКУПЦЯМИ, ОБЛІК, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, АУДИТ, ПРОПОЗИЦІЇ.

ABSTRACT

Sharko D.M. The Improvement of Accounting and Audit of Settlements with Customers at LLC "STK AVANGARD".

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 - Accounting and Taxation, supervisor T.O. Melikhova. Zaporizhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute. Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, 2021.

The theoretical bases of accounting and audit of settlements with customers at the enterprise are investigated. The accounting of settlements with buyers on LLC STK AVANGARD is shown. The financial analysis of STK AVANGARD LLC is analyzed. An audit of settlements with customers was conducted at STK AVANGARD LLC. Proposals for improving the accounting and auditing of settlements with customers at STK AVANGARD LLC are provided.

Keywords: DEBTORS, RECEIVABLES, SETTLEMENTS WITH CUSTOMERS, ACCOUNTING, FINANCIAL ANALYSIS, AUDIT, PROPOSALS.

АННОТАЦИЯ

Шарко Д.М. Совершенствование учета расчетов с покупателями на ООО «СТК АВАНГАРД».

Квалификационная работа для получения степени высшего образования магистра по специальности 071 - Учет и налогообложение, научный руководитель Т.А. Мелихова. Запорожский национальный университет. Инженерный учебно-научный институт. Кафедра учета, анализа, налогообложения и аудита, 2021.

Исследованы теоретические основы учета расчетов с покупателями на предприятии. Показано учет расчетов с покупателями на ООО «СТК АВАНГАРД». Проанализированы финансовый анализ ООО «СТК АВАНГАРД». Проведен аудит расчетов с покупателями на ООО «СТК АВАНГАРД». Даны предложения по совершенствованию учета расчетов с покупателями на ООО «СТК АВАНГАРД».

Ключевые слова: ДЕБИТОРЫ, ДЕБИТОРСКАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ, РАСЧЕТЫ С ПОКУПАТЕЛЯМИ, УЧЕТ, ФИНАНСОВЫЙ АНАЛИЗ, АУДИТ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	10
1.1 Концептуальні основи обліку та аудиту розрахунків з покупцями	10
1.2 Облік розрахунків з покупцями	28
1.3 Аудит розрахунків з покупцями	40
2 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТОВ «СТК АВАНГАРД»	59
2.1 Загальна характеристика ТОВ «СТК АВАНГАРД»	59
2.2 Облік розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»	65
2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «СТК АВАНГАРД»	76
3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ НА ТОВ «СТК АВАНГАРД»	92
3.1 Аудит розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»	92
3.2 Удосконалення обліку розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»	118
3.3 Удосконалення аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»	119
ВИСНОВКИ	127
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	133
ДОДАТОК А – Статут	144
ДОДАТОК Б – Договір поставки	158
ДОДАТОК В – Рахунок	161
ДОДАТОК Г – Видаткова накладна	162
ДОДАТОК Д – Податкова накладна	163
ДОДАТОК Е – Товарно-транспортна накладна	164

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі у будь-якого виробничого або торгівельного підприємства виникають розрахунки з покупцями та замовниками, тому дуже важливо правильно вести їх облік та своєчасно проводити їх перевірку. Під час здійснення аудиту за правильністю та своєчасністю проведенням розрахунків з покупцями та замовниками, передусім, проводять звірку з контрагентами щодо відповідності відображення стану розрахунків, потім з'ясовують причини виникнення сумнівної та безнадійної заборгованості. Тому актуальним питанням на сьогодні є удосконалення обліку і аудиту розрахунки з покупцями та замовниками.

Розгляду питань обліку та аудиту обліку та аудиту розрахунків з покупцями сприяли роботи наступних вчених: Бутинець Ф.Ф., Кулаковська Л.П., Гордієнко Н.І., Бондарь В.П., Усач Б.Ф., Макаренко А.П. та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до плану науково-дослідницьких робіт Запорізького національного університету до науково-дослідної теми кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту «Теоретико-методичні та практичні підходи щодо удосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю в управлінні підприємством» (15-ДВ/20). Автором запропоновано вдосконалення обліку та аудиту обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Мета та завдання роботи. Мета магістерської роботи – розробка пропозицій щодо удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Реалізація мети роботи зумовила необхідність виявлення і розв'язання наступного комплексу завдань:

- дослідити теоретичні основи обліку та аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві;
- показати облік розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»;

- провести фінансовий аналіз ТОВ «СТК АВАНГАРД»;
- провести аудит розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»;
- надати шляхи удосконалення обліку розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»
- надати удосконалення аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Об'єкт дослідження є процес обліку та аудиту розрахунків з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Предмет дослідження є теоретико-методичні підходи щодо обліку та аудиту розрахунків з покупцями.

Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, періодична література, інтернет-ресурси, а також дані обліку та аудиту розрахунків з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Наукова новизна:

- для удосконалення обліку розрахунків з покупцями, запропонована форма відомості розрахунків з покупцями. Пропонуємо до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відкрити наступні субрахунки, а саме: 3611 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»; 3612 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»; 3613 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)»; 3621 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»; 3622 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»; 3623 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)». Це надасть поліпшення обліку адміністративних витрат, що забезпечить правильність, своєчасність, законність відображення в їх обліку;
- для удосконалення аудиту розрахунків з покупцями підприємства, запропонована методика, яка на відміну від існуючих включає: анкету,

загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудитору охопити всі аспекти обліку розрахунків з покупцями на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку розрахунків з покупцями, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити ефективність діяльності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження практичних рекомендацій у діяльність ТОВ «СТК АВАНГАРД», що дозволить підвищити ефективність обліку та аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві (довідка про впровадження № 180 від 01.03.2021р.).

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи: групування (типологічний та аналітичний), порівняння, балансовий метод, абсолютних, середніх та відносних величин, прийоми елімінування (для виявлення впливу певних факторів на динаміку окремих показників фінансової звітності), графічні методи.

Апробація результатів дослідження. Найважливіші положення та висновки магістерської роботи доповідалися на Круглому столі «Дискусійні питання з теорії та практики сучасної експертизи» Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 95-96.

Основні пропозиції автора щодо удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями знайшли відображення у статті: Шарко Д.М., Меліхова Т.О. Удосконалення обліку і аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві. Науково-практичний журнал Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21-22. С. 30–36.

Обсяг та структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст магістерської роботи виконаний на 164 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі 6 рисунки та 46 таблиць. Робота містить 21 додатків. Список використаних джерел складається із 111 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Концептуальні основи обліку та аудиту розрахунків з покупцями

Розвиток ринкових взаємовідносин та орієнтація на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку вимагає прозорості розрахунків, в межах відповідної системи платежів. Як основний інструмент регулювання ринкових взаємовідносин розрахунки мають важливе значення та потребують ґрунтовного дослідження та уточнення поняття «розрахунки» з різних точок зору: економічної, бухгалтерської, податкової, банківської, юридичної [18].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» (далі – П(С)БО 10). Крім того, при відображенні в обліку та фінансовій звітності дебіторської заборгованості необхідно враховувати вимоги інших П(С)БО:

- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»,
- П(С)БО 14 «Оренда»,
- П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»,
- П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»,
- П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», а також Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

- Дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [21].

Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [6].

Дебіторська заборгованість, як і інші активи підприємства, відображається в балансі тільки при дотриманні загальної вимоги, яка пред'являється до активів національними стандартами, а саме:

- може бути достовірно визначена грошова оцінка цієї дебіторської заборгованості;
- у майбутньому очікується одержання від неї економічних вигод, тобто одержання грошових коштів, товарів, інших активів або зменшення зобов'язань [9].

П(С)БО №10 «Дебіторська заборгованість» визначає методи оцінки дебіторської заборгованості на етапах зарахування її на баланс підприємства, при відображенні у фінансовій звітності на дату балансу і при списанні з балансу як безнадійної [4].

Спочатку дебіторська заборгованість приймається на баланс за історичною (фактичною) собівартістю. Вона являє собою вартість придбаних дебітором активів (товарів, нематеріальних активів, виконаних робіт, наданих послуг, коштів, нарахованих до одержання відсотків і т.д.) [12].

П(С)БО №10 встановлює особливий порядок оцінки дебіторської заборгованості за продукцію, роботи, товари, послуги - вона зараховується на баланс (визнається в обліку) одночасно з визнанням доходу. Таким чином, для визнання поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги необхідно, щоб виконувалися критерії визнання доходу (П(С)БО 15, п.8):

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені [18].

Момент передачі ризиків й вигод, пов'язаних з правом власності на продукцію, товари, роботи, послуги визначається на основі вивчення угоди поставки продукції (товару, послуг), яка укладена між підприємством та покупцем, та обставин операції [19].

Одночасно з визнанням дебіторської заборгованості відбувається її класифікація за певними критеріями:

- 1) строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом;
- 2) об'єкти щодо яких виникла дебіторська заборгованість; своєчасність погашення [33].

Згідно з П(С)БО 10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну. При цьому враховуються два критерії: строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом [27].

Поточна дебіторська заборгованість – виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу. Тобто для віднесення дебіторської заборгованості до поточної, достатньо наявності хоча б одного з двох наведених критеріїв [35].

Довгострокова дебіторська заборгованість – не виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців з дати балансу, тобто для віднесення заборгованості до довгострокової, необхідна одночасна наявність двох наведених критеріїв [38].

Критерієм класифікації заборгованості на поточну і довгострокову є операційний цикл. Операційний цикл - це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності і отриманням коштів від реалізації виготовленої з них продукції або товарів та послуг (П(С)БО 2, п.4) [37].

Крім того у НП(С)БО №1 термін «операційна діяльність» визначається як основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю. Довгострокова дебіторська заборгованість виникає при здійсненні інвестиційної, фінансової діяльності, а також внаслідок надзвичайних подій [19].

Дебіторська заборгованість також класифікується за об'єктами щодо яких вона виникла. Згідно з цим виділяють такі види дебіторської заборгованості:

- заборгованість орендаря за фінансовою орендою, яка відображається в балансі орендодавця;
- заборгованість забезпечена векселями;
- надані позики;
- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги;
- дебіторська заборгованість за розрахунками (з бюджетом, за виданими авансами, з нарахованих доходів, із внутрішніх розрахунків);
- інша дебіторська заборгованість [45].

Залежно від своєчасності погашення дебіторська заборгованість поділяється на:

- дебіторську заборгованість, строк оплати якої не настав (строкова дебіторська заборгованість);
- дебіторська заборгованість не сплачена в строк (прострочена). В тому числі:
 - сумнівна дебіторська заборгованість;
 - безнадійна дебіторська заборгованість [47].

Сумнівний борг – поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги щодо якої існує невпевненість її погашення боржником [18].

Безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності [77].

Класифікація дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги за строками непогашення використовується при обчисленні резерву сумнівних боргів та розкривається у примітках до фінансової звітності [12].

Можна виділити ще два особливі види дебіторської заборгованості:

- відстрочені податкові активи – сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах і виникає у випадку, коли обліковий прибуток менший за податковий прибуток. Відстрочені податкові активи відображаються у Балансу у складі довгострокової дебіторської заборгованості. Методологічні засади відображення в обліку відстрочених податкових активів регламентуються П(С)БО 17 «Податок на прибуток»

- витрати майбутніх періодів – витрати, здійснені у звітному періоді, але які будуть визнані витратами у Звіті про фінансові результати у майбутніх звітних періодах згідно з принципом відповідності доходів та витрат. Такі витрати тимчасово відображаються в окремому розділі Балансу. До витрат майбутніх періодів відносяться витрати, пов'язані з підготовчими до виробництва роботами в сезонних галузях промисловості; з освоєнням нових виробництв та агрегатів; сплачені авансом орендні платежі; оплата страхового поліса [20].

Для накопичення інформації про дебіторську заборгованість та відображення операцій по ній у Плані рахунків передбачені рахунки класу 1 «Необоротні активи» та класу 3 «Кошти, розрахункові та інші активи». Ці рахунки об'єднуються у відповідні статті, які відображаються у Балансі [22].

Крім того, для обліку дебіторської заборгованості використовується позабалансовий рахунок 071 «Списана дебіторська заборгованість». На цьому рахунку обліковується списана дебіторська заборгованість протягом не менше трьох років з дати списання для спостереження за можливістю її стягнення у разі зміни майнового становища боржника [37].

Дебіторська заборгованість остаточно списується з позабалансового рахунку 071 після вирішення питання щодо визнання винних осіб або у зв'язку із закінченням строку обліку такої заборгованості [23].

Аналіз визначень сутності поняття «дебіторська заборгованість» у спеціальній економічній літературі свідчить про відсутність єдиного його визначення різними авторами. Різні підходи можна згрупувати у шість груп, які описано в таблиці 1.1 [51].

Таблиця 1.1 - Підходи науковців до визначення сутності дебіторської заборгованості

Автор	Зміст
Неживенко А.П. [80]	До дебіторської заборгованості відносять лише грошові кошти до оплати
Акімова Н.С. [6]	Визначає дебіторську заборгованість як борги
Безверхий К. В. [9]	Розуміє дебіторську заборгованість як вимоги щодо оплати, тобто боргові вимоги є еквівалентом боргу тієї особи, на яку покладається виконання обов'язку. Як і борги боргові вимоги розглядаються з точки зору терміну їхнього виконання
Белозерцев В.С. [14]	Під дебіторською заборгованістю розуміє права на повернення боргу
Гангал Л.С. [32]	Визначає дебіторську заборгованість як кошти у розрахунках.
Ганусич В. О. [33]	Визначає дебіторську заборгованість як вкладення в обігові кошти
Герман Я.Ю. [35]	Під дебіторською заборгованістю розуміє суму заборгованості дебіторів на певну дату

Вивчення й аналіз поняття «розрахунки» у фаховій літературі показав, що на практиці переважає трактування розрахунку, як підрахунку чого-небудь чи здійснення платежів за що-небудь чи виконання грошових зобов'язань [14], або, як документу складеного на основі розрахунку [62]. В науковій літературі досліджуване поняття розглядається, як грошові взаємовідносини, що виникають між організаціями по товарних і нетоварних операціях [33], як зобов'язання покупця оплатити у встановлений термін вартість заборгованостей, після виконання договірних зобов'язань [45].

Відмінність у трактуваннях свідчить про поєднання в досліджуваному понятті змісту платежу, взаємовідносин та зобов'язань, що в свою чергу об'єднує юридичну та економічну суть поняття. Розповсюджене розуміння поняття «розрахунку», як платежу, відповідно до нарахованих зобов'язань, відкидає випадки часткових розрахунків, здійснення платежів без виникнення зобов'язань, або виникнення зобов'язань, що викликані трудовими, адміністративними, податковими, митними, фінансовими відносинами, що потребує більш детальнішого розгляду поняття «розрахунки» з економічної точки зору [54].

Відповідно до концепції зобов'язань Б. Райана, слід розмежувати зв'язки між поняттями «зобов'язання», «розрахунки» та «заборгованість».

Зобов'язання мають масштабний характер і проникають в усі сфери діяльності підприємства. Вони виникають з моменту прийняття будь-якого рішення, але не кожне зобов'язання є дійсним. В разі прийняття рішення про практичну реалізацію зобов'язання, яке передбачає обмін ресурсами, та набуття ним юридичного оформлення, його можна вважати фінансовим зобов'язанням. Виконання фінансового зобов'язання відбувається через систему розрахунків, які виникають та припиняються в момент руху тих чи інших ресурсів (або грошових коштів, або товарів, робіт, послуг). Стан розрахунків в будь-який момент їх існування характеризується дебіторською та кредиторською заборгованістю для кожного учасника [37].

За цих умов в бухгалтерському обліку мають відобразитися не зобов'язання як такі, а саме розрахунки за фінансовими зобов'язаннями, оскільки вони виникають за належним чином юридично оформленою угодою та з моменту її практичного виконання: з дати появи заборгованості до дати її погашення [7].

В своїй книзі М. П. Березіна наводить перелік основних елементів структури розрахункових взаємовідносин, в процесі економічної діяльності [12]:

- суб'єкти (учасники): банки та інші установи, що здійснюють міжбанківські розрахунки; населення; підприємства;
- об'єкт розрахунків: товари та послуги; внески до бюджету;
- місце проведення розрахунків: внутрішньодержавні; міжнародні;
- види платежу: строкові; дострокові; планові; відстрочені; прострочені;
- системи переказу грошей: поштовий зв'язок; спеціальні служби зв'язку; кур'єри; фельд'єгерська служба; служба інкасації; електронний зв'язок; міжнародні комунікації SWIFT;
- форма розрахунку: перекази; відкритий рахунок, акредитиви, інкасо;
- спосіб погашення боргового зобов'язання: валовий спосіб, кліринг;

— платіжні інструменти: кредитових переказів (платіжні вимоги-доручення, платіжні вимоги); дебетових переказів (вексель, чек, інкасове-доручення); проміжні інструменти (акредитиви, пластикові картки); носії (паперові, пластикові, електронні);

— наявність гарантії платежу: гарантовані платежі (векселями, чеками, акредитивами); негарантовані (платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, платіжними вимогами);

— наявність посередників: прямі, транзитні;

— ризики: правовий ризик; ризик неліквідності; кредитний; системний; операційний; ризик шахрайства;

— величина платежів: оптові та роздрібні [31].

Дослідження поняття «розрахунків» ґрунтовно здійснено в дисертації І.О. Власової «Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами». Автор зазначає, що у бухгалтерському обліку розрахункові операції є об'єктом обліку, по-перше, як динамічний процес (проведення платежу до, одночасно чи після одержання товарів, робіт, послуг) і, по-друге, як статичний стан, тобто заборгованість між суб'єктами розрахунків. За думкою І. О. Власової розрахунки включають в себе одночасно двосторонній рух і грошових коштів, і товарів (робіт та послуг), тому відповідно документи при проведенні розрахункових операцій поділяються на дві складові: фінансові та товарно-розрахункові [34].

Трактування поняття «розрахунки», з позиції системи взаємовідносин між юридичними і фізичними особами, передбачає виникнення розрахунків у момент практичного виконання юридично оформлених фінансових зобов'язань при здійсненні товарних і нетоварних операцій [23].

Розрахунки між юридичними і фізичними особами, передбачають виникнення зобов'язань по сплаті податків. Згідно з п. 44.1 ст. 44 цього Податкового Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних

документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством [19].

Об'єктом розрахунків за податками згідно з податковим законодавством в цілому має виступати база та/або об'єкт оподаткування і податкові зобов'язання платника податку. Предмет, який обкладається податком, називається об'єктом оподаткування [26].

Об'єктами оподаткування і об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів. Такі об'єкти за кожним видом податку та збору визнаються згідно з відповідним розділом Податкового кодексу [37].

Розрахунки за податками входять до складу джерел утворення господарських засобів та формують поточні зобов'язання, оскільки передбачається їх погашення протягом одного операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців від дати складання балансу. Податковий облік нерозривно пов'язаний з бухгалтерським обліком [44].

Так, Ф. Ф. Бутинець, під податковим обліком розглядає систему бухгалтерського обліку, яка на основі затверджених державою правил виконує функції нарахування та сплати податків і надходження інформації про це відповідним державним органам [9]. Разом з цим, В. Сердюк зазначає, що податковий облік — система накопичення інформації, необхідної для розрахунку податків і контролю за їхньою сплатою [92]. За думкою О. Малишкіна, податковий облік — підсистема інформації платника податку, яка здійснює виявлення, реєстрацію, розрахунок та узагальнення економічної інформації щодо бази оподаткування та суми податку відповідно до податкового законодавства для надання відповідним державним органам декларацій (розрахунків) з метою сплати податкового зобов'язання або повернення податку з бюджету [68].

В банківській сфері поняття «розрахунків» розглядається, як система розрахунків, що являє собою платіжну організацію, учасники системи

розрахунків та взаємовідносини, що виникають між ними щодо проведення розрахунків за валютні цінності та фінансові інструменти [32].

Основною з функцій банків є зберігання коштів і проведення грошових розрахунків — готівкові і безготівкові, та посередницька діяльність у платежах. Для здійснення платежу банками застосовується певний інструментарій у формі розрахункових операцій. В своїй монографії «Методологічні основи формування системи фінансового менеджменту банку» І.І. Д'яконова зазначає, що розрахунковою банківською операцією є певна правова дія, що складається з комплексу техніко-юридичних засобів, яка спрямована на здійснення платежу з метою повного або часткового погашення грошового зобов'язання [34].

У правовій категорії поняття «розрахунки» переходить у термін «розрахункові правовідносини», що деталізує коло учасників, їх права і обов'язки. Розрахункові правовідносини здійснюються між усіма учасниками і мають на меті досягнення виконання окремих зобов'язань: по-перше, для боржника сплатити зобов'язання; по-друге, для кредитора-отримати кошти своєчасно і в повному обсязі; по-третє для банку-забезпечити переказ грошових коштів [27].

Розрахункові правовідносини виникають внаслідок здійснення платником дій, що спрямовані на проведення платежу одержувачу, при цьому розрахунковим правовідносинам притаманні такі особливості:

- об'єктом виступають гроші, як засіб платежу, тобто ці правовідносини мають грошовий характер;
- розрахунки здійснюються при наявності коштів на рахунку платника або наявності кредитних коштів;
- обов'язкова участь банківської установи, платника і одержувача коштів;
- виступають у формі зобов'язань, які виконуються шляхом реалізації взаємопов'язаних дій [38].

Вищенаведені елементи є складовими договору, процедура розрахунків в якому відокремлюється від основного змісту операції і переходять в грошові відносини, які формують поняття «розрахунки» описані в дисертації Подцерковного О.П. «Організаційно-правові основи розрахункових відносин у господарському комплексі» [85].

Спосіб розрахунку залежить від статусу суб'єктів правовідносин та підстав для платежу. Розрахунки у більшості випадків здійснюються у безготівковому порядку, відповідно Цивільного кодексу України, а основні форми приводяться згідно Інструкції № 22 про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженою Постановою Правління НБУ від 21.01.2004, які можна обрати для розрахунку [6].

Регулювання розрахунковими правовідносинами здійснюється Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, законами України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та перекази коштів в Україні», «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» [9].

В підручнику «Гроші як об'єкт цивільних правовідносин» колективу авторів, виданим під керівництвом О.В. Дзера розглядається поняття «розрахунки», як односторонній правочин, спрямований на повне або часткове погашення грошових зобов'язань [51]. Також під розрахунком розуміють правомірні дії боржника, спрямовані на погашення грошового зобов'язання, припинення або заміни (передання відступного, новація, прощання боргу) [61].

З юридичної точки зору, автори розглядають розрахунок, як правову дію, що є елементом зобов'язання однієї із сторін договору, а також може бути елементом одностороннього правочину (дія банку-емітента зі здійснення платежу за акредитивом). Авторами виділяється дві основні функції розрахунків: проведення розрахунку та сплата кредитору певної грошової суми на визначений рахунок, також зазначено, що розрахунки

можуть проводитися з метою зарахування зустрічних вимог, або можуть бути спрямовані на переказ коштів [65].

На основі досліджень проведених щодо економічних, облікових, банківських, юридичних сторін теоретичних засад розрахунків здійснено їх класифікацію та порівняння за критеріями сутності поняття, форм прояву та форм здійснення, які наведено у таблиці 1.2 [58].

Таблиця 1.2 - Порівняння сутності поняття «розрахунок» з різних точок зору

Критерій	Економічна сутність	Облікова сутність	Податкова сутність	Банківська сутність	Юридична сутність
Сутність поняття	Платіж	Визначення умов платежу	Облікові процедури суворо регламентовані державою	Платіж з метою повного або часткового погашення грошового зобов'язання	Рух грошових коштів
Форми прояву	Взаємовідносини з приводу погашення зобов'язань	Відображення дебіторської та кредиторської заборгованості	Надання інформації про нарахування та сплату податків податковим органам	Проведення розрахунків за валютні цінності та фінансові інструменти	Виникнення та погашення зобов'язань
Форми здійснення	Розмежування об'єкту та форми розрахунків	Облік руху фінансових потоків	База оподаткування	Здійснення платежів тільки за розпорядженням власника рахунка	Нормативне регулювання форми розрахунків, цінних паперів

Джерело: узагальнено автором за джерелами [1–15]

Наведені дані у таблиці представляють взаємозв'язок розмежування підходів до економічного трактування поняття «розрахунки» та форми прояву для цілей бухгалтерського обліку та оподаткування, права, банківської справи. Це вимагає безпосереднього або опосередкованого відображення в системі бухгалтерського обліку всіх складових розрахунків що стосуються об'єкту, суб'єктів, форм здійснення та додаткових наслідків здійснення розрахунків [22].

В загальній системі розрахунків одне з важливих місць займають розрахунки з покупцями, які мають певну специфіку таких елементів, як об'єкт, суб'єкт і механізм розрахунків. Об'єктом системи розрахунків з покупцями є взаємовідносини та фінансові зобов'язання між покупцями та продавцями. Суб'єктами виступають покупці товарів, робіт, послуг — платники коштів [37].

Рисунок 1.1 - Характеристика форм прояву розрахунків з покупцями за різними аспектами

Джерело: складено автором за джерелами [32–37]

Методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Згідно П(С)БО 10 дебіторська заборгованість - це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена сума [4].

Розрахунки з покупцями та замовниками регулюються наступними нормативно-правовими документами (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 - Нормативно-правові документи, що регулюють розрахунки з покупцями та замовниками

Рівень регламентації	Назва нормативного документа
Перший рівень	Податковий кодекс України Цивільний кодекс України
	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»
	Закон України «Про захист прав споживачів»
	Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»
Другий рівень	Постанова КМУ «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів»
	Постанова КМУ «Про результати суцільної інвентаризації дебіторська та кредиторська заборгованості і заходи щодо її скорочення»
Третій рівень	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
Четвертий рівень	Інструкція про службові відрядження у межах України та за кордон
	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій
П'ятий рівень	Наказ про облікову політику підприємства

Сутність розрахунків з покупцями та замовниками є найважливішою ділянкою бухгалтерської роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємств. За допомогою розрахунків можна, з одного боку спрямувати та забезпечити підприємства сировиною, матеріалами, паливом, тарою, а з іншого здійснити реалізацію готової продукції [23].

Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності встановлюється підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди. Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Величина резерву сумнівних боргів

визначається як сума добутків поточної дебіторської заборгованості відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи [37].

З метою покращення розрахункової системи обліку і скорочення дебіторської і кредиторської заборгованості доцільно провести деякі зміни, які б сприяли удосконаленню обліку розрахунків:

- по-перше, необхідно стежити за співвідношеннями дебіторської і кредиторської заборгованості: значне переважання дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості підприємства і робить необхідним залучення додаткових засобів; перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською може призвести до неплатоспроможності підприємства;

- по-друге, краще та якісніше проводити аналіз складу і структури дебіторської і кредиторської заборгованості за конкретними покупцями і замовниками, а також щодо термінів утворення заборгованості або терміни їх можливого погашення, що дозволить своєчасно виявляти прострочену заборгованість і вживати заходів щодо її стягнення [52].

Дані про терміни виникнення (погашення) заборгованості мають бути регулярними і оперативними, їх доцільно зосереджувати в окремому документі, наприклад: реєстр прострочених рахунків дебіторів, кредиторів. Складати такий реєстр можна у вигляді матриці, по рядках вказуються суб'єкти заборгованості, по стовпцях вказуються суб'єкти заборгованості, по стовпцях - строки утворення;

- по-третє, контролювати оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості, а також стан розрахунків щодо простроченої заборгованості, так як в умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство втрачає частину вартості поставленої продукції;

- на четвертому етапі було б доцільно на високому рівні організувати роботу з договорами, розробити систему вигідних умов для постійних покупців [15].

Проаналізувавши вищезазначене, можна зробити висновок, що на основі проведеного дослідження здійснюючи свою виробничо-господарську діяльність сільськогосподарські підприємства вступають в розрахункові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями, особами. Ці розрахунки пов'язані з формуванням основних і оборотних засобів, реалізацією виробленої продукції і наданих послуг, з розподілом прибутку, розрахунками з фінансовими органами і органами соціального страхування соціального забезпечення [17].

Використання таких нововведень стало б вагомою зміною обліку розрахунків з покупцями та замовниками окремо на кінець звітного періоду. Отже, економічна суть розрахунків з покупцями та замовниками має ряд особливостей та аспектів, котрі потребують детального вивчення, аналізу та контролю для ефективного функціонування підприємства [61].

В літературних джерелах достатньо часто поняття «покупець» і «замовник» ототожнюють, так, зокрема, подібну позицію озвучує А. Н. Азриалян та Н. А. Голощанов, які вважають, що «замовник - це покупець (юридична особа, фірма), який звернувся до постачальника із заявою на постачання якого-небудь товару та (або) виконання яких-небудь послуг». Вважаємо, що таке визначення є неточним, оскільки факт здійснення та реєстрації господарської операції при застосуванні вказаних термінів не співпадає у часі. Справді, юридичний статус особи-замовника передбачає здійснення певних заходів, які передують виробництву продукції, або наданню послуг: оформлення відповідної заявки, оформлення відповідних проектів, ескізів на майбутню продукцію, надання певних гарантій кінцевого придбання продукції, можлива сплата авансу. Особа ж «покупець» передбачає придбання уже готового продукту без попереднього замовлення щодо його виробництва [37].

Аналіз нормативних актів, які регулюють правовідносини між суб'єктами господарського життя дозволяє стверджувати, що у відношенні терміну «покупець» немає універсального визначення, оскільки йде прив'язка

терміну до конкретного правочину господарського життя. Зокрема, при визначені поняття «покупець» в таких операціях як торгівля цінними паперами, практично, не зазначається спосіб набуття власності, а лише умови виконання контракту (тобто не обов'язково сплатою коштів), при операціях, пов'язаних з майном і аукціонною діяльністю, покупець трактується, здебільшого, як переможець аукціону. І лише при операціях з різними видами виробничих запасів у галузевих відомствах зазначається набуття власності, через закупівлю і то не завжди. Термін «покупець» рідко вживається по відношенню до послуг [19].

Аналогічну ситуацію спостерігаємо і при аналізі нормативних документів, де зустрічається термін «замовник». Однак спільним є те, що замовник обов'язково попередньо складає замовлення на певну продукцію чи послуги. При цьому він, в окремих випадках, має право відслідковувати виконання замовлення. Оплату або інше погашення заборгованості замовник здійснює по частинах, в міру виконання певних етапів. Крім того, замовник обов'язково укладає письмовий контракт, для покупця ж це не завжди є обов'язковим і контракт може бути укладено в усній формі [22].

Таким чином, можна констатувати, що поняття «замовник» є значно ширшим від поняття «покупець» і їх неправомірно ототожнювати ні з науково-теоретичної, ні з юридично-правової точки зору [15].

З точки зору бухгалтерського обліку відмінність також полягає у визначені отриманого доходу від операцій з покупцями і замовниками, а також понесених витрат, які супроводжують вказані операції [44]. Відмінності у вказаних поняттях зображені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 - Основні відмінності між статусом «замовник», «покупець», «споживач»

Ознака	Замовники	Покупці	Споживачі
1	2	3	4
Юридичний статус	Фізична чи юридична особа	Фізична чи юридична особа	Фізична особа

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4
Визначення в бухгалтерських нормативних документах	Немає	Немає	Немає
Визначення в інших нормативних документах	Присутнє у нормативних актах	Присутнє у нормативних актах	Присутнє у нормативних актах
Місце та роль у господарських відносинах	Відображає юридичний статус громадянина або організації, які вступають в регульовані законодавством правовідносини купівлі-продажу, користування послугами	Відображає юридичний статус громадянина або організації, які вступають в регульовані законодавством правовідносини купівлі-продажу, користування послугами	Відображає соціально-економічну роль людини, яка споживає товари та послуги, забезпечуючи попит в економіці
Наявність договору на придбання продукції/послуг	Є обов'язковим, зважаючи на специфіку проведення операції	Є необов'язковим	Є необов'язковим
Відношення до кінцевого продукту/послуги	Як правило, є кінцевим споживачем об'єкту замовлення	Об'єкт придбання може бути перепроданий	Завжди є кінцевий споживачем
Цикл здійснення операції	Включає етап замовлення, етап контролю за виконанням (не завжди), етап отримання продукції замовлення (нерідко частинами), етап погашення заборгованості	Включає етап отримання продукції та її оплати або іншу форму погашення заборгованості	Включає етап отримання продукції та оплати виключно грошима
Особливості визначення витрат за операцією	Можлива наявність додаткових витрат, які супроводжують операцію (витрати на оформлення замовлення, здійснення контролю за виконанням замовлення)	Витрати визначаються згідно з П(С)БО 16 «Витрати»	X
Особливість визначення доходів за операцією	Дохід може визначатися при кожному етапі реалізації виконання замовлення	Дохід визначається при реалізації продукції/послуг	X

Проаналізувавши визначення нормативно-правових актів, пропонуємо дати таке трактування термінів «покупці» і «замовники»:

«Покупець - це суб'єкт договірних відносин, який зобов'язується виконати укладений у різній формі (усній чи письмовій) контракт з придбання певних активів». Термін «придбання» означатиме, що за вказані активи можуть бути як сплачені грошові кошти, так і поставлені на обмін інші активи [15].

1.2 Облік розрахунків з покупцями

Процес розрахунків з покупцями за передані товарно-матеріальні цінності являється одним з найбільш актуальних, оскільки розрахунки між підприємствами, організаціями та кінцевими споживачами є необхідною ланкою розширеного відтворення, від якої залежить не тільки кінцеві результати підприємств та організацій, їх фінансовий стан, а й економічне зростання країни в цілому [29].

Основні документи з виникнення та погашення дебіторської заборгованості відображені у таблиці 1.5 [83].

Таблиця 1.5 – Первинні документи по розрахунках з покупцями та замовниками

Розрахунки з вітчизняними покупцями	Розрахунки з іноземними покупцями
Виникнення заборгованості	
накладні; розрахунки-фактури; рахунки; акти прийнятих робіт, послуг; податкові накладні; товарно-транспортні накладні (ТМ-1); товарні накладні	комерційні документи (рахунки-фактури-invoice); транспортні накладні (CMR –залізнична накладна, авіанакладна, коносамент, товарно-транспортна накладна, пакувальні листи); платіжні документи на перерахування сум митних платежів та інших податків на рахунки митних установ; розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць
Погашення заборгованості	
виписки банку приходні касові ордери векселі	виписки банку; векселі

Відповідно до ст. 9 Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» обліково-економічна інформація, що міститься в прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку шляхом занесення методом подвійного запису до реєстрів синтетичного та аналітичного обліку з використанням типової кореспонденції рахунків. Перелік форм первинних документів та облікових реєстрів, до яких вони заносяться в подальшому, поданий у таблиці 1.6 [38].

Таблиця 1.6 – Інформаційне забезпечення операцій з обліку дебіторської заборгованості

Вид дебіторської заборгованості	Первинні документи	Облікові реєстри
1	2	3
Розрахунки з покупцями та замовниками	Укладений договір; товарно-транспортна накладна; рахунок-фактура; приймальна квитанція; акт виконаних робіт (наданих послуг); акт звіряння розрахунків; бухгалтерська довідка (отримання від покупців авансів у погашення дебіторської заборгованості); платіжне доручення (зведене платіжне доручення); виписка банку; розрахунковий чек; вексель; прибутковий касовий ордер (готівкові розрахунки); квитанція (на підприємствах зв'язку); розрахунок курсових різниць.	Відомість аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками 3.1 3
Розрахунки за виданими авансами	Укладений договір на поставку продукції, товарів, робіт, послуг; укладений договір з підрядними будівельними організаціям; товарно-транспортні накладні (якщо аванси видають товарами, матеріалами та ін.); бухгалтерська довідка.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки з підзвітними особами	Авансовий звіт, прибутковий касовий ордер; видатковий касовий ордер; платіжна відомість; накладна (при видачі продукції для реалізації на ринку);	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки за нарахованими доходами	Розрахунок дивідендів, відсотків, роялті; видатковий касовий ордер; платіжна відомість;	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки за претензіями	Комерційні акти; акти взаємозвірки; рішення суду; пред'явлена претензія; платіжне доручення; виписки банку; розрахунковий чек; прибутковий касовий ордер.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами

Продовження таблиці 1.6

1	2	3
Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	Акт; інвентаризаційний опис; порівняльні відомості результатів інвентаризації; прибутковий касовий ордер; виписка банку; бухгалтерська довідка (у разі віднесення в рахунок оплати праці); рішення суду; рішення курівництва підприємства.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	Договір; видатковий касовий ордер; платіжна відомість.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки з іншими дебіторами	Доручення-зобов'язання про утримання з оплати праці суми чергових платежів (при купівлі працівником підприємства товарів у кредит); кредитний договір; накладна на видачу форменого одягу; відомість на продаж акцій; розрахунок розподілу доходів; рішення суду; виписка банку; витяг з протоколу спеціалізованого аукціону (оприбуткування акцій); відомість підписки на акції; прибуткові касові ордери; накладні (якщо внески в статутний капітал здійснюють матеріальними цінностями); розрахунок нарахування дивідендів; платіжні доручення.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	Договір про фінансову оренду; акт приймання-передачі об'єкта фінансової оренди; розрахунок бухгалтерії розміру амортизації (при передачі основних засобів у фінансову оренду); бухгалтерська довідка (переведення довгострокової дебіторської заборгованості у поточну; сплачені авансом орендні платежі); розрахунок орендної плати.	3.4 Відомість аналітичного обліку виданих та отриманих векселів
Розрахунки за допомогою векселів	Прибуткові касові ордери; платіжне доручення; розрахунковий чек (виписка банку); бухгалтерська довідка (розрахунок); акт списання втрачених векселів.	3.4 Відомість аналітичного обліку виданих та отриманих векселів

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства самостійно обирають форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів бухгалтерського обліку, порядку, способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад бухгалтерського обліку і з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних. Отже, підприємству необов'язково застосовувати затверджені Методичні рекомендації і реєстри.

На нашу думку, слід враховувати, що вони наводяться як зразок. Проте, чи варто підприємству витратитися на розробку власної форми бухгалтерського обліку, якщо вже є затверджена система, яка може задовольнити його потреби та врахувати попередній варіант узагальнення обліково-економічної інформації [69].

Облік розрахунків з покупцями і замовниками, різними дебіторами і кредиторами, за податками і платежами, облік виданих та отриманих короткострокових векселів, виданих довгострокових векселів, довгострокових і поточних зобов'язань (крім зобов'язань, облік яких ведеться в Журналі 2), відстрочених податкових активів і зобов'язань здійснюється в Журналі 3 та відомостях аналітичного обліку 3.1 - 3.6 [87].

У процесі господарської діяльності здійснюють операції з реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, в результаті яких виникають розрахункові взаємовідносини з покупцями та замовниками. Облік таких розрахункових операцій ведеться на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», крім заборгованості, яка забезпечена векселем. За дебетом рахунку 36 відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори, що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом – сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, касу, та інші види розрахунків. Сальдо рахунку відображає заборговані покупців та замовників за одержану продукцію. На субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» аналітичний облік ведеться в гривнях та валюті, обумовленій договором. Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться з кожним покупцем та замовником за кожним пред'явленням до сплати рахунком [107].

Для обліку поточної дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій,

затвердженим наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291, призначено рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». Його використовують для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями і замовниками за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи, надані послуги, окрім заборгованості, забезпеченої векселем, а також для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ). За дебетом рахунку 36 відображають продажну вартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає ПДВ, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів і включені до вартості реалізації; за кредитом – суму платежів, яка надійшла на рахунки підприємства в банківських установах, у касу та інші види розрахунків [60].

До рахунку 36 передбачено такі субрахунки:

- 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»;
- 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»;
- 363 «Розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ)»;
- 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням» [36].

Наприклад, розрахунки з вітчизняними покупцями відображають такими кореспонденціями: 1) Дт 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» Кт 701 «Дохід від реалізації готової продукції» – на суму реалізованої продукції з ПДВ;

2) Дт 701 «Дохід від реалізації готової продукції» Кт 641 «Розрахунки за податками» – на суму податкових зобов'язань з ПДВ;

3) Дт 311 «Поточні рахунки в національній валюті» Кт 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» – на суму отриманої від покупця оплати в рахунок погашення заборгованості [50].

Відображення в обліку реалізації товарів, робіт або послуг наведено у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Відображення в обліку реалізації товарів, робіт або послуг

Найменування операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Продаж товарів, робіт або послуг на суму ПДВ	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	70 «Доходи від реалізації»
Собівартість реалізованих товарів, робіт або послуг	70 «Доходи від реалізації»	641 «Розрахунки за податками»
	90 «Собівартість реалізації»	26 «Готова продукція», 28 «Товари»

За кредитом рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається погашення дебіторської заборгованості (таблиця 1.8) [40].

Таблиця 1.8 – Відображення в обліку погашення дебіторської заборгованості

Найменування операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Дебіторська заборгованість погашається грошовими коштами, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах або в касу	30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
Погашення дебіторської заборгованості через залік заборгованості	68 «Розрахунки за іншими операціями»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»

Для обліку векселів одержаних використовують:

- субрахунок 182 «Довгострокові векселі одержані»;
- рахунок 34 «Короткострокові векселі одержані» [30].

На субрахунку 182 «Довгострокові векселі одержані» ведеться облік векселів, одержаних у забезпечення довгострокової дебіторської заборгованості [65].

На рахунку 34 «Короткострокові векселі одержані» ведеться облік заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена вексями [83].

Рахунок 34 «Короткострокові векселі одержані» має такі субрахунки:

341 «Короткострокові векселі, одержані в національній валюті»;

342 «Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті» [86].

За дебетом рахунка 34 «Короткострокові векселі одержані» відображається отримання векселя за продані товари (роботи, послуги) та за іншими операціями (таблиця 1.9), за кредитом – отримання коштів у погашення векселів, погашення отриманим векселем кредиторської заборгованості, продаж векселя третій стороні тощо (таблиця 1.10) [33].

Таблиця 1.9 – Відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних з одержанням векселів у забезпечення різних видів дебіторської заборгованості

Найменування операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Реалізація продукції, товарів, робіт, послуг на суму, забезпечену векселями	34 «Короткострокові векселі одержані»	70 «Доходи від реалізації» з одночасним списанням собівартості реалізованих товарів, робіт та послуг
Реалізація продукції, робіт та послуг в обліку в міру пред'явлення розрахункових документів покупцям (замовникам)	34 «Короткострокові векселі одержані»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
Забезпечення дебіторської заборгованості за здані в оренду приміщення векселем	34 «Короткострокові векселі одержані»	37 «Розрахунки з різними дебіторами»

Таблиця 1.10 – Відображення в обліку погашення дебіторської заборгованості, забезпеченої векселями

Найменування операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Погашення векселями грошовими коштами	31 «Рахунки в банках», 30 «Готівка»	34 «Короткострокові векселі одержані»
Погашення векселя іншим чином	68 «Розрахунки за іншими операціями»	34 «Короткострокові векселі одержані»

За всіма видами дебіторської заборгованості, заборгованість, що визнана безнадійною, повинна бути виключена із активів Балансу і списана:

- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги списується за рахунок резерву сумнівних боргів, що не впливає на фінансові результати;

- інші види дебіторської заборгованості, яка визнана безнадійною, списуються безпосередньо на витрати у тому періоді, коли заборгованість була визнана безнадійною (стаття «Інші операційні витрати» Звіту про фінансові результати) [49].

Якщо сума безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги перевищує суму резерву сумнівних боргів, то різниця списується безпосередньо на витрати періоду:

Дебет 944 «Сумнівні та безнадійні борги»

Кредит 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» [75].

Якщо залишок резерву на кінець звітного періоду дуже великий (нарахований занадто великий резерв, чи дуже малий), то необхідно переглянути коефіцієнти, за допомогою яких був розрахований резерв сумнівних боргів [92].

Для узагальнення інформації про стан дебіторської заборгованості, списаної з балансу внаслідок неплатоспроможності боржників, та про суми невідшкодованих недостач і втрат від псування оборотних і необоротних активів призначений рахунок 07 «Списані активи» [50].

Зарахування сум на позабалансовий рахунок 07 «Списані активи» здійснюється одночасно зі списанням суми недостач і втрат від псування оборотних і необоротних активів та дебіторської заборгованості на витрати підприємства. Відображення в обліку формування резерву сумнівних боргів та списання дебіторської заборгованості показано у таблиця 1.11 [43].

Таблиця 1.11 – Відображення у бухгалтерському обліку формування резерву сумнівних боргів та списання дебіторської заборгованості

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Створено резерв сумнівних боргів	944 «Сумнівні та безнадійні борги»	38 «Резерв сумнівних та безнадійних боргів»

Продовження таблиці 1.11

1	2	3	4
2	Списана дебіторська заборгованість покупців, що визнана безнадійною	38 «Резерв сумнівних та безнадійних боргів»	36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»
	Одночасно сума списаної дебіторської заборгованості відображається на позабалансовому рахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість»		
3	Внаслідок зміни у фінансовому стані покупця відновлюється сума його заборгованості, раніше визнана безнадійною	36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»	716 «Відшкодування раніше списаних активів»
	Одночасно сума відновленої дебіторської заборгованості списується з позабалансового рахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість»		
4	Надійшло від покупця у рахунок погашення його заборгованості	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»
5	Списана безнадійна дебіторська заборгованість за виданими авансами	944 «Сумнівні та безнадійні борги»	371 «Розрахунки за виданими авансами»
	Одночасно сума списаної дебіторської заборгованості відображається на позабалансовому рахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість»		

Сума списаної дебіторської заборгованості обліковується на субрахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість» протягом не менше трьох років з дати списання для спостереження за можливістю її стягнення у випадках зміни майнового стану боржника [77].

Дебіторська заборгованість остаточно списується з даного субрахунку після надходження суми в порядку відшкодування з одночасними записами по дебету рахунків 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках» чи інших рахунків обліку активів і кредиту субрахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» або у зв'язку із закінченням строку обліку такої заборгованості [49].

Зменшення суми невідшкодованих недостач і втрат від псування цінностей на субрахунку 072 «Невідшкодовані недостачі і втрати від псування цінностей» відображається після встановлення конкретних винних осіб з одночасними записами по дебету субрахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» та кредиту субрахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» [11].

Аналітичний облік на позабалансовому рахунку 07 «Списані активи» ведеться за боржниками та випадками встановлення недостач і втрат від псування цінностей [36].

Розрахункові операції, операції з визнання і погашення довгострокових і поточних зобов'язань відображаються у Журналі 3 за кредитом рахунків 18, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 68 (розділ I), 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69 (розділ II). Записи в цьому Журналі здійснюються на підставі підсумкових даних відомостей 3.1 - 3.6 та первинних документів [78].

У журналі 3 (стовпчик 5) відображують надходження коштів за реалізовану продукцію, роботи (послуги) за кредитом рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у кореспонденції з дебетом рахунків (рядки 6-17), на які зараховано кошти [89].

Відомості аналітичного обліку як складова частина Журналу 3 ведуться окремо за операціями на рахунках 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», 64 «Розрахунки за податками і платежами», 68 «Розрахунки за іншими операціями», 34 «Короткострокові векселі одержані», 51 «Довгострокові векселі видані», 182 «Довгострокові векселі одержані», 62 «Короткострокові векселі видані». Методичні рекомендації передбачають також ведення окремої Відомості аналітичного обліку по операціях на окремих субрахунках, зокрема для обліку розрахунків із підзвітними особами, за претензіями, за авансами виданими й одержаними тощо. За умов, коли суб'єкти господарювання вчасно і повністю виконують свої зобов'язання щодо платежів, такі відомості аналітичного обліку не потребуватимуть багатьох сторінок (аркушів) [39].

Слід зазначити, що синтетичний і аналітичний облік за наведеними рахунками бухгалтерського обліку досить компактний і практичний. Уніфікація обліку операцій на цих рахунках із веденням потрібної кількості відомостей і вкладених аркушів до них (продовження відомості) дає змогу охопити всі операції за місяць [77].

Відомості аналітичного обліку ведуться в цілому за синтетичним рахунком. Облік векселів ведеться у Відомості 3.4 з підрозділом на одержані і видані, на короткострокові і довгострокові в національній і іноземній валюті (рахунки 18, 34, 51, 62). Відомості аналітичного обліку 3.1, 3.2, 3.3, 3.5 підприємства можуть вести (заповнювати) для окремих субрахунків рахунків 36, 37, 63 і 68 з наступним включенням підсумків таких відомостей у Журнал 3 (таблиця 1.12) [104].

Таблиця 1.12 – Узагальнення інформації про дебіторську заборгованість у реєстрах бухгалтерського обліку

Найменування	Призначення	Примітка
1	2	3
Журнал 3. Розділ I Облік розрахунків за товари, роботи, послуги, інших розрахунків і резерву сумнівних боргів	Відображається довгострокова дебіторська заборгованість, короткострокові векселі одержані, розрахунки з покупцями та замовниками, розрахунки з різними дебіторами, резерв сумнівних боргів, довгострокові векселі видані, короткострокові векселі видані, розрахунки з постачальниками та підрядниками, розрахунки за іншими операціями.	За кредитом рахунків 18, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 68
Журнал 3. Розділ II Облік розрахунків з бюджетом, облік довгострокових та поточних зобов'язань	Відображаються відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання, довгострокові зобов'язання за облігаціями, довгострокові зобов'язання за оренди, зобов'язання за податками і платежами, дивідендами, поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, доходи майбутніх періодів.	За кредитом рахунків 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69.
3.1 Відомість аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками	Призначена для аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцію, товари, виконані роботи й послуги, що відображаються на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», крім заборгованості, яка забезпечена векселем.	Підсумки граф 13 - 20 (рядок «Усього за рахунком 36») цієї відомості переносяться до гр. 5 розд. I Журналу 3.
3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами	Призначена для аналітичного обліку поточної дебіторської заборгованості (з підзвітними особами, за авансами виданими, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членів кредитних спілок та за іншими операціями). У Відомості 3.2 для обліку розрахунків за кожним дебітором відводиться необхідна кількість рядків. Сальдо визначається за кожним дебітором і також переноситься в графи 5 і 6 Відомості 3.2 на наступний місяць.	Підсумки граф 16 - 21 (рядок «Усього за рахунком 37») цієї відомості переносяться до графи 6 розділу I Журналу 3.
3.4 Відомість аналітичного обліку виданих та отриманих векселів	Призначена для аналітичного обліку заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантаженою продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена одержаними векселями, а також для розрахунків за зобов'язаннями постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за одержані сировину, матеріали, товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємством видані векселі (рахунки 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість», 34 «Короткострокові векселі одержані», 51 «Довгострокові векселі видані», 62 «Короткострокові	Підсумки граф 15 - 17 (рядок «Усього») цієї відомості переносяться відповідно у графи 3, 4 та 8, 9 розділу I Журналу 3.

Продовження таблиці 1.12

1	2	3
	векселі видані»). У заголовку над рядками 8 - 12 і 15 - 17 Відомості 3.4 підприємством вказується номер синтетичного рахунку, до якого відкрито аркуш цієї відомості, а в самому заголовку Відомості 3.4 вписується словами об'єкт обліку (одержаних, виданих короткострокових векселів).	
3.5 Відомість аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями	Призначена для аналітичного обліку внутрішніх, внутрішньогосподарських розрахунків, розрахунків за нарахованими відсотками, за авансами одержаними та за іншими операціями, що відображаються на рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями».	Підсумки граф 15 - 20 (рядок «Усього») цієї відомості переносяться до гр. 11 розд. I Журналу 3.
3.6 Відомість аналітичного обліку розрахунків з бюджетом	Призначена для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи прибутковий податок з працівників підприємства, фінансові санкції, що справляються в дохід бюджету. У Відомості 3.6 для узагальнення аналітичної інформації щодо розрахунків із бюджетом надруковано більш поширені види податків, а для інших – передбачено вільні рядки, в які вписуються потрібні для підприємства види податків і платежів. За кожним видом податків і платежів щомісяця відображаються нараховані та належні до відшкодування з бюджету суми податків і платежів, їх сплата, списання тощо. Сальдо на кінець місяця визначається окремо за кожним видом податків і платежів. У рядках 1.1 - 1.9 відображаються сальдо, сплата, списання, суми, належні до відшкодування з бюджету, тощо та нарахування за кожним видом податків і платежів. У рядку 1.10 наводиться підсумок рядків 1.1 - 1.9 за відповідними графами. У рядках 2.1 - 2.8 відображаються сальдо, сплата та нарахування інших платежів до бюджету, зокрема мита, різниць між сумою відшкодування і втратами від нестач і псування цінностей. У рядку 2.9 наводиться підсумок рядків 2.1 - 2.8 за відповідними графами. У рядках 3.1 - 3.3 відображаються сальдо, обороти за дебетом і кредитом субрахунку 643 «Податкові зобов'язання». У рядку 3.4 наводиться підсумок рядків 3.1 - 3.3 за відповідними графами. У рядках 4.1 - 4.3 відображаються сальдо, обороти за дебетом і кредитом субрахунку 644 «Податковий кредит». У рядку 4.4 наводиться підсумок рядків 4.1 - 4.3 за відповідними графами. У рядку 5 наводиться підсумок рядків 1.10, 2.9, 3.4, 4.4.	Підсумки граф 13 - 20 рядка 5 «Усього» за рахунком 64 «Розрахунки за податками і платежами» переносяться у графу 9 розділу II Журналу 3.
8 Відомість позабалансового обліку	Призначена для аналітичного обліку в розрізі об'єктів позабалансового обліку, в яку з реєстрів аналітичного обліку за попередній рік переносяться дані на початок поточного року (до гр. 1 - 6). За простою системою позиційним способом заносяться дані до гр. 1 - 6 - про надходження (одержання, надання тощо), до гр. 7 - 12 - про вибуття (використання, списання, повернення, сплату тощо) об'єктів позабалансового обліку (орендовані основні засоби, матеріальні цінності на відповідальному зберіганні, устаткування, прийняте для монтажу, матеріали, прийняті для переробки, товари, прийняті на комісію, списана дебіторська заборгованість та ін.). На кінець кожного місяця наводиться вартість залишку об'єктів позабалансового обліку (гр.5) як результат підрахунків показників у цій графі на початок місяця, записів за поточний місяць у цій графі, а також у гр. 8 і 11.	При необхідності Відомість 8 продовжується додатковими аркушами такого самого змісту і формату.

Процес відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності підприємства можна представити наступним чином (рисунок 1.2) [25].

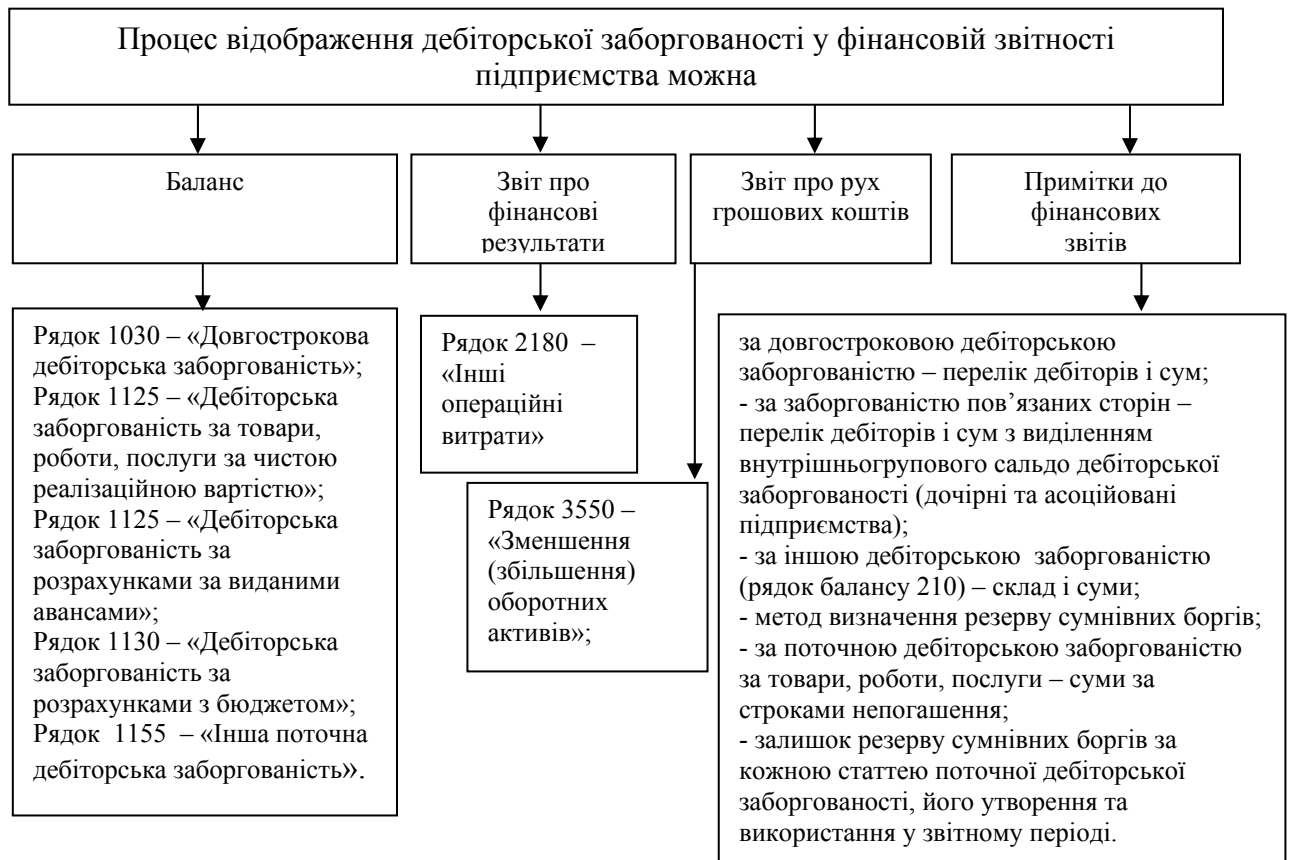

Рисунок 1.2 - Відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності

1.3 Аудит розрахунків з покупцями

Економічна сутність аудиту розрахунків з покупцями та замовниками розкривається в його меті. Відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» мета аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки з покупцями та замовниками [29].

Виходячи з мети, можна виділити основні завдання аудиту розрахунків з покупцями та замовниками . По-перше, це — контроль за дотриманням

чинного законодавства і перевірка наявності та правильності оформлення документів з відвантаження матеріальних цінностей (договорів, рахунків-фактур, актів звіряння розрахунків). По-друге, це — встановлення причин і строків виникнення заборгованості за розрахунками, визначення її реальності та шляхів її погашення; встановлення правильності здійснення розрахунків за даною заборгованістю та відображення їх в обліку. Наступним завданням аудиту є підтвердження повноти та своєчасності оплати за відвантажені товари. Також важливим є визначення правильності оцінки отриманих товарів при бартерних (товарообмінних) операціях [48].

На нашу думку, розрахунків з покупцями та замовниками доцільно здійснювати в три етапи. При аудиті виконання договорів купівлі-продажу необхідно перевірити повноту та своєчасність прийняття матеріальних цінностей та правильність визначення їх якості та залікової маси. Обов'язково потрібно переконатись, що на підприємстві адекватно використовуються ціни, надбавки та знижки, що відшкодування транспортно-заготівельних витрат здійснюється за діючими нормативами і тарифами [79].

Важливим моментом є правильність оплати простою машин при очікуванні відвантаження продукції. Також аудитор перевіряє своєчасність надання й повернення тари сторонами договору відповідно до його умов та чи відбувається притягнення до матеріальної відповідальності сторін за порушення договірних зобов'язань [101].

На наш погляд, обов'язкової уваги аудитора потребує поточний аудит виконання умов розрахунків з боку керівників, фахівців обліково-економічної служби. Правильність і достовірність даних по масі відвантажених товарів (продукції) перевіряється шляхом зіставлення товарно-транспортних накладних, подорожніх листів, журналів вагара, квитанцій прийняття продукції. При виявленні невідповідності даних про кількість відвантаженої та прийнятої продукції аудитор встановлює причини

та осіб, відповідальних за нестачу, і вимагає відшкодування підприємству збитків [55].

Перевірка виконання договірних зобов'язань за номенклатурою, кількістю, цінами, тарифами, строками поставки, якістю товарів полягає в тому, що за кожним первинним документом (ТТН, рахунок-фактура) аудитор перевіряє повноту оприбуткування товарів, їх комплектність. Для цього він дані первинних документів порівнює із записами книг складського обліку, із відповідними бухгалтерськими рахунками і журналами-ордерами. При цьому може бути виявлено неоприбуткування матеріальних цінностей, завищення вартості придбаних товарів, занесення на рахунки виробництва без попереднього їх відображення на рахунках, відповідних придбаних товарів; оприбуткування менш цінних матеріальних цінностей і укриття більш якісних. Для визначення таких фактів документальне дослідження розрахункових операцій ми радимо проводити паралельно з інвентаризацією в момент надходження матеріальних цінностей, що є завданням внутрішнього аудиту, а також із зустрічним зіставленням розрахунків з покупцями і опитуванням осіб, відповідальних за використання матеріальних цінностей або за їх прийняття [43].

Важливим елементом аудиту розрахунків з покупцями є перевірка правильності застосування цін, націнок, знижок, надбавок та визначення податку на додану вартість, для чого аудитор складає звірку цих даних з договорами та інструкціями про порядок їх розрахунку. На розміри платежів впливають умови доставки товарів, виконання яких також слід контролювати. Аудитор також контролює повноту компенсації покупцям витрат по самостійній доставці матеріальних цінностей, при транспортуванні продукції власним транспортом підприємства-покупця [63].

Другим етапом аудиту розрахунків з покупцями, на нашу думку, повинен бути аудит документального відображення надходження вантажів (робіт, послуг). На цьому етапі аудитор перевіряє первинні документи з відвантаження товарів від покупцям: товарно-транспортні накладні (ТТН)

при відвантаженні товарів автотранспортом, залізничні накладні при доставці залізничним транспортом, коносамент при доставці вантажу морським шляхом, рахунки-фактури, вантажні митні декларації. При перевірці розрахунків з замовниками аудитор вивчає порядок прийому виконаних робіт та послуг шляхом дослідження актів прийому-здачі виконаних робіт (послуг) [87].

Також обов'язковій перевірці з боку аудиторів підлягає правильність оформлення та обліку довіреностей. При цьому перевірці підлягає: порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на отримання матеріальних цінностей; порядок відпуску матеріальних та нематеріальних активів покупцям за довіреністю; облік довіреностей у журналі реєстрації довіреностей; відображення в аналітичному обліку даних про місце зберігання, нумерацію, кількість і вартість бланків довіреностей; наявність і правильність оформлення актів про списання бланків довіреностей, які складаються не рідше одного разу на квартал; відповідальність за несвоєчасне та неповне оприбуткування одержаних за виданими довіреностями цінностей [48].

Третім етапом ефективної моделі аудиту розрахунків з покупцями є перевірка відображення в обліку даного виду розрахунків. Аудитор порівнює дані журналу 3 і відомості аналітичного обліку 3,3 з реєстром операцій за розрахунками з покупцями та замовниками, даними декларації з податку на додану вартість. Звіряє дані цих документів з даними первинних документів: товарно-транспортними накладними (ТТН), рахунками-фактурами, вантажно-митними деклараціями (ВМД) [25].

Аудитор акцентує увагу на правильності переносу сум, дотриманні кількості, якості, термінів поставки, на наявності оплати та порядку розрахунку податкових зобов'язань [25].

При аудиті розрахунків з підрядниками аудитор перевіряє: включення об'єктів робіт і послуг в титульний список; забезпечення відповідними джерелами фінансування; наявність проектно-кошторисної документації на

об'єкти будівництва; укладання договорів з підрядниками та умови розрахунків (по об'єкту в цілому, по завершенню етапів); правильність застосування цін, розцінок, відображення обсягів виконаної роботи; достовірність поданих до оплати рахунків з доданими до них актами виконаних робіт. При встановленні фактів перевищення виконаних робіт, неправильного застосування цін, включення в розрахунок витрат, не передбачених кошторисом, необхідно провести контрольний замір виконаних обсягів будівельно-монтажних робіт [44].

Аудит операцій із придбання та передавання замовником підряднику обладнання та будівельних матеріалів здійснюється за даними рахунку 205 «Будівельні матеріали» [63]. Аудитор перевіряє собівартість заготівельних матеріальних цінностей, відповідність їх кошторисним розцінкам, наявність понаднормативних запасів невстановленого і непереданого підряднику обладнання, забезпечення його цілісності і здійснення заходів щодо прискорення введення його в дію. Одночасно аудитор перевіряє, як забудовник контролює додержання режиму економії у витрачанні будівельних матеріалів підрядником при виконанні будівельно-монтажних робіт [85].

Важливо, щоб, перевіряючи акти приймання забудовником від підрядника виконаних етапів будівельно-монтажних робіт, об'єктів і споруд, аудитор встановив рівень дотримання правил прийому цих робіт, випадки завищення їх вартості. При вивченні актів контрольного заміру робіт зустрічній перевірці підлягають документи на виконані роботи, відображені в обліку забудовника та дані установи банку, який фінансує і кредитує забудовника. Випадки відмови банку від оплати виконаних робіт аудитор вивчає із залученням підрядника, з'ясовує причини, встановлює осіб, відповідальних за порушення правил виконання та фінансування капітальних вкладень. Аудитор обов'язково контролює своєчасність і правильність розрахунків з підрядними організаціями за виконані роботи за аналітичним рахунком до рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» [73],

керуючись нормативними документами про розрахунки та про штрафи за порушення правил здійснення розрахункових операцій (за завищення обсягів та вартості виконаних робіт, наданих послуг, поставлених товарів).

У процесі перевірки підприємства аудитор складає робочі документи, котрі слугують основою для формування аудиторського висновку. Також вони є підтвердженням того, що аудиторська перевірка виконана відповідно до Міжнародних стандартів аудиту та чинних законодавчо-нормативних актів [101]. Так, Реєстр перевірки договорів з покупцями та замовниками відображає оцінку правильності, об'єктивності, точності складання договору поставки, відповідність облікових даних даним за договором: асортимент, кількість, якість, строки і порядок поставки, ціна, а також даним первинних документів і облікових реєстрів. Реєстр виявлених порушень чинного законодавства у договорах купівлі-продажу складається у разі виявлення невідповідності договорів купівлі-продажу чинному законодавству. Реєстр перевірки договірних зобов'язань — при проведенні контролю виконання договірних зобов'язань перед покупцями з кількості, номенклатури, ціни, термінів відвантаження та якості товарів. Відомість перевірки надходжень вантажів відображає результати перевірки даних первинних документів і облікових реєстрів синтетичного та аналітичного обліку [29].

Реєстр перевірки простроченої дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками складається за підсумками перевірки ведення аналітичного обліку розрахунків з покупцями за Відомістю 3,3.

Проведене дослідження показало, що аудиторська перевірка розрахунків з покупцями є важливим елементом у системі господарського контролю. Адже своєчасний аудит забезпечує формування повної та достовірної інформації про стан розрахунків з покупцями за відвантажені матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги, необхідної внутрішнім та зовнішнім користувачам фінансової звітності для управління та розвитку підприємства. Запропонована нами, ефективна модель аудиту

розрахунків з покупцями передбачає три етапи: аудит договорів купівлі-продажу; аудит документального відображення надходження вантажів (робіт, послуг); аудит відображення в обліку розрахунків з покупцями. До кожного етапу у статті наведено проблемні моменти та відповідні процедури перевірки, запропоновано ряд необхідних для перевірки робочих документів аудитора [48].

Потреба у внутрішньому аудиті виникає у зв'язку з тим, що незалежно від якості системи контролю, можливі ненавмисні викривлення реального стану справ. Служба внутрішнього аудиту аналізує звітність підприємства, стан дебіторської заборгованості та надає об'єктивні консультації, спрямовані на вдосконалення діяльності організації, визначає напрямки перспективного розвитку підприємства, і таким чином має серйозний вплив на прийняття управлінських рішень для досягнення конкретних цілей. Суб'єктам господарювання обов'язково необхідно мати чітко налагоджену систему багаторівневого внутрішнього контролю [60].

В сучасних умовах спостерігається бажання власників та керівництва упорядкувати структуру та організацію бізнес-процесів, що може привести до істотної економії коштів компанії. Ті компанії, які планують в короткостроковій або середньостроковій перспективі вийти на міжнародні ринки капіталу постають перед необхідністю створення служб внутрішнього аудиту, що підвищує їх імідж [53].

Таким чином, внутрішній аудит дебіторської заборгованості підприємства допомагає у досягненні поставлених цілей, використовуючи систематизований і послідовний підхід до оцінки і підвищення ефективності процесів управління ризиками, контролю і корпоративного управління [81].

Ефективна модель аудиту розрахунків з покупцями та замовниками наведено на рисунку 1.3 [87].

Рисунок 1.3 - Ефективна модель аудиту розрахунків з покупцями та замовниками

При внутрішньому аудиті суми утворення та терміну погашення дебіторської заборгованості виділяється така сукупність завдань:

1. Продаж відтворює дійсні операції (тобто товари відвантажено, а послуги надано).
2. Продаж товарів чи послуг реєструється вчасно і точно у відношенні рахунка, суми і періоду.
3. Грошові надходження відповідають балансовим рахункам дебіторів.

4. Повернення товарів замовниками чи інші резерви затверджуються і реєструються точно у відношенні рахунка, суми і періоду.

5. Усі замовлення відповідним чином затверджуються з урахуванням ризику неплатежу, сумнівні рахунки визнаються і забезпечуються вчасно [29].

Типовий перелік питань при здійсненні внутрішнього аудиту поточної дебіторської заборгованості матиме вигляд:

1. Одержання авансів не залежить від виписки рахунків.
2. Виписка рахунків і відвантаження не залежать від роботи з коштами й іншим обліком поточної дебіторської заборгованості.
3. Виписка рахунків не залежить від відправлення і збереження ТМЦ.
4. Контроль відповідності вимогам замовника не залежить від існуючої дебіторської заборгованості, бухгалтерського обліку і роботи з грошовими коштами.
5. У випадку виходу у відпустку співробітника, в обов'язок якого входить робота з поточною дебіторською заборгованістю, кого призначають виконувати його обов'язки.
6. Доступ до комп'ютеризованих записів дебіторської заборгованості надається лише тим особам, яким це необхідно через їхні службові обов'язки.
7. Попередньо пронумеровані документи на відвантаження, рахунки-фактури ведуться з належною перевіркою їх послідовності.
8. Недійсні і невикористані рахунки контролюються.
9. Для виставляння рахунків використовуються затверджені преїскуранти.
10. Переліки рахунків дебіторів з розбивкою по термінах оплати складаються (і регулярно перевіряються) відповідною особою.
11. Виписки по банківському рахунку розносить особа, що не пов'язана з обліком дебіторської заборгованості.
12. Виписані клієнтам рахунки перевіряються відповідною особою перед відвантаженням.

13. Відвантажені кількості звіряються з кількостями, за якими виставляються рахунки фактури.

14. Детальне звірення аналітичного обліку дебіторської заборгованості із синтетичним рахунком здійснюється власником, менеджером чи іншою відповідною особою.

15. Скарги замовників і питання, пов'язані з виставлянням рахунків-фактур, контролюються і вирішуються вчасно [55].

Внутрішній аудит поточної дебіторської заборгованості на підприємстві рекомендується здійснювати за наступними етапами [63].

Перший етап. Планування аудиту поточної дебіторської заборгованості, який включає розробку двох документів: загального плану аудиторської перевірки; програми аудиторської перевірки; визначення мети та завдання аудиторської перевірки. Загальний план є документом організаційно-методологічного характеру, який містить основні етапи процесу аудиту в логічній послідовності. Зміст та форма Загального плану залежать від розмірів суб'єкта господарювання, складності аудиторської перевірки, конкретних методик і технологій, які застосовуються внутрішнім аудитором. Загальний план складається на весь термін аудиторської перевірки, який поділяється на етапи: підготовчий; фактичний; основний; заключний [63].

Другий етап – етап фактичної перевірки. Аудит поточної дебіторської заборгованості розпочинають з її інвентаризації. Мета етапу фактичної перевірки – встановлення існування (реальності) залишків дебіторської заборгованості на відповідних субрахунках обліку на підставі первинних та облікових документів. Контролем якості при цьому є метод зустрічної перевірки, який використовується аудитором для достовірності та повноти перевірки залишків розрахунків з покупцями та замовниками (субрахунок 361 «Розрахунки з покупцями та замовниками»), розрахунків за виданими авансами (субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами»), розрахунків з іншими дебіторами (рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами») [63].

Третій етап – основний етап внутрішньої аудиторської перевірки – це здійснення аудиторських процедур згідно програми аудиту, яка є контролем якості аудиту поточної дебіторської заборгованості [63].

Програма внутрішньої аудиторської перевірки визначає характер, час і обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиторської перевірки [85].

Проаналізувавши запропоновані програми аудиту дебіторської заборгованості, слід зазначити, що на сьогодні не має типової програми аудиту, яка б відповідала сучасним вимогам якісного проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості. Відсутній взаємозв'язок між метою, завданням конкретної аудиторської процедури, якісним аспектом перевірки. Для усунення цього недоліку пропонується розпочинати розробку програми аудиту дебіторської заборгованості з встановленням завдання на підтвердження якісного аспекту на кожну аудиторську процедуру [43].

Таким чином, програма внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості повинна містити: мету аудиторської процедури (якість, яка підтверджується), завдання, аудиторські докази, методи аудиту, термін виконання аудиторської процедури, індекс робочого документу. Бажано обирати тільки ті аудиторські процедури, які мають контрольне значення, взаємопов'язані. Якість програми повинна визначатися перевіркою якісних аспектів тверджень інформації про дебіторську заборгованість в фінансовій звітності [81].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття в фінансовій звітності, а тому перевірка дотримання цих принципів є основною складовою частиною аудиту поточної дебіторської заборгованості [63].

Четвертий етап – аналітичні процедури. Перевіривши стан поточної дебіторської заборгованості на якісні аспекти тверджень фінансових звітів

(існування, права та зобов'язання, наявність, повнота, оцінка вартості, вимірювання, подання та розкриття інформації) внутрішньому аудитору необхідно провести аналітичні процедури. Це процедури, що передбачають аналіз важливих фінансових показників та тенденцій з подальшим вивченням відхилень та взаємозв'язків, які суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від прогнозованих сум. Для виконання аналітичних процедур можуть використовуватися різні методи, починаючи від простих порівнянь і до комплексного аналізу із застосуванням складних статистичних методів [63].

Міжнародними стандартами аудиту передбачено застосування аналітичних процедур на всіх етапах проведення аудиту, але на завершальному етапі вони більш ефективні. Для внутрішнього аудиту дотримання цих процедур буде доречно, але потребують деяких доповнень, так як дозволить виявити недоліки та вирішити їх на місцевому рівні.

До методики аналітичних процедур рекомендовано включити:

- визначення повної інформаційної бази;
- визначення підходящих методів аналізу;
- проведення аналітичних процедур;
- оцінка результатів;
- розробка подальшої стратегії по запобіганню відхилень [81].

П'ятий етап – заключний. На підставі достатніх аудиторських доказів внутрішній аудитор проводить аналіз виявлених порушень, результатів аналітичних процедур, доводить до відома управлінський персонал, приймаються рішення по усуненню порушень, згоди чи не згоди з виявленими порушеннями, вживаються методи для запобігання проблемних питань в майбутньому [63].

У результаті перевірки договорів про продаж аудитор повинен переконатися, що: дебіторська заборгованість визначена арифметично правильно; сума дебіторської заборгованості є реальною; у балансі відбиті всі існуючі рахунки дебіторів; рахунки дебіторів відображають покупців,

зазначених у договорах або в гарантійних листах; суми дебіторської заборгованості, які включені в баланс, правильно оцінені; дебіторська заборгованість підтверджена актами взаємозвірки розрахунків, виписками з особових рахунків покупців і замовників; факти господарської діяльності в частині продажів ураховані вчасно; дебіторська заборгованість відображена точно й достовірно в бухгалтерській звітності. Для досягнення вищевикладених цілей перевірки необхідно здійснити, на наш погляд, ряд аудиторських процедур (рисунок 1.4) [48].

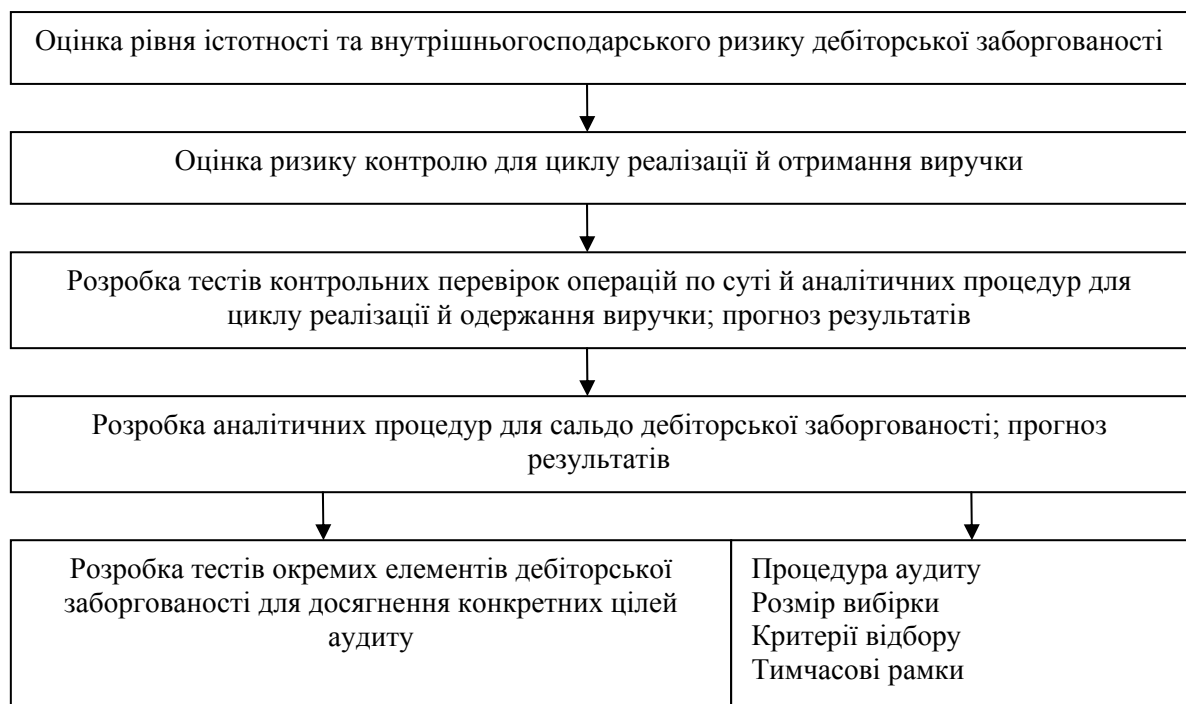

Рисунок 1.4 - Етапи аудиторської перевірки наявної дебіторської заборгованості

Таким чином, аналітичні процедури можуть застосовуватися не лише для підтвердження вірогідності облікових і звітних даних, але й при наданні широкого спектра консультаційних послуг, а також у процесі внутрішнього аудиту з метою оцінки ефективності роботи організації й, зокрема, ефективності управління дебіторською заборгованістю [29].

Згідно з Міжнародним стандартом аудиту (далі - МСА) 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» твердження, які аудитор використовує для розгляду різних типів потенційних викривлень, що можуть мати місце, поділяють на три категорії:

1. Твердження, які містять показники балансу, або твердження щодо залишків на рахунках на кінець періоду. Це такі твердження:

- існування - активи, зобов'язання та власний капітал наявні;
- права та обов'язки - суб'єкт господарювання має або контролює права на активи, а зобов'язання є обов'язком суб'єкта господарювання;
- повнота - всі активи, зобов'язання та власний капітал, які мають реєструватися, були зареєстровані;
- оцінка та розподіл - активи, зобов'язання та власний капітал включені до фінансової звітності у відповідних сумах, усі пов'язані з цим коригування щодо оцінки або розподілу належно зареєстровані.

2. Твердження щодо класів операцій та подій протягом періоду аудиту:

- настання - операції та події, які були зареєстровані, настали та пов'язані із суб'єктом господарювання;
- повнота - всі операції та події, які повинні реєструватися, були зареєстровані;
- точність - суми та інші дані, пов'язані із зареєстрованими операціями та подіями, були записані правильно;
- закриття реєстрів - операції та події були зареєстровані у відповідному обліковому періоді;
- класифікація - операції та події були зареєстровані на належних рахунках.

3. Твердження щодо подання та розкриття:

- настання та права і обов'язки - події, операції та інші питання, інформація щодо яких була розкрита, настали і пов'язані із суб'єктом господарювання;

- повнота - всі розкриття інформації, які мали бути внесені до фінансової звітності, включені;
- класифікація та зрозумілість – фінансова інформація належно подана та описана, розкриття інформації також чітко сформульоване;
- точність та оцінка - фінансова та інша інформація розкрита достовірно та у відповідних сумах [64].

Аудит розрахунків з покупцями повинен охоплювати перевірку тверджень керівництва стосовно дебіторської заборгованості та одночасно доходів від реалізації і витрат на придбання [43].

Перевірка дебіторської заборгованості, доходів та витрат включає виконання подальших аудиторських процедур у відповідь на оцінені ризики суттєвого викривлення. Планування аудиторських процедур залежить від мети аудиту для кожного твердження [81].

Виходячи з оцінки ризику суттєвого викривлення дебіторської заборгованості та доходів необхідно визначити, які твердження керівництва (якісні характеристики звітності) є критичними для такої фінансової звітності. Зважаючи на мету управлінського персоналу щодо «прикрашення» фінансової звітності для дебіторської заборгованості та доходів, зазвичай критичними є такі твердження керівництва: існування; настання; оцінка (валова та чиста); права та обов'язки; своєчасність (відсічення) [29].

Для дебіторської заборгованості і витрат зазвичай критичними є такі твердження керівництва: повнота; права та обов'язки; оцінка та розподіл; своєчасність (відсічення) [46].

З огляду на мету аудиту щодо кожного з виду тверджень, визначаються процедури, які повинні застосувати члени групи з завдання для перевірки дебіторської заборгованості та доходів (таблиця 1.13) [63].

Таблиця 1.13 - Твердження керівництва стосовно дебіторської заборгованості та доходів і відповідні аудиторські процедури

Мета аудиту дебіторської заборгованості	Аудиторські процедури
Існування	
Дебіторська заборгованість, відображена в балансі, дійсно існує.	1) Ознайомлення з результатами інвентаризації розрахунків із дебіторами та відображенням її результатів у бухгалтерському обліку.
	2) Направлення зовнішніх запитів дебіторам.
	3) Виконання альтернативних процедур для всіх тих дебіторів, від кого не отримана відповідь: <ul style="list-style-type: none"> - телефонування керівництву дебітора; - запит державному реєстратору щодо існування дебітора; - пошук на інтернет-сайті Державної фіскальної служби України в Реєстрі платників ПДВ.
Настання	
Доходи, які відображені у звіті про фінансовий результат (сукупний дохід), отримані за дійсними операціями та пов'язані із суб'єктом господарювання.	1) Вибіркова перевірка первинних документів (накладних, актів приймання-передачі, рахунків-фактур) на реалізацію.
	2) Зв'язання сум доходів, відображених у фінансовій звітності, з даними бухгалтерського обліку і з первинними документами.
	3) Інтерв'ю осіб, відповідальних за реалізацію.
Оцінка валова	
Дебіторська заборгованість на дату відображення врахована у відповідних продажних цінах.	1) Зіставлення статей дебіторів у фінансовій звітності з оборотами в аналітичному обліку та вибірково з первинними документами.
	2) Вивчення цінової політики клієнта і зіставлення її з умовами продажу окремим дебіторам (вибірково).
	3) Перевірка застосовуваних цін та кількісних показників продажу з умовами, передбаченими договорами з дебіторами.
Оцінка чиста	
Дебіторська заборгованість на дату балансу оцінена за чистою реалізаційною вартістю.	1) Огляд і оцінка дебіторської заборгованості за строками погашення.
	2) Перевірка відповідності нарахування резерву сумнівних боргів застосовуваній обліковій політиці.
	3) Арифметичний перерахунок резерву сумнівних боргів.
Права та обов'язки	
Дебіторська заборгованість сформована на підставі відповідних правустановчих документів, що підтверджують права клієнтів.	1) Перевірка наявності договорів, замовлень, первинних документів, що свідчать про законність операції.
	2) Розгляд протоколів директорів для вирішення питання, чи є дебіторська заборгованість предметом застави, чи перепродана.
	3) Запити на юридичне представлення відносно того, чи є дебіторська заборгованість предметом застави, чи перепродана.
Своєчасність	
Продажі відображені у відповідних періодах.	1) Зіставлення періоду виписки накладних та рахунків і їх відображення в бухгалтерському обліку.
	2) Процедури відсічення в періодах, максимально близьких до та після дати балансу, зіставлення дати виписки первинних документів і їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.
	3) Вибіркове зіставлення собівартості товарів, що вибули, та послуг, що надані, з відповідними доходами.

Під час проведення аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості та виконання відповідних аудиторських процедур аудитор використовує різні методи вибору елементів (дебіторів та кредиторів) для тестування, а саме: вибір усіх елементів (100% дослідження); вибір окремих елементів; аудиторська вибірка [25].

Доречність застосування будь-якого методу вибору елементів або їх поєднання залежить від конкретних обставин, зокрема ідентифікованих аудитором ризиків, пов'язаних із твердженням, а також ефективності різних методів [43].

Вибір усіх елементів може бути доречним у випадках, якщо, наприклад: сукупність складається з невеликої кількості елементів і кожен з цих елементів має значну вартість; існує значний ризик; інші методи не надають достатніх та прийнятних аудиторських доказів [46].

Вибір окремих елементів може бути доречним у випадках, якщо вибрані елементи можуть включати, наприклад, основні елементи або елементи з високою вартістю. Якщо аудитор прийняв рішення використати аудиторську вибірку під час виконання аудиторських процедур, то він повинен керуватися Міжнародним стандартом аудиту 530 «Аудиторська вибірка» (далі - МСА 530) [29].

Застосування аудиторської вибірки має такі ключові етапи: організація вибірки, обсяг вибірки та відбір статей для тестування; виконання аудиторських процедур; аналіз ідентифікованих відхилень; оцінка результатів аудиторської вибірки. У додатку 4 до МСА 530 наведено п'ять основних методів відбору елементів вибірки [64].

Отже, розглянуто теоретичні основи обліку та аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» (далі – П(С)БО 10).

Покупець є суб'єктом договірних відносин, який зобов'язується виконати укладений у різній формі (усній чи письмовій) контракт з придбання певних активів. Дебіторська заборгованість, як і інші активи підприємства, відображається в балансі тільки при дотриманні загальної вимоги, яка пред'являється до активів національними стандартами.

Первинними документами по розрахунках з покупцями та замовниками при виникненні заборгованості оформлюються наступними документами: накладними, розрахунками-фактурами, рахунками, актами прийнятих робіт, послуг, податковими накладними, товарно-транспортними накладними (ТМ-1), товарними накладними, а також при погашення заборгованості, а саме: виписки банку, приходні касові ордери, векселі.

Для обліку поточної дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій призначено рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». Його використовують для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями і замовниками за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи, надані послуги, окрім заборгованості, забезпеченої векселем, а також для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ). За дебетом рахунку 36 відображають продажну вартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка включає ПДВ, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів і включені до вартості реалізації; за кредитом – суму платежів, яка надійшла на рахунки підприємства в банківських установах, у касу та інші види розрахунків. До рахунку 36 передбачено такі субрахунки: 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»; 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»; 363 «Розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ)»; 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням».

Економічна сутність аудиту розрахунків з покупцями та замовниками розкривається в його меті. Відповідно до МСА 200 «Загальні цілі

незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» мета аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки з покупцями та замовниками .

Типовий перелік питань при здійсненні внутрішнього аудиту поточної дебіторської заборгованості матиме вигляд: 1) одержання авансів не залежить від виписки рахунків; 2) виписка рахунків і відвантаження не залежать від роботи з коштами й іншим обліком поточної дебіторської заборгованості; 3) виписка рахунків не залежить від відправлення і збереження ТМЦ; 4) контроль відповідності вимогам замовника не залежить від існуючої дебіторської заборгованості, бухгалтерського обліку і роботи з грошовими коштами; 5) у випадку виходу у відпустку співробітника, в обов'язок якого входить робота з поточною дебіторською заборгованістю, кого призначають виконувати його обов'язки; 6) доступ до комп'ютеризованих записів дебіторської заборгованості надається лише тим особам, яким це необхідно через їхні службові обов'язки; 7) попередньо пронумеровані документи на відвантаження, рахунки-фактури ведуться з належною перевіркою їх послідовності; 8) недійсні і невикористані рахунки контролюються; 9) для виставлення рахунків використовуються затвержені преїскуранти; 10) переліки рахунків дебіторів з розбивкою по термінах оплати складаються відповідною особою; 11) виписки по банківському рахунку розносить особа, що не пов'язана з обліком дебіторської заборгованості; 12) Виписані клієнтам рахунки перевіряються відповідною особою перед відвантаженням; 13) відвантажені кількості звіряються з кількостями, за якими виставляються рахунки фактури; 14) детальне звірення аналітичного обліку дебіторської заборгованості із синтетичним рахунком здійснюється власником, менеджером чи іншою відповідною особою; 15) скарги замовників і питання, пов'язані з виставленням рахунків-фактур, контролюються і вирішуються вчасно.

2 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТОВ «СТК АВАНГАРД»

2.1 Загальна характеристика ТОВ «СТК АВАНГАРД»

ТОВ «СТК АВАНГАРД» створене в 2018 році. Головне призначення функціонування будь-якої фірми визначається її місією. Місія фірми відтворює ті різновиди бізнесу, на які орієнтується фірма з урахуванням ринкових потреб, кола споживачів, особливостей продукції та наявності конкурентних переваг. Головна місія підприємства ТОВ «СТК АВАНГАРД» – задовольнити потреби України в доступній по ціні та якісній продукції. Код ЄГРПОУ 42621186. Керівник Сиворакша Юрій Миколайович.

ТОВ «СТК АВАНГАРД» є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку, товарний знак, штампи, бланки документів та інші реквізити. Форма власності - недержавна власність.

Основний вид діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД»:

- неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- оптова торгівля напоями;
- роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- інша роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах.

Статутний фонд при створенні ТОВ «СТК АВАНГАРД» – 100000 грн.

Основними напрямками діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД» є:

- оптовий та роздрібний продаж непродовольчих товарів;
- виробництво непродовольчих товарів;
- надання послуг організаціям народного господарства та окремим особам: транспортних, по роботі механізмів та будівельних машин, виконання окремих видів будівельно-монтажних робіт та ремонту;

- комерційна, торгово-посередницька діяльність;
- виконання державного замовлення, виробництво будівельних матеріалів, столярних виробів, пиломатеріалів, металоконструкцій, виготовлення залізобетонних та бетонних виробів;
- проведення експертиз і консультацій по профілю основної діяльності; виготовлення продукції виробничо-технічного призначення; виробництво та ремонт товарів широкого вжитку;
- інші види діяльності.

Майно ТОВ «СТК АВАНГАРД» та обігові кошти, а також матеріальні цінності, вартість яких відображається в самотійному балансі і належить ТОВ «СТК АВАНГАРД» на правах приватної власності, або знаходиться у володінні і користуванні становлять його основний фонд.

Діє на підставі установчих документів, затверджених засновниками (учасниками) (додаток А).

ТОВ «СТК АВАНГАРД» володіє, користується, розпоряджається майном на розсуд керівництва ТОВ «СТК АВАНГАРД», вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать чинному законодавству та статуту.

Для здійснення статутної діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД» володіє земельною ділянкою, права і обов'язки щодо якої регулюються чинним законодавством України та укладеними договорами чи угодами з органами влади, фізичними та юридичними особами.

Джерела формування майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» :

- доходи, отримані від підприємницької діяльності;
- кредити банків;
- кредити фізичних та юридичних осіб;
- доходи від цінних паперів;
- надходження майна та інших цінностей на благодійницькій та іншій основі;
- інші надходження не заборонені законом, в тому числі даровані фізичними та юридичними особами.

Власність ТОВ «СТК АВАНГАРД» недоторкана і знаходиться під захистом держави, рахується на рівні з державною і кооперативною власністю. Підприємство засноване на не визначений термін.

ТОВ «СТК АВАНГАРД» створено з метою розширення випуску і збільшення реалізації продукції, робіт і послуг, отримання прибутку від своєї діяльності. Підприємство має право займатися будь-якою іншою діяльністю, яка вважатиметься припустимою, що впливає з предмету його діяльності.

Організаційна структура ТОВ «СТК АВАНГАРД» створює сукупність усіх виробничих, невиробничих та управлінських підрозділів підприємства. Підприємство очолює директор, який самостійно вирішує всі питання діяльності підприємства. Директор діє від імені підприємства, представляє його інтереси на всіх підприємствах, установах, розпоряджається майном підприємства, укладає договори, видає доручення, відкриває в банках рахунки і т.д.

Згідно Статуту ТОВ «СТК АВАНГАРД», органами управління Товариства є:

- збори учасників – вищий орган Товариства;
- дирекція – виконавчий орган Товариства.

Однак члени дирекції призначені не були, тому відповідно до Статуту Товариства, всі функції виконавчого органу здійснює генеральний директор одноособово.

Збори учасників складаються з учасників Товариства або призначених ними представників. До виключної компетенції зборів учасників належить:

- визначення основних напрямів діяльності Товариства і затвердження його планів та звітів про їх виконання;
- затвердження річних результатів діяльності Товариства та бухгалтерських балансів, затвердження звітів та висновків контрольних органів Товариства;
- затвердження порядку розподілу чистого прибутку та покриття збитків Товариства;

- внесення змін та доповнень до Статуту;
- прийняття рішень про зміну розміру статутного капіталу та перерозподіл часток учасників;
- обрання та відкликання голови зборів (голови Товариства);
- обрання та відкликання виконавчого органу Товариства, визначення умов трудових договорів (контрактів) з його членами;
- визначення форм контролю за діяльністю виконавчого органу, створення та визначення повноважень відповідних контрольних органів;
- винесення рішення про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб виконавчого органу Товариства;
- визначення розміру, порядку, форми та строків внесення додаткових вкладів учасниками;
- прийняття рішення про придбання Товариством частки учасника (її частини) у статутному капіталі Товариства;
- виключення учасників з Товариства та прийняття до Товариства нових учасників;
- прийняття рішень про створення підприємств, філій, представництв Товариства, затвердження їх Статутів (Положень), призначення їх керівників;
- прийняття рішення про припинення діяльності Товариства, призначення ліквідаційної комісії та затвердження ліквідаційного балансу.

До компетенції зборів учасників крім перелічених вище повноважень, також належить: розгляд, погодження та затвердження умов трудових договорів (контрактів) з членами виконавчого органу Товариства, організаційної структури Товариства, граничної чисельності працівників та граничного фонду оплати їх праці; затвердження, за поданням виконавчого органу, рішень про здійснення Товариством капіталовкладень та інвестицій, якщо їх загальна вартість в межах календарного року перевищує розмір 1 000 000 (один мільйон) гривень та інше.

Директор ТОВ «СТК АВАНГАРД» виконує наступні обов'язки:

- здійснює керівництво поточною діяльністю Товариства, виконання

планів виробництва продукції (робіт, послуг) за затвердженою номенклатурою;

- забезпечує реалізацію інвестиційної, технічної, фінансової, маркетингової та цінової політики Товариства;

- вносить на розгляд зборів учасників пропозиції щодо створення, реорганізації та ліквідації підприємств, філій та представництв Товариства;

- вирішує питання керівництва роботою структурних підрозділів, філій, представництв і підприємств, створених Товариством, забезпечує виконання покладених на них завдань;

- контролює діяльність посадових осіб структурних підрозділів, філій та представництв, підприємств, створених Товариством;

- забезпечує додержання структурними підрозділами, філіями, представництвами і підприємствами, створеними Товариством, законодавства України;

- приймає рішення про притягнення до майнової відповідальності керівників структурних підрозділів, філій, представництв та підприємств, створених Товариством;

- розглядає у попередньому порядку питання, що підлягають обговоренню на зборах учасників Товариства, готує відповідні матеріали і пропозиції, в тому числі обґрунтування порядку розподілу прибутку та засобів покриття збитків, пропозиції по внесенню змін до Статуту, локальних (внутрішніх) нормативних актів Товариства;

- затверджує локальні (внутрішні) нормативні акти Товариства, які регулюють управлінські, господарські, фінансові та кадрові відносини всередині Товариства;

- визначає умови колективного договору, який укладається між Товариством і уповноваженим на представництво інтересів трудового колективу органом;

- вирішує питання щодо порядку покриття простроченої кредиторської заборгованості, запобігання випадкам стягнення на майно (майнові права)

Товариства у випадку виконавчого провадження;

- приймає рішення про притягнення до майнової відповідальності працівників Товариства;

- забезпечує своєчасне виконання фінансових та майнових зобов'язань Товариства, в тому числі зобов'язань по виплаті заробітної плати, податкам, обов'язковим платежам до бюджету;

- визначає перелік відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність Товариства, затверджує порядок їх використання та охорони;

- вирішує інші питання діяльності Товариства, крім тих, які відповідно до Статуту входять до компетенції інших органів та посадових осіб Товариства. Функція виконавчого органу полягає у забезпеченні безперервної діяльності Товариства.

Оперативне керівництво діяльністю підприємства виконує директор. Основним завданням організації, є досягнення оперативних цілей відповідними підрозділами.

Бухгалтерія здійснює облік коштів підприємства і господарських операцій з матеріальними та грошовими ресурсами, встановлює результати фінансово-господарської діяльності підприємства, представляє статистичну звітність та ін. Організація і керівництво бухгалтерським обліком підприємства покладається на головного бухгалтера.

Основна мета політики розподілу ТОВ «СТК АВАНГАРД» – організація ефективного та найбільш прибуткового збуту виготовленої продукції та товарів, посередником яких є підприємство.

Адреса: 69123, Запорізька обл., Місто Запоріжжя, Хортицький район, вулиця Василя Стуса, будинок 12.

2.2 Облік розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»

На сучасному етапі розвитку для налагодження ефективної системи організації бухгалтерського обліку розрахунків з дебіторами треба досягти раціональної організації первинного, аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками, бухгалтерської звітності на підприємстві. Схема роботи ТОВ «СТК АВАНГАРД» (рис. 2.1).

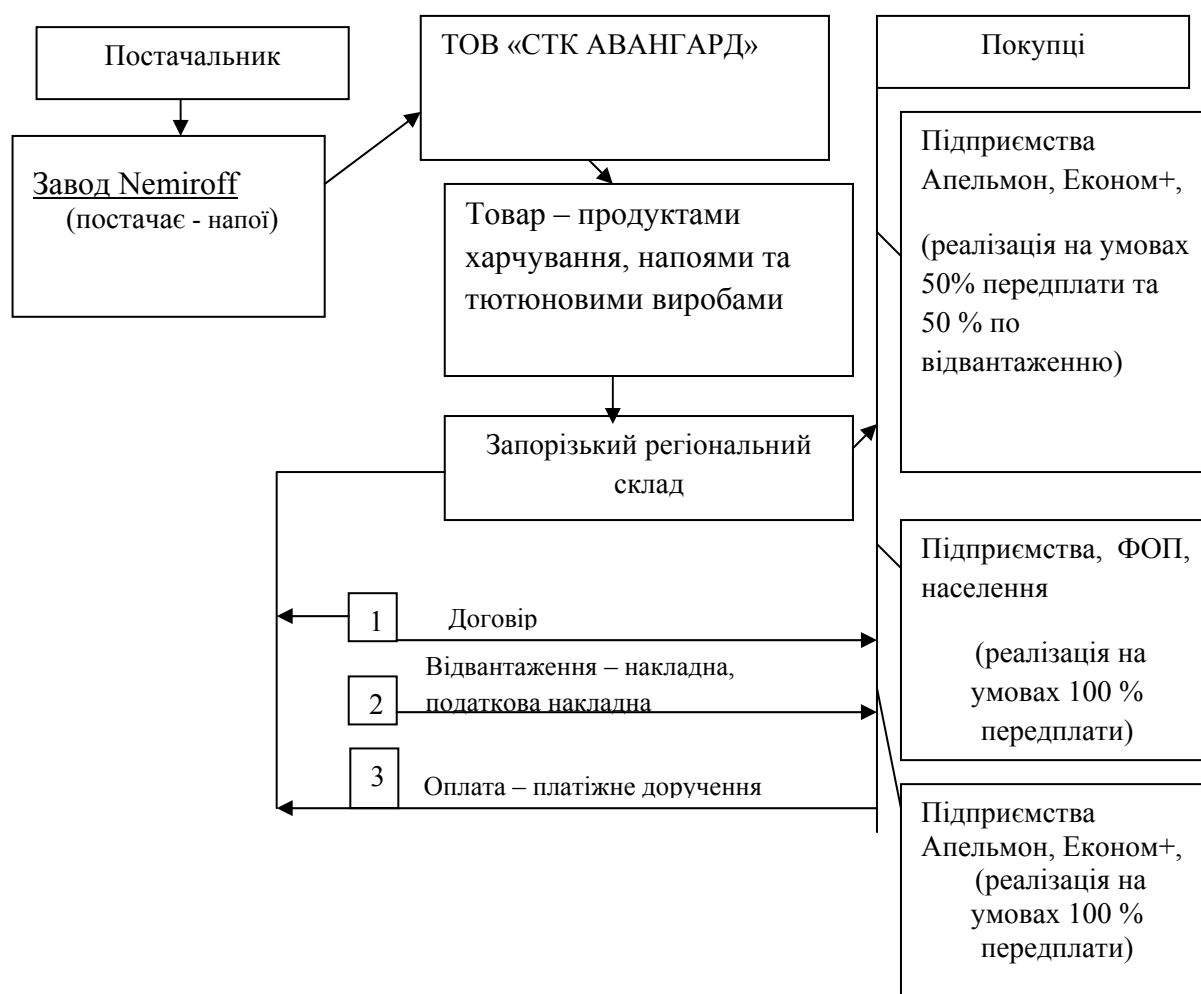

Рисунок 2.1 – Схема роботи ТОВ «СТК АВАНГАРД»

На ТОВ «СТК АВАНГАРД» бухгалтерський облік регламентується чинними нормативно-правовими актами.

Організації бухгалтерського обліку включає в себе сукупність облікових процесів, спрямованих на надання достовірної та своєчасної інформації користувачам для прийняття ними управлінських рішень.

Етапи та ведення обліку розрахунків з покупцями та замовниками представлено на рисунку 2.2.

На ТОВ «СТК АВАНГАРД» первинні документи складаються у момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення.

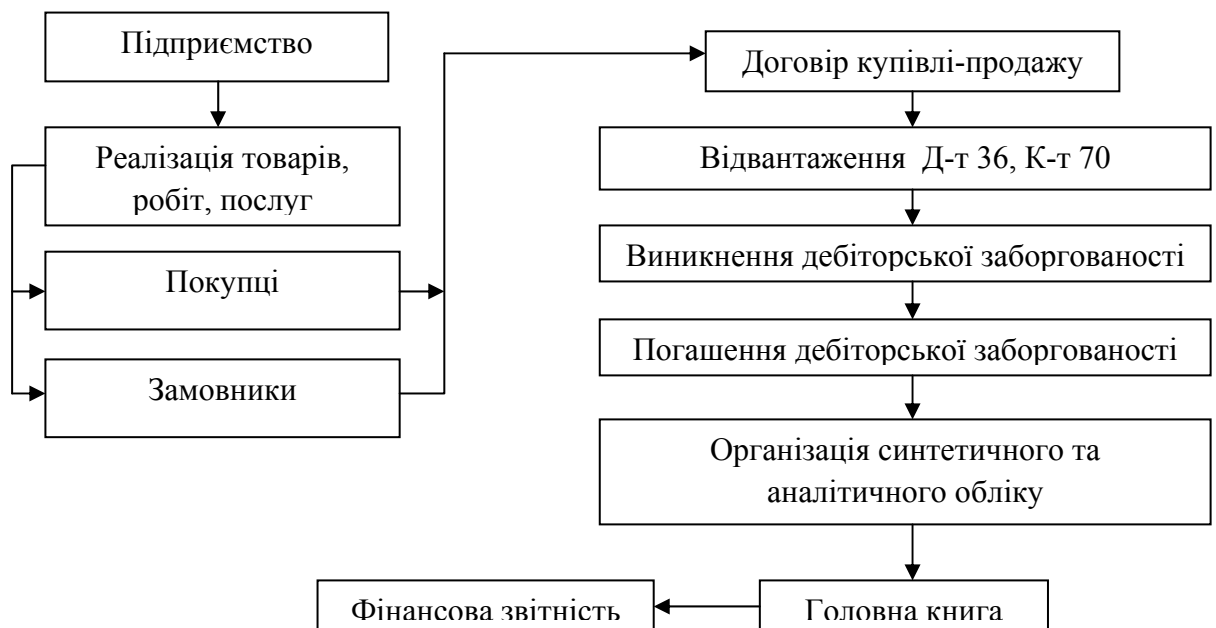

Рисунок 2.2 - Схема обліку розрахунків з покупцями та замовниками

Основними нормативними актами, регулюючими порядок і особливості укладення договорів, є Цивільний Кодекс України, який регламентує порядок укладання договорів (цивільно-правових договорів) і Господарський Кодекс - господарських договорів.

Фактичний відпуск товарів покупцям безпосередньо зі складу оформлюється на підставі доручення на право одержання цінностей та на підставі складання первинної документації, що є основними джерелами інформації для контролю розрахункових відносин з покупцями і замовниками та підставою для записів в облікових регістрах.

На підприємстві основними джерелами інформації для контролю розрахункових відносин з покупцями і замовниками слугують первинні документи з обліку розрахунків.

Поведемо облік розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «СТК АВАНГАРД» в розрізі одного місяця, за розрахунковий період візьмемо місяць, дані за лютий 2020 року.

ТОВ «СТК АВАНГАРД» 1.02.2020 року реалізує партію товару ФОП Філатову В.Н. на загальну суму 9000 грн. (у т.ч. ПДВ – 1500 грн.) на умовах 100% передплати. Товар був відвантажений покупцю 20.02.2020 року. Відображення в бухгалтерському обліку представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Кореспонденція рахунків з покупцем ФОП Філатову В.П. на ТОВ «СТК АВАНГАРД» на 100% передплати

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Надійшла передплата від покупців	311	681	9000
2	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ	643	641	1500
3	Відображено дохід від реалізації товарів	361	702	9000
4	Взаємне зарахування авансу і дебіторської заборгованості	681	361	9000
5	Закрито рахунок податкових зобов'язань	702	643	1500
6	Відображена собівартість відвантажених товарів	902	281	7980

Реалізація товару на ТОВ «СТК АВАНГАРД» здійснюється на умовах переплати, кредиту з відстроченням платежу, форма розрахунку зазначається у договорі купівлі-продажу. Договір купівлі-продажу товарів укладається в письмовій формі шляхом складання одного документа, підписаного сторонами, а також шляхом обміну документами за допомогою

поштового, електронного або іншого зв'язку, що дозволяє достовірно встановити, що документ походить від сторони за договором (додаток Б).

Якщо Договором передбачена передплата, то покупцю спочатку виписується рахунок, на підставі якої здійснюється оплата за продукцію.

Рахунок-фактура складається підприємством (продавцем) на ім'я покупця (замовника) на підставі договору. На ТОВ «СТК АВАНГАРД» він виписується у двох примірниках, один із яких залишається на підприємстві, інший передається покупцеві. Підприємство-покупець перераховує кошти зі свого рахунку на рахунок підприємства відповідно до виписаного рахунку. Обов'язковими реквізитами рахунку є дані про банківські реквізити і особу одержувача коштів. Підписується рахунок керівником, головним бухгалтером та ставиться печать підприємства (додаток В).

Відпуск продукції здійснюється на підставі видаткової накладної (додаток Г). Виписується накладна у двох примірниках:

- перший примірник передається підприємству-покупцю продукції як підстава для їхнього оприбуткування;
- другий залишається на складі фабрики і є підставою для списання реалізованої продукції.

Товариство будучи зареєстрованим як платник ПДВ, на підставі документів реалізації продукції, виписує податкову накладну за вимогою покупця (додаток Д).

Податкова накладна є підставою для нарахування суми податкового кредиту покупцем і суми податкового зобов'язання постачальником.

На підприємстві податкова накладна складається у момент виникнення податкових зобов'язань у двох (трьох) примірниках. Оригінал (і перша копія) надається покупцю, друга копія залишається на підприємстві. Виписується податкова накладна на кожне повне або часткове постачання товарів і підписується головним бухгалтером.

Передача продукції підприємством покупцю документально підтверджується, щоб уникнути непорозумінь, які можуть виникнути при

розрахунках. Відпуск продукції зі складу підприємства проводиться на підставі Довіреності, яка пред'являється представником покупця разом з документом, що засвідчує його особу.

У Довіреності заповнюються всі реквізити підприємства-покупця, зазначається найменування і кількість отриманої продукції, термін дії довіреності, особистий підпис представника покупця, підтверджений керівником і головним бухгалтером підприємства-покупця, з наявністю відтиснення печатки. Причому, перевіряється підпис представника покупця на довіреності на ідентичність підпису одержувача продукції на відвантажувальних документах.

Розглянемо реалізацію продукції у кредит з відстроченням платежу. ТОВ «СТК АВАНГАРД» у лютому 2020р. продає партію товару весінньої колекції 2020р. на загальну суму 18000 грн. (у т.ч. ПДВ – 3000 грн.). Собівартість товару дорівнює 12000 грн., на умовах надання товарного кредиту у формі відстрочення платежу на 30 днів. За користування кредитом покупець, згідно договору купівлі-продажу покупець ФОП Кравець Н.П. зобов'язаний сплатити 1% від суми заборгованості за весь час відстрочення платежу разом з основної суми. Відображення бухгалтерського обліку приведено у таблиці 2.2.

Реалізація товарів за умови використання товарного кредиту використовується на ТОВ «СТК АВАНГАРД» з жовтня 2017 року, ця форма розрахунків діє для постійних клієнтів.

На ТОВ «СТК АВАНГАРД» оплата покупцями (замовниками) за продукцію здійснюється готівкою (до 2 000грн.), або в безготівковому порядку. Тому первинними документами на оплату є прибуткові касові ордери та виписки банку. В них вказується сума заборгованості, яка виникла і погашається у зв'язку з продажем продукції.

Приймання готівки касою підприємства проводиться за прибутковим касовим ордером, підписаним головним бухгалтером або особою, ним уповноважено. Квитанція до прибуткового касового ордера (що є відривною

частиною ПКО), засвідчена підписом головного бухгалтера та печаткою підприємства, видається на руки особі, яка здала гроші.

Таблиця 2.2 - Кореспонденція рахунків з покупцем ФОП Кравець Н.П. на ТОВ «СТК АВАНГАРД» на умовах товарного кредиту

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
Лютий 2020 року				
1	Відображено виручку від реалізації товару	361	702	18000
2	Відображено податкові зобов'язання за ПДВ при відвантаженні товару	702	641	3000
3	Списано собівартість реалізованого товару	902	281	12000
4	Визначено фінансовий результат	702	791	16000
		791	902	12000
Березень 2020 року				
5	Відображено суму нарахованих за договором відсотків	373	719	180
6	Нараховані податкові зобов'язання за ПДВ на нараховані відсотки	719	641	30
7	Отримано оплату:			
	- за товар	311	361	18000
	- відсотки за відстрочення	311	373	30
8	Визначено фінансовий результат	719	791	150

Розглянемо реалізацію товарів покупцям, які здійснюють оплату готівкою та в безготівковому порядку. В лютому 2020р. підприємство реалізує товари на суму 1980 грн. (у т.ч. ПДВ – 330 грн.) ФОП Іванов П.А. оплата готівкою через касу, та товари на суму 6000 грн. (у т.ч. ПДВ – 1000 грн.) ТОВ «Мрія», на суму 12300 грн. (у т.ч. ПДВ – 2050 грн.) ТОВ «Червоний мак» на безготівковий рахунок. Відображення в бухгалтерському обліку приведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Кореспонденція рахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД» на умовах оплати готівкою та безготівковою формі

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Відображено реалізацію товарів: - ФОП Іванов П.А. - ТОВ «Мрія» - ТОВ «Червоний мак»	361	702	1980 6000 12400
2	Нараховані податкові зобов'язання за ПДВ при відвантаженні товару: - ФОП Іванов П.А. - ТОВ «Мрія» - ТОВ «Червоний мак»	702	641	330 1000 2050
3	Списано собівартість реалізованих товарів	902	281	11650
4	Погашення заборгованості грошовими коштами: - ФОП Іванов П.А. - ТОВ «Мрія» - ТОВ «Червоний мак»	301 311 311	361 361 361	1980 6000 12400
5	Визначено фінансовий результат	702 791	791 902	17000 11650

На поточний рахунок зараховують кошти, що надходять за реалізовану продукцію від покупців у погашення заборгованості. Кожна операція за цим рахунком у хронологічному порядку відображається у виписці банку, яка передається банком підприємству щодня.

На підприємстві первинні документи складаються на паперових носіях та на бланках типових форм, затверджених Міністерством статистики України, а також на бланках спеціалізованих форм, затверджених міністерствами і відомствами України.

Отже, облік операцій по розрахунках здійснюється на підставі господарських договорів та первинних документів, що засвідчують факт здійснення господарської операції.

Розглянемо реалізацію товару коли витрати з перевезення несе ТОВ «СТК АВАНГАРД», а доставку здійснює власним транспортом. Підприємство-постачальник у бухгалтерському обліку відображає в цьому випадку дві окремі господарські операції реалізацію товару та реалізацію послуги з доставки. ТОВ «СТК АВАНГАРД» в лютому 2020 року за договором поставляє товар ТОВ «Надія» на суму 31800 грн. (у т.ч. ПДВ – 5300 грн.). Доставка товару на склад покупця, транспортні витрати включені продавцем до вартості товару. Відображення в бухгалтерському обліку подано у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 - Кореспонденція рахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД» на доставки товари власним транспортом

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Відображено дохід від реалізації товару	361	702	31800
2	Нараховані податкові зобов'язання за ПДВ	702	641	5300
3	Списано собівартість реалізованих товарів	902	281	21400
4	Списано витрати з доставки власним транспортом	93	23	1200
5	Надійшла оплата від покупця ТОВ «Надія»	311	361	31800
6	Відображено фінансовий результат	702	791	26500
		791	902	21400
		791	93	1200

Укладаючи договір купівлі-продажу між ТОВ «СТК АВАНГАРД» та покупцем важливим аспектом є обговорення питання доставки товару покупцеві. Можливі такі варіанти доставки:

- покупець сам вивозить товар зі складу постачальника;
- витрати з перевезення продукції несе постачальник, а доставку здійснює власним транспортом (коли сума за договором купівлі-продажу перевищує 25000грн.);
- витрати на перевезення продукції несе покупець.

Перевезення вантажів автомобільним транспортом здійснюється тільки за наявності належним чином оформлених товарно-транспортних накладних (додаток Е), доданих до подорожнього листа.

Подорожні листи вантажного автомобіля на підприємстві видаються водію під розпис тільки на один робочий день (зміну) за умови здачі водієм подорожнього листа за минулий робочий день. На триваліший строк подорожній лист видається у разі міжміського перевезення вантажу (якщо таке перевезення триває більш ніж один день).

Товарно-транспортна накладна (ТН-1) - первинний документ, призначений для списання ТМЦ у вантажовідправника та оприбуткування їх у вантажоодержувача, складського, оперативного і бухгалтерського обліку, а також для розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконання робіт.

У лютому 2020 року відбулось повернення товару від підприємства «Континент» у зв'язку з виявленим браком. ТОВ «СТК АВАНГАРД» у січні 2020 року відвантажило покупцю товар на суму 1620 грн. (у т.ч. ПДВ – 270 грн.), собівартість товару склала 1160 грн. У лютому 2020 року від підприємства «Континент» отримано рекламацію, у наслідок чого товар було повернуто та ТОВ «СТК АВАНГАРД» повернула покупцю кошти за неякісний товар у сумі 1620 грн. У бухгалтерському обліку ці операції відображаються такими записами (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 - Кореспонденція рахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД» у разі повернення товару

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
Січень 2020 року				
1	Відвантажено товар підприємству ТОВ «Континент»	361	702	1620
2	Нараховані податкові зобов'язання за ПДВ	702	641	270
3	Списано собівартість реалізованих товарів	902	281	1160
4	Надішли кошти від підприємства ТОВ «Континент»	311	361	1620
5	Відображено фінансовий результат	702 791	791 902	1350 1160
Лютий 2020 року				
6	Відображено заборгованість перед покупцем у зв'язку з поверненням неякісного товару	704	685	1620
7	Відкориговані раніше відображені податкові зобов'язання з ПДВ методом «червоне сторно» (виписано розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної)	704	641	270
8	Відкоригована собівартість поверненого товару методом «червоне сторно»	902	281	1140
9	Відкориговано списання собівартості повернених товарів на фінансовий результат методом «червоне сторно»	791	902	1140
10	Віднесено на фінансовий результат вирахування з доходу	791	704	1350
11	Повернено кошти покупцю за неякісний товар	685	311	1640

Весь неякісний товар який був повернений на ТОВ «СТК АВАНГАРД» уціняється. Та може бути реалізований за зниженою ціною іншим покупцям.

Оборотно-сальдова відомість в розрізі місяця по рахунку 361 зображена в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 - Оборотно-сальдова відомість по рахунку 361 за лютий 2020 року ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Покупці	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7
ФОП Філатов В.Н.			9000,00	9000,00		
ФОП Іванов П.А.			18000,00		18000,00	
ФОП Кравець Н.П.			1980,00	1980,00		
ТОВ «Червоний мак»			6000,00	6000,00		
ТОВ «Мрія»			31800,00	31800,00		
Разом розгорнуте					18000,00	
Разом			79180,00	61180,00	18000,00	

Інформація, що міститься в прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного і аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємозв'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожними відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

Таким чином, процес документального забезпечення обліку розрахунків з покупцями та замовниками є важливою ланкою діяльності підприємства і вимагає ретельного підходу до його організації.

2.3 Фінансовий аналіз ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Для управління операційною діяльністю керівництву підприємства необхідно мати значну кількість різноманітної інформації. Одним із її джерел є фінансовий аналіз. Основною метою фінансового аналізу є отримання ключових параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його доходів і видатків, змін у структурі активів і пасивів, в розрахунках з дебіторами і кредиторами. Фінансовий аналіз, як метод пізнання економічних процесів і явищ, займає важливе місце в системі управління підприємством. Аналіз показників діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018-2020 роки представлено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз показників діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення, тис грн.		Темп росту, %	
				2019р. до 2018р	2020р. до 2019р	2019р. до 2018р	2020р. до 2019р
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, послуг)	338153	421180	410617	83027	-10563	124,55	97,49
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	300085	372026	365979	71941	-6047	123,97	98,37
Валовий прибуток	38068	49154	44638	11086	-4516	129,12	90,81
Інші операційні доходи	5896	11406	8709	5510	-2697	193,45	76,35
Адміністративні витрати	10182	11726	10869	1544	-857	115,16	92,69
Витрати на збут	11471	13260	17993	1789	4733	115,60	135,69
Інші операційні витрати	5262	7517	5192	2255	-2325	142,85	69,07
Чистий прибуток	527	12718	-2150	12191	-14868	2413,28	-16,91
Чисельність персоналу	125	110	88	-15	-22	88,00	80,00
Фонд оплати праці	5628	5354	5757	-274	403	95,13	107,53

З таблиці 2.7 бачимо, що протягом 2018-2020 років діяльність ТОВ «СТК АВАНГАРД» мала неоднозначну тенденцію змін, адже у 2019 році відбувся економічний зріст практично за всіма показниками, в той час як у 2020 році навпаки діяльність виявилася збитковою та неефективною.

Для аналізу фінансового стану ТОВ «СТК АВАНГАРД» здійснимо оцінку фінансових результатів діяльності за 2018-2020 роки (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Аналіз фінансових результатів ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення, тис грн.		Темп росту, %	
				2019р. до 2018р	2020р. до 2019р	2019р. до 2018р	2020р. до 2019р
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, послуг)	338153	421180	410617	83027	-10563	124,55	97,49
Собівартість реалізованої продукції (товарів, послуг)	300085	372026	365979	71941	-6047	123,97	98,37
Валовий прибуток	38068	49154	44638	11086	-4516	129,12	90,81
Інші операційні доходи	5896	11406	8709	5510	-2697	193,45	76,35
Адміністративні витрати	10182	11726	10869	1544	-857	115,16	92,69
Витрати на збут	11471	13260	17993	1789	4733	115,60	135,69
Інші операційні витрати	5262	7517	5192	2255	-2325	142,85	69,07
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	17049	28057	19293	11008	-8764	164,57	68,76
Інші фінансові доходи	137	164	368	27	204	119,71	224,39
Інші доходи	46167	28025	40151	-18142	12126	60,70	143,27
Фінансові витрати	13753	13094	20769	-659	7675	95,21	158,61
Інші витрати	47549	29016	41549	-18533	12533	61,02	143,19
Фінансовий результат до оподаткування прибуток	2051	14136	-2506	12085	-16642	689,22	-17,73
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1524	-1418	356	106	1774	93,04	-25,11

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий фінансовий результат:	527	12718	-2150	12191	-14868	2413,28	-16,91
Матеріальні затрати	248596	327405	335813	78809	8408	131,70	102,57
Витрати на оплату праці	25628	28354	25757	2726	-2597	110,64	90,84
Відрахування на соціальні заходи	8512	9417	8752	905	-665	110,63	92,94
Амортизація	8420	8212	9479	-208	1267	97,53	115,43
Інші операційні витрати	26170	31076	30424	4906	-652	118,75	97,90
Разом	317326	404464	410225	87138	5761	127,46	101,42

З таблиці 2.8 наглядно демонструємо, що впродовж 2018-2019 років діяльність ТОВ «СТК АВАНГАРД» була прибутковою за 2018 рік прибуток склав 527 тис. грн.; за 2019 рік прибуток склав 12718 тис. грн., що на 12191 тис. грн. більш ніж в попередньому році, тобто прибуток збільшився в 24,1 рази; за 2020 рік підприємство отримало збиток у розмірі 2150 тис. грн., що свідчить про не ефективну діяльність підприємства.

Чистий дохід від реалізації за 2019 рік збільшився порівняно з попереднім періодом на 24,55% і склав 421180 тис. грн., що досить позитивно позначилось на підприємстві. Але ця тенденція дещо погіршилася в наступному періоді, так за 2020 рік чистий дохід від реалізації склав 410617 тис. грн., тобто зменшився на 2,51%.

Валовий прибуток за 2018 рік становив 38068 тис. грн., в 2019 рік валовий прибуток зріс на 29,12% і склав 49154 тис. грн. проте у 2020 році валовий прибуток склав тільки 44638 тис. грн., тобто він зменшився на 4516 тис. грн. або 9,19%, що свідчить, в першу чергу, про зменшення обсягів реалізації продукції.

Собівартість реалізованої продукції за 2018 рік склала 300085 тис. грн. в наступному році цей показник становив 372026 тис. грн., що на 23,97% більше ніж в 2018 році. В 2020 році цей показник дещо зменшився (на 6047 тис. грн. або на 1,63%) і склав 365979 тис. грн.

Адміністративні витрати за 2019 рік збільшилися порівняно з

попереднім періодом на 15,16% та склали 11726 тис. грн. Проте в 2020 році ця стаття скоротилася на 7,31% та склала 10869 тис. грн. , що практично відповідало рівню 2018 року. Витрати на збут мали більш стрімку тенденцію зростання. Так, у 2019 році вони зросли на 15,6% у порівнянні з минулим роком і склали 13260 тис грн., що пояснюється значно більшим обсягом реалізації продукції, і зовсім незрозумілим є їх зростання у 2020 році на 4733 тис. грн. або 35,69%, що в абсолютному значенні склало 17993 тис. грн.

Для визначення ефективності діяльності підприємства не достатньо використовувати аналіз прибутковості, слід доповнити аналіз відносним показником прибутковості – рентабельністю. Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, як у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів). Рентабельність продаж є найефективнішим показником, який може визначити економічну картину підприємства.

Розрахунок показників рентабельності ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018-2020 роки наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Основні показники рентабельності ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом 2018-2020 років

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення, тис грн		Темп росту, %	
				2019р. до 2018р	2020р. до 2019р	2019р. до 2018р	2020р. до 2019р
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Чистий прибуток, тис.грн.	527	12718	-2150	12191	-14868	2413,28	-16,91
2. Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	338153	421180	410617	83027	-10563	124,55	97,49
3. Середньорічна вартість активів, тис.грн.	187706,5	172806	164350	-14901	-8456	92,06	95,11
4. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	300085	372026	365979	71941	-6047	123,97	98,37
5. Середньорічна вартість власного капіталу, тис.грн.	52076,5	57169,5	64894,5	5093	7725	109,78	113,51

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність продаж, % (пок.1/пок.2)	0,16	3,02	-0,52	2,86415	-3,54	1937,80	-17,22
Рентабельність активів, % (пок.1/пок.3)	0,28	7,36	-1,31	7,07924	-8,67	2621,48	-17,80
Рентабельність продукції, % (пок.2/пок.4)	112,69	113,21	112,2	0,52426	-1,01	100,47	99,11
Рентабельність власного капіталу, % (пок.1/пок.5)	1,01	22,25	-3,31	21,238	-25,56	2198,68	-14,88

Отримані дані демонструють що практично всі показники рентабельності ТОВ «СТК АВАНГАРД» у 2019 році збільшилися у порівнянні з 2018 роком, це свідчить про підвищення прибутковості діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД». У 2020 році показники рентабельності мали від'ємне значення, адже було отримано збитки.

Отже, можна зробити висновок, що ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом 2018-2019 років вело ефективну політику управління діяльністю підприємства, що призвело до підвищення чистого прибутку підприємства, а відповідно й рентабельності. У 2020 році ситуація погіршилася, були отримані збитки.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість(стабільність). Фінансова стійкість – це надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів і інвесторів та рівень залежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування.

Розрахунок показників фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018-2020 роки наведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Основні показники фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом 2018-2020 років

Показник	Норматив	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
					2019р. до 2018р	2020р. до 2019р	2019р. до 2018р	2020р. до 2019р
1	2	3	4		5	6	7	8
1. Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,28	0,389	0,401	0,109	0,012	138,93	103,08
2. Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	> 0,5	0,72	0,611	0,599	-0,109	-0,012	84,86	98,04
3. Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу	< 0,5	2,568	1,572	1,496	-0,996	-0,076	61,21	95,17
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,5	0,998	0,458	0,881	-0,54	0,423	45,89	192,36
5. Коефіцієнт фінансової залежності	< 0,2	3,568	2,572	2,496	-0,996	-0,076	72,09	97,05
6. Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	0,389	0,636	0,668	0,247	0,032	163,50	105,03
7. Маневреність робочого капіталу	за планом	0,697	1,961	1,189	1,264	-0,772	281,35	60,63
8. Коефіцієнт залучених джерел в необоротні активи	< 0,1	1	0,52	0,882	-0,48	0,362	52,00	169,62
9. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	< 0,5	0,609	0,37	0,472	-0,239	0,102	60,76	127,57
10. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	< 0,2	0,607	0,374	0,597	-0,233	0,223	61,61	159,63
11. Коефіцієнт поточних зобов'язань	> 0,5	0,393	0,626	0,403	0,233	-0,223	159,29	64,38
12. Коефіцієнт забезпечення власними коштами	> 0,1	-0,279	-0,09	-0,009	0,189	0,081	32,26	10,00

Продовження таблиці 2.10

1	2	3	4		5	6	7	8
13. Коефіцієнт фінансового левериджу	< 0,1	1,559	0,588	0,894	-0,971	0,306	37,72	152,04
14. Коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом	> 0,2	1,435	0,51	0,841	-0,925	0,331	35,54	164,90
15. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	за планом	0,076	0,064	0,062	-0,012	-0,002	84,21	96,88
16. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	> 1	1,3	0,552	0,723	-0,748	0,171	42,46	130,98
17. Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності (покриття)	> 2	1,989	1,466	2,463	-0,523	0,997	73,71	168,01

Розраховані показники (таблиця 2.10) свідчать про підвищення фінансової незалежності ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом аналізованого періоду (2018-2020 роки). Відзначається позитивна тенденція до відновлення фінансової незалежності, адже на кінець 2019-2020 років показники дещо покращились.

Значення коефіцієнта фінансової незалежності на кінець 2018 року склало 0,28, проте на кінець 2020 року показник дещо покращується та складає 0,401, що свідчить про підвищення фінансової незалежності ТОВ «СТК АВАНГАРД». Незважаючи на це значення показника протягом 2018-2020 років жодного разу не досягало нормативу.

Фінансова стабільність підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Вона пов'язана зі ступенем залежності від кредиторів і інвесторів і характеризується співвідношенням власних і залучених коштів. Отже, ТОВ «СТК АВАНГАРД» поступово

підвищує фінансову стабільність.

Відповідно до зазначеної вище тенденції показник фінансової залежності навпаки впав. На кінець 2020 року фінансова залежність складала 2,496, в той час як на кінець 2019 року цей показник складав 2,572.

Розраховані показники ліквідності свідчать про низьку ліквідність підприємства, оскільки в жодному році вони не досягали нормативного значення.

Стабільність фінансового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна та джерела його утворення, а також причини їх зміни.

Детальний аналіз цього питання дає можливість установити, якою мірою підприємство може спиратися на власні кошти і скільки треба позичити, а також наскільки ефективно використовуються власні й позичені кошти.

Аналіз складу та структура майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018 рік наведено в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Склад та структура майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2018 рік

Показник	Абсолютне значення, тис. грн.		Питома вага, %		Відхилення		Темп росту, %
	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	тис. грн.	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Нематеріальні активи:	251	242	0,13	0,13	-9	0,00	96,41
Незавершені капітальні інвестиції	1004	3846	0,53	2,08	2842	1,56	383,07
Основні засоби:	84232	76674	44,17	41,51	-7558	-2,67	91,03
Відстрочені податкові активи	937	0	0,49	0,00	-937	-0,49	0,00
Усього за розділом I	86424	80762	45,32	43,72	-5662	-1,61	93,45
II. Оборотні активи							
Запаси	56334	36008	29,54	19,49	-20326	-10,05	63,92

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8
Виробничі запаси	16978	13867	8,90	7,51	-3111	-1,40	81,68
Незавершене виробництво	29848	13952	15,65	7,55	-15896	-8,10	46,74
Готова продукція	9053	5840	4,75	3,16	-3213	-1,59	64,51
Товари	455	2349	0,24	1,27	1894	1,03	516,26
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	25102	42790	13,16	23,16	17688	10,00	170,46
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	2024	1940	1,06	1,05	-84	-0,01	95,85
з бюджетом	204	41	0,11	0,02	-163	-0,08	20,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	1031	86	0,54	0,05	-945	-0,49	8,34
Поточні фінансові інвестиції	18401	18741	9,65	10,14	340	0,49	101,85
Гроші та їх еквіваленти	643	3985	0,34	2,16	3342	1,82	619,75
Витрати майбутніх періодів	17	32	0,01	0,02	15	0,01	188,24
Інші оборотні активи	499	273	0,26	0,15	-226	-0,11	54,71
Усього за розділом II	104255	103896	54,68	56,24	-359	1,57	99,66
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	76	0,00	0,04	76	0,04	-
Баланс	190679	184734	100,00	100,00	-5945	0,00	96,88

Згідно з даними наведеними у таблиці 2.11 вартість майна протягом 2018 року зменшилась на 3,12% і становила на кінець року 184734 тис. грн., тобто зменшення в абсолютному вираженні склало 5945 тис. грн. Зменшення майна на ТОВ «СТК АВАНГАРД» у 2018 році відбулось за рахунок наступних активів:

1) у складі необоротних активів:

- основні засоби зменшились на 7558 тис. грн.;

- відстрочені податкові активи зменшились на 937 тис. грн.

Всього ж вартість необоротних активів зменшилась на 5662 тис. грн., або на 6,55%;

2) у складі оборотних активів:

- запаси зменшились на 20326 тис. грн.;
- незавершене виробництво зменшилось на 53,26% та на кінець періоду склало 15896 тис. грн.;
- виробничі запаси зменшились на 3111 тис. грн. та склали 13867 тис. грн. на кінець періоду;
- готова продукція зменшилась на 3213 тис. грн.;
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зросла на 17688 тис. грн.;
- грошові кошти зросли на 3342 тис. грн.

Загальне скорочення вартості оборотних активів ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом 2018 року склало 359 тис. грн. В структурі майна необоротні активи на початок року займали 43,72%, на кінець 2018 року їх питома вага зменшилась на 1,61%. Відповідно до зменшення необоротних активів питома вага оборотних навпаки зросла на 1,61% та на кінець 2018 року склала 56,24%.

Таким чином, у 2018 році на підприємстві відбулося зменшення майна за рахунок основних засобів та оборотних активів, що призвело до підвищення мобільності майна підприємства.

Аналіз складу та структура майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2019 рік наведено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Аналіз складу та структури майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2019 рік

Показник	Абсолютне значення, тис. грн.		Питома вага, %		Відхилення		Темп росту, %
	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	тис. грн.	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	242	189	0,13	0,12	-53	-0,01	78,10
первісна вартість	298	296	0,16	0,18	-2	0,02	99,33

Продовження таблиці 2.12

1	2	3	4	5	6	7	8
накопичена амортизація	56	107	0,03	0,07	51	0,04	191,07
Незавершені капітальні інвестиції	3846	714	2,08	0,44	-3132	-1,64	18,56
Основні засоби:	76674	69748	41,51	43,35	-6926	1,85	90,97
первісна вартість	123860	123674	67,05	76,87	-186	9,83	99,85
Знос	47186	53926	25,54	33,52	6740	7,98	114,28
Усього за розділом I	80762	70651	43,72	43,92	-10111	0,20	87,48
II. Оборотні активи							
Запаси	36008	56226	19,49	34,95	20218	15,46	156,15
Виробничі запаси	13867	13213	7,51	8,21	-654	0,71	95,28
Незавершене виробництво	13952	36791	7,55	22,87	22839	15,32	263,70
Готова продукція	5840	6180	3,16	3,84	340	0,68	105,82
Товари	2349	42	1,27	0,03	-2307	-1,25	1,79
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	42790	14598	23,16	9,07	-28192	-14,09	34,12
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	1940	3097	1,05	1,93	1157	0,87	159,64
з бюджетом	41	11149	0,02	6,93	11108	6,91	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	86	530	0,05	0,33	444	0,28	616,28
Поточні фінансові інвестиції	18741	0	10,14	0,00	-18741	-10,14	0,00
Гроші та їх еквіваленти	3985	3960	2,16	2,46	-25	0,30	99,37
Витрати майбутніх періодів	32	65	0,02	0,04	33	0,02	203,13
Інші оборотні активи	273	601	0,15	0,37	328	0,23	220,15
Усього за розділом II	103896	90226	56,24	56,08	-13670	-0,16	86,84
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	76	0	0,04	0,00	-76	-0,04	0,00
Баланс	184734	160877	100,00	100,00	-23857	0,00	87,09

Протягом 2019 року вартість майна зменшилась на 23857 тис. грн. Це викликано зменшенням вартості оборотних активів на суму 13670 тис. грн.

На кінець звітнього періоду вартість оборотних активів складала 90226 тис. грн (86,84% вартості майна).

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на кінець 2019 року значно зменшилась, це позитивна динаміка, адже клієнти почали розраховуватись із своїми боргами, зменшення склало 28192 тис. грн. Запаси ТОВ «СТК АВАНГАРД» на кінець 2019 року зросли на 20218 тис. грн.

Вартість незавершених капітальних інвестицій на кінець 2019 року в порівнянні з початком року зменшилась на 3132 тис. грн. Вартість основних засобів на кінець 2019 року в порівнянні з початком зменшилась на 6926 тис. грн., що свідчить про те, що підприємство не проводило оновлення матеріально-технічної бази. За рахунок необоротних активів вартість майна зменшилась на 10111 тис. грн.

Отже, у 2019 році вартість майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» зменшилась на 23857 тис. грн., за рахунок зменшення оборотних активів, а також необоротних активів.

Склад та структура майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2020 рік наведено в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Склад та структура майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» у 2020 році

Показник	Абсолютне значення, тис. грн.		Питома вага, %		Відхилення		Темп росту, %
	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	тис. грн.	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	189	249	0,21	0,25	60	0,04	131,75
Незавершені капітальні інвестиції	714	807	0,79	0,81	93	0,02	113,03
Основні засоби:	69748	67042	77,30	67,23	-2706	-10,08	96,12
Усього за розділом I	70651	68098	78,30	68,29	-2553	-10,02	96,39
II. Оборотні активи							
Запаси	56226	70432	62,32	70,63	14206	8,31	125,27

Продовження таблиці 2.13

1	2	3	4	5	6	7	8
Виробничі запаси	13213	18944	14,64	19,00	5731	4,35	143,37
Незавершене виробництво	36791	40843	40,78	40,96	4052	0,18	111,01
Готова продукція	6180	10598	6,85	10,63	4418	3,78	171,49
Товари	42	47	0,05	0,05	5	0,00	111,90
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	14598	18388	16,18	18,44	3790	2,26	125,96
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	3097	1639	3,43	1,64	-1458	-1,79	52,92
з бюджетом	11149	4238	12,36	4,25	-6911	-8,11	38,01
Інша поточна дебіторська заборгованість	530	967	0,59	0,97	437	0,38	182,45
Гроші та їх еквіваленти	3960	2495	4,39	2,50	-1465	-1,89	63,01
Готівка	400	269	0,44	0,27	-131	-0,17	67,25
Рахунки в банках	3560	2226	3,95	2,23	-1334	-1,71	62,53
Витрати майбутніх періодів	65	48	0,07	0,05	-17	-0,02	73,85
Інші оборотні активи	601	1517	0,67	1,52	916	0,86	252,41
Усього за розділом II	90226	99724	100,00	100,00	9498	0,00	110,53
Баланс	160877	167822	178,30	168,29	6945	-10,02	104,32

На кінець 2020 року відмічається тенденція до збільшення майна ТОВ «СТК АВАНГАРД», воно склало 167822 тис. грн., що на 6945 тис. грн. більше ніж на початок року. Також збереглася тенденція до збільшення оборотних активів (у порівнянні з початком року +1948 тис. грн.).

У 2020 році вартість необоротних активів зменшилась. На кінець 2020 року необоротні активи склали 68098 тис. грн.

Таким чином, у 2020 році майно ТОВ «СТК АВАНГАРД» збільшилось за рахунок оборотних активів, в той час як необоротні активи зменшились.

Отже, розглянуто облік розрахунків з покупцями та фінансовий аналіз ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Основним видом діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД» є: неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; оптова торгівля напоями; роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; інша роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах.

На ТОВ «СТК АВАНГАРД» первинні документи складаються у момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення. Реалізація товару на ТОВ «СТК АВАНГАРД» здійснюється на умовах переоплати, кредиту з відстроченням платежу, форма розрахунку зазначається у договорі купівлі-продажу. Договір купівлі-продажу товарів укладається в письмовій формі шляхом складання одного документа, підписаного сторонами, а також шляхом обміну документами за допомогою поштового, електронного або іншого зв'язку, що дозволяє достовірно встановити, що документ походить від сторони за договором. Рахунок-фактура складається підприємством (продавцем) на ім'я покупця (замовника) на підставі договору. Підприємство-покупець перераховує кошти зі свого рахунку на рахунок підприємства відповідно до виписаного рахунку. Відпуск продукції здійснюється на підставі накладної. Товариство будучи зареєстрованим як платник ПДВ, на підставі документів реалізації продукції, виписує податкову накладну за вимогою покупця. Відпуск здійснюється на підставі довіреності. Перевезення вантажів автомобільним транспортом здійснюється тільки за наявності належним чином оформлених товарно-транспортних накладних, доданих до подорожнього листа. Подорожні листи вантажного автомобіля на підприємстві видаються водію під розпис тільки на один робочий день (зміну) за умови здачі водієм подорожнього листа за минулий робочий день.

Протягом 2018-2020 років діяльність ТОВ «СТК АВАНГАРД» мала неоднозначну тенденцію змін, адже у 2019 році відбувся економічний зріст практично за всіма показниками, в той час як у 2020 році навпаки діяльність

виявилася збитковою та неефективною. Впродовж 2018-2019 років діяльність ТОВ «СТК АВАНГАРД» була прибутковою за 2018 рік прибуток склав 527 тис. грн.; за 2019 рік прибуток склав 12718 тис. грн., що на 12191 тис. грн. більш ніж в попередньому році, тобто прибуток збільшився в 24,1 рази; за 2020 рік підприємство отримало збиток у розмірі 2150 тис. грн., що свідчить про не ефективну діяльність підприємства.

Отримані дані демонструють що практично всі показники рентабельності ТОВ «СТК АВАНГАРД» у 2019 році збільшилися у порівнянні з 2018 роком, це свідчить про підвищення прибутковості діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД». У 2020 році показники рентабельності мали від'ємне значення, адже було отримано збитки. Можна зробити висновок, що ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом 2018-2019 років вело ефективну політику управління діяльністю підприємства, що призвело до підвищення чистого прибутку підприємства, а відповідно й рентабельності. У 2020 році ситуація погіршилася, були отримані збитки. Розраховані показники свідчать про підвищення фінансової незалежності ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом аналізованого періоду (2018-2020 роки). Відзначається позитивна тенденція до відновлення фінансової незалежності, адже на кінець 2019-2020 років показники дещо покращились. Значення коефіцієнта фінансової незалежності на кінець 2018 року склало 0,28, проте на кінець 2020 року показник дещо покращується та складає 0,401, що свідчить про підвищення фінансової незалежності ТОВ «СТК АВАНГАРД». Незважаючи на це значення показника протягом 2018-2020 років жодного разу не досягало нормативу. Відповідно до зазначеної вище тенденції показник фінансової залежності навпаки впав. На кінець 2020 року фінансова залежність складала 2,496, в той час як на кінець 2019 року цей показник складав 2,572.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на кінець 2019 року значно зменшилась, це позитивна динаміка, адже клієнти почали розраховуватись із своїми боргами, зменшення склало 28192 тис. грн. Запаси

ТОВ «СТК АВАНГАРД» на кінець 2019 року зросли на 20218 тис. грн. Вартість незавершених капітальних інвестицій на кінець 2019 року в порівнянні з початком року зменшилась на 3132 тис. грн. Вартість основних засобів на кінець 2019 року в порівнянні з початком зменшилась на 6926 тис. грн., що свідчить про те, що підприємство не проводило оновлення матеріально-технічної бази. За рахунок необоротних активів вартість майна зменшилась на 10111 тис. грн.

У 2019 році вартість майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» зменшилась на 23857 тис. грн., за рахунок зменшення оборотних активів, а також необоротних активів. На кінець 2020 року відмічається тенденція до збільшення майна ТОВ «СТК АВАНГАРД», воно склало 167822 тис. грн., що на 6945 тис.грн. більше ніж на початок року. Також збереглася тенденція до збільшення оборотних активів (у порівнянні з початком року +1948 тис. грн.). У 2020 році вартість необоротних активів зменшилась. На кінець 2020 року необоротні активи склали 68098 тис. грн. Таким чином, у 2020 році майно ТОВ «СТК АВАНГАРД» збільшилось за рахунок оборотних активів, в той час як необоротні активи зменшились.

З ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ НА ТОВ «СТК АВАНГАРД»

3.1 Аудит розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Укладанню договору на надання аудиторських послуг, передує переписування відправлення підприємством ТОВ «СТК АВАНГАРД» Лист-замовлення № 15 від 27.12.2019 року й одержання від аудиторської фірми АФ «АУДИТ-СІЧ» у відповідь Лист-згода № 25 від 29.12.2019 року.

Генеральному директору
АФ «АУДИТ-СІЧ»
пану Барс М.Н.

Лист-замовлення

Прошу Вас призначити проведення аудиторської перевірки розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД», яка повинна відповідати наступним вимогам:

1. Масштаб:

- за період з «01» січня 2019 р. по «31» грудня 2019 р.;

2. Мета:

- аудиторська перевірка розрахунків з покупцями та замовниками;

- перевірка відповідності фінансової звітності порядку ведення бухгалтерського обліку;

- надання аудиторського висновку про перевірку підприємства.

3. Форма подання звіту перевірки та висновку: письмова.

4. Методи перевірки: вибіркова.

5. Місце перевірки: офіс Замовника.

6. Строк перевірки: з «02» січня 2020 р. по «10» лютого 2020 р.

Керівник

Донаг Н.К.

Керівнику
ТОВ «СТК АВАНГАРД»
пану Донаг Н.К.

Лист-згода

Аудиторська фірма «АУДИТ-СІЧ» згодна провести аудиторську перевірку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «СТК АВАНГАРД» згідно надісланого завдання по наданим Вами документам за період 2019 року в строк до «10» лютого 2020 р.

З метою визначення обсягу робіт, програми та укладення договору пропонуємо зустрітися у зручний для Вас час.

Генеральний директор

АФ «АУДИТ-СІЧ»

Барс М.Н.

Аудит проводиться на підставі договору між аудитором і замовником. Договір є основним документом, що свідчить як факт досягнення домовленості між замовником і виконавцем на проведення аудиторської перевірки.

Зміст договору на проведення аудита включає наступне: ціль аудита, відповідальність підприємства за фінансову інформацію, масштаб аудита, включаючи посилання на чинне законодавство, стандарти, нормативи, інструкції, форми звітів чи іншої інформації про результати проведення аудитором роботи з виконання взятого зобов'язання; указівка на сутність перевірки аудита; можливість доступу до будь-яких записів, документації й іншій інформації, запитуваної в зв'язку з аудитором. У договорі на проведення аудита визначається предмет і термін перевірки, обсяг аудиторських послуг, розмір і умови оплати відповідальних сторін.

Договір на аудиторські послуги регламентує взаємовідносини аудитора, аудиторської фірми з клієнтом. Після попередньої усної узгодженості між клієнтом і аудиторською фірмою (аудитором) клієнт надсилає на її (його) адресу листа з проханням про проведення аудиту, в якому зазначає мету проведення аудиту та завдання, які необхідно вирішити в процесі аудиту. Розглянувши пропозиції щодо проведення аудиту, аудиторська фірма (аудитор) надсилає

лист-відповідь, в якому дає згоду на проведення аудиту або відмовляється від запропонованої роботи.

Після обміну листами між аудитором та його клієнтом укладається договір на проведення аудиту.

Договір на проведення

аудиторської перевірки розрахунків з покупцями № 1

від «30» грудня 2019 р.

м. Запоріжжя.

Аудиторська фірма «АУДИТ-СІЧ», надалі – «Виконавець», у особі генерального директора Барс М.Н. , що діє на підставі свідоцтва о реєстрації та ліцензії АПУ № 717712 від 10.12.2000 року, з однієї сторони,

та ТОВ «СТК АВАНГАРД» , надалі – «Замовник», в особі директора Донаг Н.К. , що діє на підставі статуту, з іншої сторони, уклали цей договір про таке:

1. Предмет договору

1.1. «Виконавець» бере на себе проведення аудиторської перевірки фінансово-господарської діяльності «Замовника» за період з «01» січня 2019 р. по «31» грудня 2019 р.;

1.2. Аудит за цим Договором проводиться з метою:

- аудиторська перевірка бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями та замовниками;

- перевірка відповідності фінансової звітності порядку ведення бухгалтерського обліку;

- надання аудиторського висновку.

1.3. Аудит проводиться перше.

1.4. Термін проведення аудиту:

- початок 2 січня 2020 року

- завершення 10 лютого 2020 року

1.5. Після закінчення аудиту «Замовникові» передаються такі документи про результати перевірки:

- аудиторський звіт;

- аудиторський висновок.
- Термін передачі документів про результати проведення аудиту 28 лютого 2020 року.

2. Права та обов'язки сторін

2.1. «Виконавець» має право:

- самостійно визначати форми та методи перевірки відповідно до законодавства України та затверджених Національних нормативів аудиту;
- вільного доступу до будь-яких записів, документації та іншої інформації, замовленої у зв'язку з аудитом;
- вимагати необхідних пояснень (роз'яснень) у письмовій або усній формі від керівництва та посадових осіб «Замовника» з питань, що виникають під час аудиту;
- перевіряти наявність майна, грошей, цінностей, вимагати від керівництва «Замовника» проведення контрольних оглядів, замірів виконаних робіт, визначення якості продукції, щодо яких здійснюється перевірка документів;
- залучати на договірних засадах до участі в перевірці фахівців різного профілю.

2.2. «Виконавець» зобов'язаний:

- надавати аудиторські послуги відповідно до вимог законодавства України, встановлених стандартів та норм аудиту, а також дотримуватися умов цього Договору;
- повідомляти «Замовнику» про виявлені під час надання аудиторських послуг недоліки у документальному оформленні фінансово-господарських операцій та відображенні їх результатів в обліку;
- зберігати у таємниці всю конфіденційну інформацію, отриману під час виконання цього Договору;
- не поширювати відомості, що становлять комерційну таємницю «Замовника» та не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб.

2.3. «Замовник» має право:

- отримувати пояснення з усіх питань, що цікавлять його стосовно предмету цього Договору.

2.4. «Замовник» зобов'язаний:

- своєчасно та у повному обсязі надавати документацію, що її вимагає «Виконавець» у зв'язку з проведенням аудиту;

- утримуватися від будь-яких дій, які здійснюватимуться з метою впливу на аудитора;

- своєчасно здійснити оплату робіт за цим Договором.

3. Відповідальність сторін та порядок вирішення спорів

3.1. «Замовник» відповідає за повноту та достовірність наданої їм для аудита інформації, відомостей та документації, а також за виявлені під час аудиту відхилення та порушення, за фінансові результати та звітність про них.

3.2. За цим Договором «Замовник» несе таку відповідальність:

1) Відповідальність за повноту представленої документації, своєчасність її представлення і правильність заповнення первинної і зведеної бухгалтерської і податкової документації, включає форми квартальної і річної бухгалтерської і податкової звітності.

2) За порушення строків сплати робіт, згідно цього договору «Замовник» сплачує «Виконавцю» пеню від суми простроченого платежу за кожний день прострочки у розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, дійсної у період, за котрій сплачується пеня.

За цим Договором «Виконавець» несе таку відповідальність:

1) За дійсність аудиторського висновку по наданій замовником документації;

2) Майнову відповідальність за дану їм письмову рекомендацію, не відповідаючи вимогам законодавства та яка нанесла збитки замовнику.

3.3. Майнова відповідальність «Виконавця» за цим Договором не може перевищувати фактично завданих «Замовнику» збитків з вини «Виконавця».

3.4. «Виконавець» не несе відповідальності за помилки, яких він припустився, та за невірні висновки, яких він дійшов під час виконання Договору, якщо «Замовник» не надав (надав не повністю) необхідні відомості, документацію, або у будь-який інший спосіб створив умови, які сприяли помилкам у роботі «Виконавця», а також за наслідки, що сталися внаслідок невиконання «Замовником» рекомендацій «Виконавця».

3.5. Відповідальність за початкові залишки за рахунками з покупцями відносяться на підприємство, якщо попередні перевірки проводилися іншим аудитором або аудит проводиться вперше (п.1.4. Договору), несе «Замовник».

3.6. Відповідальність за первинну бухгалтерську документацію та фінансову звітність, на підставі якої здійснюється аудит несе «Замовник».

3.7. Всі спори між сторонами, що виникають з цього Договору, щодо яких не прийнято узгоджене рішення, вирішуються у Арбітражному Суді за встановленою підсудністю відповідно до норм арбітражного процесуального законодавства України.

4. Порядок здавання та приймання робіт

4.1. Здача-приймання виконаних робіт оформлюється актом, що його підписують уповноважені представники сторін.

4.2. Акт здачі-приймання виконаних робіт має бути складений «Виконавцем» та переданий «Замовнику» для підписання протягом 1 дня після завершення терміну виконання робіт (п.1.5 Договору).

4.3.«Замовник» зобов'язаний підтвердити виконання робіт шляхом підписання акту приймання-здачі виконаних робіт протягом двох днів. Свої заперечення «Замовник» має викласти письмово, зазначивши про наявність заперечень у акті приймання-здачі.

5. Вартість робіт та порядок розрахунків

5.1. Вартість аудиторських робіт, що виконуються «Виконавцем» відповідно до п.1.1. цього Договору, встановлюється в розмірі: 1800 гривень, в т.ч. НДС (20%) – 300 гривень.

5.2. Форма оплати: безготівкова

5.3. Порядок розрахунків: шляхом перерахування грошів на розрахунковий рахунок виконавця.

7. Строк дії Договору

6.1. Договір набирає чинності від моменту підписання сторонами та діє до виконання сторонами взятих на себе зобов'язань в повному обсязі та врегулювання фінансових розрахунків.

6.2. Подовження термінів виконання обов'язків за цим Договором може мати місце за взаємною згодою сторін, оформленою у вигляді письмової угоди, або шляхом іншого погодження з письмовою пропозицією сторони –ініціатора.

6.3. Договір припиняє свою дію в таких випадках:

- після закінчення строку дії Договору;

- за угодою сторін.

6.4. Одностороннє розтягнення Договору у випадках, не передбачених законодавством України або цим Договором, не допускається; винна в цих діях сторона сплачує контрагентові неустойку в розмірі подвійної облікової ставки НБУ, дійсної у період перевірки.

6.5. «Виконавець» має право в односторонньому порядку розторгнути цей Договір без сплати вищевказаної неустойки та зі стягненням з «Замовника» збитків, у разі:

- якщо під час виконання Договору він дізнається про протиправні або недобросовісні дії «Замовника»;

- «Замовник» не надасть документацію для аудиту протягом 3 днів після підписання Договору, або після отримання вимоги «Замовника» в процесі виконання робіт

- «Виконавець» в процесі робіт виявить неможливість проведення аудиту, або недоцільність його проведення, про що попередить «Замовника» негайно, в межах 1 доби.

8. Заключні умови

8.1. Сторони визнають, що з огляду на притаманні аудиту обмеження існує можливість і навіть ймовірність того, що будь-які навіть суттєві помилки можуть лишитися невіднайденими.

8.2. У питаннях, що не передбачені цим Договором, сторони керуються чинним законодавством України.

8.3. Цей Договір укладено в 2 примірниках однакової юридичної сили.

8.4. Доповнення, зміни і додатки до цього Договору, оформлені письмово та підписані сторонами, є невід'ємною частиною Договору. Виправлення в тексті, що суттєво впливають на його зміст, мають юридичну силу у разі, якщо справжність виправлення підтверджено обома сторонами письмово.

Юридичні адреси та реквізити сторін

АФ «АУДИТ-СІЧ»

ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Договір на проведення аудиту є основним документом, який засвідчує факт досягнення домовленості між замовником та виконавцем про проведення аудиторської перевірки. Він документально стверджує, що сторони прийшли до згоди з усіх моментів, обумовлених у договорі. Для того, щоб уникнути неправильного розуміння сторонами взятих на себе зобов'язань, умов їх виконання та прийнятого ступеня відповідальності, необхідно максимально ясно обумовлювати в договорі всі суттєві аспекти взаємовідносин, які можуть виникати в процесі аудиторської перевірки.

Перед підписанням угоди аудитору необхідно не тільки чітко зрозуміти бажання клієнта, але й, по можливості, допомогти йому правильно сформулювати своє замовлення. Якість проведення аудиторської перевірки, безконфліктність взаємовідносин аудитора з клієнтом, однозначне трактування прав та обов'язків сторін у значній мірі залежать від чіткого укладання договору на проведення аудиту.

Детальна структура договору може бути різною, проте його форма повинна відповідати загальноприйнятій в Україні формі складання договорів. В договорі на аудит бажано передбачити право аудитора відмовити у видачі

аудиторського висновку, визначити строки надання клієнтом документів, необхідних для проведення перевірки тощо. В договорі можна передбачити авансування клієнтом аудиторської фірми.

Доцільним для аудитора буде включення до угоди пункту, що зобов'язує клієнта надавати допомогу аудитору в процесі перевірки. Аудиторські фірми іноді включають в договір пункти про надання клієнту додаткових конкретних послуг, а також пункти про оплату фактично виконаної роботи аудитора у випадку одностороннього розірвання договору клієнтом.

Для проведення аудиторської перевірки розрахунків з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД» та аудиторська фірма АФ «АУДИТ-СІЧ» уклали Договір № 1 від 30.12.2019 року. Укладений Договір є підставою проведення аудиторської перевірки розрахунків з покупцями та складається між аудиторською фірмою і замовником.

З метою ефективного проведення аудиторської перевірки аудитор складає план своєї роботи. Планування базується на попередньому вивченні особливостей фінансової діяльності клієнта.

Зміст плану проведення аудиторської перевірки залежності від того, що буде перевіряти аудитор на підприємстві, яке запросило його на перевірку. У нього включаються ті пункти, по яких буде проведена перевірка.

Загальний план аудиту включає такі питання: умови договору виконання аудиту; зміст аудиторського звіту (висновку), строк його подання; відповідальність аудитора згідно із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»; відповідальність замовника за подану фінансову звітність; система і форма бухгалтерського фінансового обліку; фінансова звітність, використана для аудиту; виконавці аудиту; вплив на аудит Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Плану рахунків та Інструкції щодо його застосування, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових і законодавчих актів; визначення найбільш важливих етапів і завдань аудиту; ступінь довіри до системи бухгалтерського фінансового обліку і внутрішнього контролю; робота

внутрішніх аудиторів і масштаби їх залучення; сутність і обсяг аудиторських доказів; умови, що вимагають особливої уваги; аудиторський ризик; залучення експертів. Після визначення цілей і задач аудита, необхідно визначити рівень аудиторського ризику.

Протягом всього терміну проведення аудиту його загальний план і програма переглядаються і уточнюються аудитором у зв'язку з імовірністю змін умов і напрямків аудиту і можливістю отримання інших результатів після проведення аудиторських процедур.

Після вивчення інформації про підприємство-клієнта аудитор складає повний план аудиту і програму. Загальний план аудиторської перевірки розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «СТК АВАНГАРД» показано у таблиці 3.1.

Після затвердження плану аудиторської перевірки наступним етапом є складання програми аудиторської перевірки.

У програмі аудита питання, який необхідно з'ясувати, викладаються в такій послідовності, щоб забезпечити не тільки всебічну перевірку діяльності підприємства, але і системність, що сприяє з'ясуванню фактів порушень, причин, а також визначенню їхнього наслідку.

Керівництво підприємства несе відповідальність за постійне функціонування системи бухгалтерського обліку, що забезпечує різнобічні види внутрішнього контролю в обсязі, що відповідає характеру діяльності підприємства. Програма проведення аудиту розрахунків з покупцями підприємства ТОВ «СТК АВАНГАРД» (таблиця 3.2).

Документальне оформлення аудиторської перевірки складається з двох видів документації: робочої та підсумкової.

Таблиця 3.1 – Загальний план аудиторської перевірки розрахунків з покупцями та замовниками

№ з/п	Етап	Мета	Перелік аудиторських процедур	Аудиторські докази	Термін	Виконавець
1	2	3	4	5	6	7
1.	Підготовчий	Ознайомитись з підприємством клієнта, визначити суттєвість та аудиторський ризик, оцінка системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку підприємства	Укладення договору про надання аудиторських послуг, призначення керівника аудиторської перевірки, перегляд матеріалів попередніх перевірок, узгодження плану перевірки з керівниками підприємства, попереднє ознайомлення статутом підприємства, складання плану аудиторської перевірки.	Статут підприємства, накази, звіти попередніх перевірок	02.02.2020-03.02.2020	Брук В.Г.
2.	Основний	Перевірити відповідність бухгалтерського обліку діючому законодавству, реальність існування заборгованості, правильність класифікації заборгованості, з'ясувати правильність відображення в аналітичних і синтетичних регістрах обліку інформації щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками	Перевірка первинних документів, фінансової звітності, договорів на поставку продукції, форми розрахунків, розрахунки бухгалтерії, розрахунку резерву сумнівних боргів.	Баланс, Головна книга, банківська виписка, Журнал №3, накладні, рахунки-фактури, договори, платіжне доручення, прибутковий касовий ордер, касова книга, товарно-транспортні накладні, податкова накладна,	04.02.2020-09.02.2010	Брук В.Г.

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7
3.	Завершальний	Скласти на підставі результатів перевірки аудиторський звіт та висновок	Підведення підсумків аудиторської перевірки, систематизація робочих документів і записів, які були складені під час перевірки, розробка заходів та відповідних рекомендацій щодо усунення знайдених порушень, складання аудиторського звіту та висновку	Робочі документи та записи аудиторів	10.02.2020	Брук В.Г.

Таблиця 3.2 – Програма аудиту дебіторської заборгованості

№ з/п	Аудиторські процедури	Мета і якість	Аудиторські докази	Індекс РД аудитора	Метод аудиту	ПІБ
1	2	3	4	5	6	7
1.	Проведення інвентаризації заборгованості	Перевірка стану інвентаризаційної роботи та якості проведених інвентаризацій на підприємстві.	Акти звірки, результати інвентаризації.	РД-1	Документальна перевірка, зустрічна звірка, розрахунок.	Брук В.Г.
1. Аудит розрахунків з вітчизняними покупцями						
1	Звірка залишку заборгованості за даними Головної книги з залишками в облікових регістрах .	Перевірити наявність і правильність первинних документів з обліку дебіторської заборгованості, стану заборгованості за встановленими критеріями, правильності розрахунків по заборгованості,	Головна книга, облікові регістри, які використовуються для відображення господарських операцій з руху коштів, розрахунків.	РД-1.1	Вибірковий, документальна перевірка, співставлення.	Брук В.Г.
2	Перевірка наявності актів звірки і їх відповідності даним аналітичного і синтетичного обліку.	правильності розрахунку резерву сумнівних боргів, належної класифікації дебіторської заборгованості і наявності відповідних необхідних пояснень у примітках до фінансової звітності (а, b, c, d, e, f)	Дані актів звірки, синтетичного та аналітичного обліку	РД-1.2	Комбінований, документальна перевірка, співставлення.	Брук В.Г.
3.	Перевірка повноти і своєчасності оплати рахунків на основі регістрів обліку.		Журнали-ордери, накладні, рахунки, договори, розрахункові документи, виписки банку.	РД-1.3	Вибірковий, аналітична перевірка.	Брук В.Г.
4.	Перевірка розрахунків з використанням векселів		Векселі, акт приймання-передачі векселя, виписка банку, Журнал 3, Відомість 3.1.	РД-1.4	Документальна перевірка.	Брук В.Г.

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6	7
5.	Перелік виявлених помилок і порушень при перевірці ДЗ.		Облікові регістри (Журнал 3, Відомість 3.1), первинні документи	РД-1.5	Документальна перевірка, зустрічна звірка.	Брук В.Г.
6.	Перевірка проведення результатів інвентаризації заборгованості.		Акти звірки, результати інвентаризації.	РД-1.6	Документальна перевірка, зустрічна звірка, розрахунок.	Брук В.Г.
7.	Перевірка правильності відображення дебіторської заборгованості у Балансі та повноти інформації про дебіторську заборгованість у примітках до фінансової звітності.		Баланс, примітки до фінансової звітності.	РД-1.7	Вибірковий, аналітична перевірка, порівняння.	Брук В.Г.
2. Аудит правильності створення резерву сумнівних боргів						
1.	Аудит доцільності обраного методу створення резерву сумнівних боргів.	Перевірити правильність оцінки заборгованості і розрахунку величини резерву сумнівних боргів (a, b, c, d, e, f)	Наказ про облікову політику.	РД-2.1	Документальна та аналітична перевірка.	Брук В.Г.
2.	Перевірка правильності нарахування резервів сумнівних боргів.		Довідка та розрахунок з бухгалтерії.	РД-2.2	Оцінка, порівняння, розрахунок.	Брук В.Г.
3.	Перевірка правильності відображення у бухгалтерському обліку погашення		Облікові регістри.	РД-2.3	Аналітичні процедури, перевірка операцій,	Брук В.Г.

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6	7
	заборгованості, що була раніше віднесена до сумнівної.				документальна перевірка.	
4.	Перевірка кореспонденції рахунків по створенню резерву і списанню сумнівної заборгованості.		Журнал 3.	РД-2.4	Документальна перевірка.	Брук В.Г.
5.	Перевірка відповідності залишку по рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» даним балансу.		Баланс, облікові реєстри.	РД-2.5	Документальна перевірка, зустрічна звірка.	Брук В.Г.

Невід’ємною частиною програми є забезпечення якості аналітичних процедур дебіторської заборгованості. Якість аудиту дебіторської заборгованості оцінюють за такими критеріями:

a) законність: операції, які призвели до виникнення дебіторської заборгованості, відповідають її обліку діючим законодавчим актам та нормативним документам;

b) повнота: відображена вся інформація про дебіторську заборгованість, що має бути відображена у фінансовій звітності;

c) оцінка і вимірювання: ефективне використання кредитної політики для забезпечення подальшої безперервної діяльності;

d) подання та розкриття інформації: всі господарські операції повинні бути відображені належним чином у фінансовій звітності та на відповідних рахунках;

e) постійності: контроль дотримання постійності обраної підприємством облікової політики відносно дебіторської заборгованості та її вплив на безперервність діяльності підприємства;

f) відповідності: всі операції по виникненні, погашенні і списанні дебіторської заборгованості повинні бути відображені у обліку в тому періоді, в якому були здійснені.

Аудиторський ризик – це суб’єктивно встановлений рівень ризику, який може взяти на себе аудитор у відношенні того, що в фінансовій звітності клієнта можуть бути знайдені помилки після завершення аудиту та представлення позитивного аудиторського висновку [16].

Ризик не може бути усунений повністю, а тому в аудиторській практиці встановлений рівень ризику - 5 %, а рівень довіри - 95 %.

Формула для розрахунку аудиторського ризику має вигляд:

$$AP = BP \times PK \times PH, \quad (3.1)$$

де AP - аудиторський ризик;

ВР - властивий ризик;

РК - ризик контролю;

РН - ризик не виявлення помилки.

Оцінка ризику контролю аудиторів – поряд з оцінкою властивого ризику – впливає на характер, строки та обсяг аудиторських процедур по суті, які слід здійснити для зменшення ризику не виявлення, а отже, зменшення аудиторського ризику до допустимо низького рівня. Навіть якщо аудиторів доведеться перевірити сто відсотків залишків на рахунках (або операцій цього класу) завжди буде певний ризик не виявлення, тому, наприклад, більша частина аудиторських доказів має радше переконливий, ніж остаточний характер.

Ризик не виявлення – це ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими, окремо або разом з викривленнями залишків на інших рахунках (або класів операцій).

На основі проведеного опитування припустимо, що ризик контролю (РК) складає 32%:

$$РК = (7 : 22) * 100\% = 32\%.$$

Суттєвість в аудиті розглядається як максимальна помилково або пропущена сума в фінансовій звітності, яку аудитор може не взяти до уваги так як ця сума на вплине на рішення користувачів інформацією фінансовою звітності. Практично це означає, зменшення обсягу аудиту з боку самих аудиторів і пов'язано з факторами:

- неможливістю забезпечення абсолютної правильності показників фінансової звітності, принцип суттєвості в фінансовій звітності допускає можливість визначення показників звітності з деякою неточністю;

- економічною ефективністю аудиту: витрати, пов'язані з пошуком дрібних помилок можуть значно збільшити ефект від їх усунення.

Аудиторська оцінка суттєвості та аудиторського ризику на початковій стадії планування може відрізнитися від оцінки після підведення підсумків аудиторських процедур. Це може бути спричинене зміною обставин або зміною знань аудитора а результаті аудиторської перевірки. Крім того, плануючи аудиторську перевірку, аудитор може навмисно встановлювати прийнятний рівень суттєвості на рівні нижчому, ніж той, що передбачається використати для результатів аудиторської перевірки.

Проведення аудиту на підприємстві починається з оцінки ефективності організації бухгалтерського обліку і системи внутрішнього контролю.

Таблиця 3.3 - Визначення рівня суттєвості, відносно розрахунків з покупцями та замовниками

Показник	Рівень	Розрахунок
Базовий показник: розрахунки з покупцями та замовниками	25800	-
Суттєвість:		-
незначна помилка	5%	$0,05 * 25800 = 1250$
максимально допустима помилка	10%	$0,1 * 25800 = 2580$

Аудитор зобов'язаний вести документацію зі справ, які стосуються прийнятих рішень по результатах проведеної аудиторської перевірки і які в свою чергу будуть покладеш в основу аудиторського висновку.

Робочою документацією є записи, за допомогою яких аудитор фіксує проведеш процедури перевірки, тести, отриману інформацію і відповідні висновки, які здійснюються під час проведення аудиторської перевірки. У робочу документацію включається інформація, яка на думку аудитора є важливою для того, щоб правильно виконати аудиторську перевірку і яка повинна підтвердити висновки та пропозиції в аудиторському висновку. Робоча документація може бути оформлена у вигляді стандартних форм і таблиць на папері, або зафіксована на електронних носіях інформації або на кіно чи відео плівку.

Таблиця 3.4 - Загальні процедури контролю

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інф. відсутня	
1	2	3	4	5	6
1.	Чи залежить одержання авансів від виписки рахунків?	+			
2.	Чи залежать виписка рахунків і відвантаження від обліку розрахунків з покупцями та замовниками?	+			
3.	Чи залежить виписка рахунків від відправлення і збереження ТМЗ?	+			
4.	Чи залежить ведення аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками від ведення Головної книги?	+			
5.	Чи обмежений доступ до комп'ютеризованих записів розрахунків з покупцями та замовниками тими особами, яким необхідний такий доступ у рамках їхніх службових обов'язків?	+			
6.	Чи ведуться з належною перевіркою послідовності попередньо пронумеровані документи на відвантаження, рахунки-фактури?		+		
7.	Чи перевіряються виписані рахунки клієнтам відповідною особою перед відвантаженням?	+			
8.	Чи контролюються недійсні і невикористані рахунки?		+		
9.	Для виставляння рахунків використовуються затверджені преїскуранти?	+			
10.	Чи класифікується розрахунків з покупцями та замовниками по термінах оплати, чи перевіряється на повноту і точність відповідною особою?	+			
11.	Журнал замовлень ведеться і перевіряється регулярно для обліку не відвантажених замовлень?	+			
12.	Рахунки-фактури:				
	- порівнюються зі схваленими замовленнями на продажі?				
	- порівнюються з документацією по відвантаженню?	+			
	- перераховуються на арифметичну точність?				

Продовження таблиці 3.4

1	2	3	4	5	6
13.	Чи записи в журналі реєстрації виписки рахунків періодично порівнюються з документами на відвантаження?	+			
14.	Чи сумарні підсумки (наприклад, сума партії) рахунків-фактур підводяться щодня і порівнюються з записом в журналі-ордері?	+			
15.	Чи відповідна особа періодично порівнює фактичні продажі з плановими продажами і контролює суттєві різниці?	+			
16.	Чи є у підприємства чіткі процедури для зміни звітних періодів, і їхнє виконання постійно перевіряється відповідною особою?		+		
17.	Чи оцінюється періодично адекватність резерву на покриття сумнівних боргів по рахунках відповідальною особою?		+		
18.	Чи розподілені обов'язки з обліку розрахунків з підзвітними особами та видача готівкових підзвітних сум?		+		
19.	Регістри з обліку розрахунків з підзвітними особами формуються:				
	автоматизовано	+			
	касиром вручну				
20.	Чи контролюється повнота здачі повернених підзвітних сум у касу Головним бухгалтером (бухгалтером)?	+			
21.	Чи реєструються посвідчення про відрядження в Журналі їх реєстрації?		+		
22.	Чи складаються переліки рахунків дебіторів із розбивкою за термінами оплати?	+			

Під час планування та проведення аудиту робоча документація, допомагає краще здійснювати аудиторську перевірку та контроль над процесом її проведення, в ній реєструються результати аудиторських експертиз, виконаних для підтвердження прийнятих аудитором рішень.

Підсумкова документація складається з аудиторського висновку та документації, яка передається замовникові перевірки.

Робочі документи аудитора показані у таблицях 3.5 – 3.8.

Організація, що перевіряється,

ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Період аудита

з 01.01.2019р. по 31.12.2019р.

112

Керівник аудиторської групи

Барс М.Н.

Таблиця 3.5 - Звірка залишків розрахунків з покупцями та замовниками
(РД 1.1)

Рахунок у Головній книзі	Залишок по Головній книзі	Залишок по журналу	Відхилення	Причини
3611	700	1000	+300	Арифметична помилка у журналі
3612	400	200	-200	Арифметична помилка у головній книзі
3613	400	600	+200	Арифметична помилка у журналі
3614	700	400	-300	Арифметична помилка у головній книзі
Разом	2200	2200	0	

Аудитор:

Брук В.Г.

Організація, що перевіряється,

ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Період аудита

з 01.01.2019р. по 31.12.2019р.

Керівник аудиторської групи

Барс М.Н.

Таблиця 3.6 - Перелік покупців та замовників станом на 01.01.2020р.
(РД 1.3)

Дебітор	Код у журналі	Сума дебіторської заборгованості	Дата виникнення	№ і дата накладної
ТОВ НВП «Сортостанція»	1	700	01.01.19	11 від 01.01.2019
СВК «Вільнянск»	2	200	01.01.19	22 від 01.01.2019
Вільнянська сортодослідна станція	3	400	01.01.19	33 від 01.01.2019
ВАТ «ВКП «Запорожпак»	4	400	01.01.19	44 від 01.01.2019
Разом		1700		

Аудитор	Брук В.Г.
Організація, що перевіряється,	ТОВ «СТК АВАНГАРД»
Період аудита	з 01.01.2019р. по 31.12.2019р.
Керівник аудиторської групи	Барс М.Н.

Таблиця 3.7 - Перелік виявлених помилок і порушень (РД 1.8)

№	Первинний документ, обліковий реєстр	№	Дата	Сума	Характер порушення
ТОВ НВП «Сортостанція»	Накладна	11	01.01.19	700	Нема печатки
СВК «Вільнянск»	Платіжне доручення	22	01.01.19	200	Нема підписів
Вільнянська сортодослідна станція	Видатковий касовий ордер	33	01.01.19	400	Нема підписів
ВАТ «ВКП «Запорожпак»	Накладна	44	01.01.19	400	Нема печатки
Разом				1700	

Аудитор	Брук В.Г.
Організація, що перевіряється,	ТОВ «СТК АВАНГАРД»
Період аудита	з 01.01.2019р. по 31.12.2019р.
Керівник аудиторської групи	Барс М.Н., Брук В.Г.

Таблиця 3.8 - Вибірка погашення заборгованості покупців та замовників після визнання її сумнівною (РД 2.4)

№	Дебітор	Дата віднесення до сумнівною	Сума сумнівної заборгованості	Дата погашення	Сума погашення	Дебет рахунку	Кредит рахунку
1	ПП «Щіро»	01.01.12	200	01.02.19	200 200 200	311 976 377	377 377 74
	Разом	-	200	-	200	-	-

Аудитор	Брук В.Г.
---------	-----------

В усіх випадках обов'язкового аудита аудиторські фірми повинні підготувати і надати економічному суб'єкту, що перевіряється, письмовий

звіт за результатами проведення аудита. Дані, що містяться в письмовому звіті аудитора, необхідні керівництву економічного суб'єкта, що перевіряється, для того, щоб мати представлення про недоліки в облікових записах, бухгалтерських регістрах і системі внутрішнього контролю, що можуть привести до істотних помилок у бухгалтерській звітності. У письмовому звіті міститися конструктивні пропозиції по удосконалюванню системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю економічного суб'єкта.¹¹⁴

Письмовий звіт аудитора готується в ході аудиторської перевірки і надається керівнику і власнику економічного суб'єкта, що підлягає аудиту, на завершальній стадії аудиторської перевірки.

Письмовим звітом є конфіденційний документ, тому він може бути переданий наступним особам: особі, що підписала договір на надання аудиторських послуг; особі, прямо зазначеному як одержання письмового звіту аудитора в договорі на надання аудиторських послуг; будь-якій іншій особі у випадку письмового вказівка на те в адрес аудиторської організації особи, що підписали договір на надання послуг. Аудиторський звіт про результати аудиторської перевірки аудиту розрахунків з покупцями підприємства ТОВ «СТК АВАНГАРД» .

Аудиторський звіт про результати аудиторської перевірки розрахунків з покупцями.

Вступ. Згідно Законів України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», «Про господарчі товариства», незалежна аудиторська фірма «АУДИТ-СІЧ», що здійснює свою діяльність на підставі ліцензії серія 717717, виданою Аудиторською Палатою України 10.12.2006 року, згідно договору № 1 від 30.12.2019 року провела аудиту розрахунків з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Особи, що відповідають за розрахунки з покупцями:

Директор підприємства:

Донаг Н.К.

Головний бухгалтер:

Коваль В.О.

Масштаб перевірки. Ми провели нашу перевірку відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і «Міжнародних стандартів аудиту». Ці нормативи вимагають, щоб планування і проведення аудита було спрямовано на одержання розумних підтверджень, що стосуються відсутності у фінансовому обліку і звітності істотних помилок. У ході проведення аудита ми використовували принципи зустрічної перевірки і брали до уваги тільки істотні помилки. Нами зібрано, на наш погляд, досить матеріалу для аудиторського висновку.

Помилки, виявлені в ході аудита, відображені в окремих аудиторських звітах по кожному структурному підрозділі ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Документи, подані на перевірку: первинні документи за 2019 рік; головна книга за 2019 рік; баланс за 2019 рік; журнал № 3; штатний розклад; накази; Ф 1 ПВ, 2 ПВ, Ф 3 РТ, Ф 4-ПФ, Ф 4- ФСС, форма 1-ДФ.

Висновки. Стан бухгалтерського обліку і його організації на підприємстві аудиторською перевіркою дано як задовільний, тому що наслідки завищення чи заниження розрахунків з покупцями виправлені, але необхідно підсилити контроль за виконавцями, що здійснюють підготовку інформації.

Аудитор

Барс М.Н.

Аудиторський висновок про бухгалтерську звітність економічного суб'єкта представляє думка аудиторської фірми про вірогідність звітності. Розрізняють чотири види аудиторського висновку: безумовно позитивне; умовно позитивний; негативний; відмова від вираження думки.

В аудиторському висновку об'єкт аудита повинний бути позначений або найменуванням всіх складових бухгалтерської звітності, у відношенні яких проводився аудит, або словами «бухгалтерська звітність».

Аудиторський висновок повинний складатися з трьох частин: вступної, заключної і підсумкової. Аудиторським висновком спеціального призначення є висновок по специфічній фінансовій інформації, тобто фінансової інформації, підготовленої для спеціальної мети, зокрема:

висновок про окремі компоненти фінансової звітності; висновок про звітність¹¹⁶ про оподаткування прибутку; висновок про зведену звітність; висновок про реальність дебіторської заборгованості, про виконання контрактів, про обґрунтованість розподілу прибутку; висновок про фінансову звітність, підготовленої для визначеної мети на іншій основі обліку.

Разом з актом приймання-здачі виконаних аудиторських послуг аудитор-виконавець передає у трьох екземплярах представнику Замовника аудиторський висновок.

Аудиторський висновок - офіційний документ, засвідчений підписом та печаткою аудитора (аудиторської фірми), який складається у встановленому порядку за наслідками проведення аудиту і містить у собі висновок стосовно достовірності повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності. У висновку висловлюється думка з приводу: вичерпності та достовірності одержаної інформації; узгодженості системи бухгалтерського обліку з діючими нормативами та законодавчими актами; відповідності фінансової звітності даним бухгалтерського обліку, діючим нормативам та законодавчим актам.

Аудиторський висновок складається з таких розділів: заголовок, кому адресується аудит, вступ, масштаб перевірки, висновок аудитора про перевірену ділянку бухгалтерського обліку, дата аудиторського висновку, адреса аудиторської фірми, підпис аудиторського висновку.

Аудиторський висновок складається з дотриманням встановлених норм та стандартів і має містити підтвердження або аргументовану відмову від підтвердження достовірності, повноти та відповідності чинному законодавству фінансової звітності підприємства - клієнта. Перед складанням аудиторського висновку аудитор остаточно оцінює аргументованість своїх тверджень і доказів. Аудиторський висновок ТОВ «СТК АВАНГАРД» наведено нижче.

Аудиторський висновок про результати перевірки розрахунків з¹¹⁷ покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД» представлено нижче.

Аудиторський висновок розрахунків з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД» .

Вступ. Незалежною аудиторською фірмою «АУДИТ-СІЧ», що діє на підставі ліцензії 717717, виданою Аудиторською Палатою України 10.12.2006 року, «відповідно до договору № 1 від 30.12.2019 року проведена аудиторська перевірка розрахунків з покупцями за 2019 рік. Відповідальність за фінансову звітність несе керівництво підприємства. Наш обов'язок – зробити висновок відповідно розрахунків з покупцями.

Масштаб перевірки. Ми провели нашу перевірку відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і «Міжнародних стандартів аудиту». Відповідно до нормативів планування і проведення аудита повинне бути спрямоване на одержання розумних підтверджень щодо відсутності у фінансовій звітності помилок. При аудиті зроблена оцінка відповідності застосовуваних принципів обліку нормативним вимогам щодо бухгалтерського обліку і звітності в Україні, що діє протягом перевірки і зроблена оцінка відповідності бухгалтерського обліку складеної звітності. Проведена аудиторська перевірка дає розумну підставу для аудиторського висновку.

Висновок. Ми підтверджуємо, що за винятком деяких незначних невідповідностей, бухгалтерський облік у цілому вірогідно й у повному обсязі подає інформацію про розрахунки з покупцями ТОВ «СТК АВАНГАРД» за 2019 р. згідно з нормативними вимогами до організації бухгалтерського обліку і звітності в Україні.

Директор фірми «АУДИТ-СІЧ»

Барс М.Н.

3.2 Удосконалення обліку розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК¹¹⁸ АВАНГАРД»

На сучасному етапі у будь-якого виробничого або торговельного підприємства виникають розрахунки з покупцями та замовниками, тому дуже важливо правильно вести їх облік та своєчасно проводити їх перевірку. При здійсненні аудиту за правильністю та своєчасністю проведенням розрахунків з покупцями та замовниками, у першу чергу, проводять звірку з контрагентами щодо відповідності відображення стану розрахунків, потім з'ясовують причини виникнення сумнівної та безнадійної заборгованості. Тому, актуальним питанням на сьогодні є удосконалення обліку і аудиту розрахунки з покупцями та замовниками.

Для обліку розрахунків з покупцями не існує первинного документа, в якому збираються поточна, сумнівна та безнадійна заборгованості, тому на підприємстві самостійно розроблять форму цього бланка для внутрішнього управління. Запропонована форма відомості розрахунків з покупцями наведена у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9 - Запропонована форма відомості розрахунків з покупцями

Підприємство	Поточна заборгованість					Сумнівна заборгованість			Безнадійна заборгованість			Усього		
	30 днів	60 днів	90 днів	180 днів	360 днів	90 днів	180 днів	360 днів	90 днів	180 днів	360 днів	90 днів	180 днів	360 днів

Пропонуємо до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відкрити наступні субрахунки, а саме:

3611 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»;

3612 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»;

3613 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)»;

3621 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»;

3622 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»;

3623 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)».

Отже, удосконалено облік розрахунків з покупцями підприємства. Для удосконалення обліку розрахунків з покупцями, запропонована форма відомості розрахунків з покупцями.

3.3 Удосконалення аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД»

Метою розрахунків з покупцями є перевірка збільшення та зменшення розрахунків з покупцями, нарахування та списання резерву сумнівних боргів, правильності їх відображення в обліку.

Завдання проведення аудиту розрахунків з покупцями:

- перевірка наявності первинних документів;
- перевірка сальдо дебіторської заборгованості відповідної групи;
- перевірка фактично списаної безнадійної дебіторської заборгованості відповідної групи;
- перевірка заборгованості, що визнана безнадійною в наступному році;
- перевірка чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати;
- перевірка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, що визнана сумнівною;
- перевірка нарахування резерву сумнівних боргів;
- перевірка списання резерву сумнівних боргів.

Удосконалену анкету перевірки розрахунків з покупцями наведено в ¹²⁰ таблиці 3.10.

Таблиця 3.10 - Анкета перевірки розрахунків з покупцями

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Які використовуються форми розрахунків з покупцями:				
	- попередня оплата;				
	- оплата після відвантаження продукції?				
2	Чи обмежений доступ до комп'ютерної програми іншим особам?				
3	Чи проводиться звірка з покупцями стану заборгованості покупців?				
4	Як ведеться аналітичний облік розрахунків з покупцями:				
	- по кожному покупцю;				
	- по кожному договору;				
	- по кожній поставці?				
5	Чи ведеться облік покупців у розрізі:				
	- поточної заборгованості;				
	- сумнівної заборгованості;				
	- безнадійної заборгованості?				
6	Чи досліджується заборгованість покупців за терміном позивної давності, що минув?				
7	Чи використовуються векселя покупцями для розрахунків?				
8	Чи розраховується на підприємстві резерв сумнівних боргів?				
9	Чи є справи на розгляді у суді щодо стягнення заборгованості з покупців?				
10	Чи завжди вчасно передаються документи до бухгалтерії?				

Удосконалений загальний план проведення аудиту розрахунків з покупцями наведено у таблиці 3.11.

Таблиця 3.11 – Загальний план проведення аудиту розрахунків з покупцями

Етап аудиторської перевірки	Аудиторські процедури	Період проведення	Виконавці
1	2	3	4
Підготовчий	Знайомство з бізнесом клієнта, визначення аудиторського ризику, планування проведення аудиту розрахунків з покупцями		
Основний	Перевірити наявності первинних документів		

Таблиця 3.12 - Програма аудиту розрахунків з покупцями

№	Мета	Перелік аудиторських процедур	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Впевнитись у наявності первинних документів розрахунків з покупцями	Перевірити наявності первинних документів розрахунків з покупцями	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-1			
2	Впевнитись у правильності визначення сальдо дебіторської заборгованості відповідної групи покупців	Перевірити правильність визначення сальдо дебіторської заборгованості відповідної групи покупців	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-2			
3	Впевнитись у правильності списання безнадійної дебіторської заборгованості відповідної групи покупців	Перевірити списання безнадійної дебіторської заборгованості відповідної групи покупців	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-3			
4	Впевнитись у правильності заборгованості, що визнана безнадійною в наступному році	Перевірити заборгованості, що визнана безнадійною в наступному році	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-4			
5	Впевнитись у правильності визначення чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати	Перевірити чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-5			
6	Впевнитись у правильності визначення дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, що визнана сумнівною	Перевірка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, що визнана сумнівною	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-6			

Продовження таблиці 3.12

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Впевнитись у правильності нарахування резерву сумнівних боргів	Перевірити нарахування резерву сумнівних боргів	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-7			
8	Впевнитись у правильності списання резерву сумнівних боргів	Перевірити списання резерву сумнівних боргів	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	АРП-8			
Критерії якості аудиторської перевірки: наявність - А; правдивість – Б; права та зобов'язання – В; повнота – Г; вимірювання – Д; оцінку вартості – Е; подання і розкриття – Є.								

Таблиця 3.15 – Робочий документ аудитора АРП-3 – перевірка¹²⁴
 списання безнадійної дебіторської заборгованості відповідної групи

Дата балансу	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення		
	1 група	2 група	3 група	1 група	2 група	3 група	1 група	2 група	3 група

Таблиця 3.16 – Робочий документ аудитора АРП-4 – перевірка заборгованості відповідної групи, що визнана безнадійною в наступному році

Дата балансу	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення		
	1 група	2 група	3 група	1 група	2 група	3 група	1 група	2 група	3 група

Таблиця 3.17 – Робочий документ аудитора АРП-5 – перевірка чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати

Покупець	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення

Таблиця 3.18 – Робочий документ аудитора АРП-6 – перевірка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, що визнана сумнівною

Покупець	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення

Таблиця 3.19 – Робочий документ аудитора АРП-7 – перевірка нарахування резерву сумнівних боргів

Дата балансу	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення

Таблиця 3.20 – Робочий документ аудитора АРП-8 – перевірка¹²⁵
 списання резерву сумнівних боргів

Дата балансу	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення

Отже, для удосконалення аудиту розрахунків з покупцями підприємства, запропонована методика, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудитору охопити всі аспекти обліку розрахунків з покупцями на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку розрахунків з покупцями, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити ефективність діяльності підприємства.

Отже, надані пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту розрахунків з покупцями на ТОВ «СТК АВАНГАРД».

Аудит розрахунків з покупцями проведена відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і «Міжнародних стандартів аудиту». Помилки, виявлені в ході аудита, відображені в окремих робочих документах звітах ТОВ «СТК АВАНГАРД». Стан бухгалтерського обліку і його організації на підприємстві аудиторською перевіркою дано як задовільний, тому що наслідки завищення чи заниження розрахунків з покупцями виправлені, але необхідно підсилити контроль за виконавцями, що здійснюють підготовку інформації.

Для удосконалення обліку розрахунків з покупцями, запропонована форма відомості розрахунків з покупцями. Пропонуємо до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відкрити наступні субрахунки, а саме: 3611 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»; 3612 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»; 3613 «Розрахунки з вітчизняними

покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)»; 3621 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»; 3622 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»; 3623 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)».¹²⁶

Для удосконалення аудиту розрахунків з покупцями підприємства, запропонована методика, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудитору охопити всі аспекти обліку розрахунків з покупцями на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку розрахунків з покупцями, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити ефективність діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» (далі – П(С)БО 10). Покупець є суб'єктом договірних відносин, який зобов'язується виконати укладений у різній формі (усній чи письмовій) контракт з придбання певних активів. Дебіторська заборгованість, як і інші активи підприємства, відображається в балансі тільки при дотриманні загальної вимоги, яка пред'являється до активів національними стандартами.

Первинними документами по розрахунках з покупцями та замовниками при виникненні заборгованості оформлюються наступними документами: накладними, розрахунками-фактурами, рахунками, актами прийнятих робіт, послуг, податковими накладними, товарно-транспортними накладними (ТМ-1), товарними накладними, а також при погашення заборгованості, а саме: виписки банку, приходні касові ордери, векселі.

Для обліку поточної дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій призначено рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». Його використовують для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями і замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи, надані послуги, окрім заборгованості, забезпеченої векселем, а також для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ). За дебетом рахунку 36 відображають продажну вартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка включає ПДВ, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів і включені до вартості реалізації; за кредитом – суму платежів, яка надійшла на рахунки підприємства в банківських установах, у

касу та інші види розрахунків. До рахунку 36 передбачено такі субрахунки: 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»; 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»; 363 «Розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп (ПФГ)»; 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням».

Економічна сутність аудиту розрахунків з покупцями розкривається в його меті. Відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» мета аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки з покупцями.

Типовий перелік питань при здійсненні внутрішнього аудиту поточної дебіторської заборгованості матиме вигляд: 1) одержання авансів не залежить від виписки рахунків; 2) виписка рахунків і відвантаження не залежать від роботи з коштами й іншим обліком поточної дебіторської заборгованості; 3) виписка рахунків не залежить від відправлення і збереження ТМЦ; 4) контроль відповідності вимогам замовника не залежить від існуючої дебіторської заборгованості, бухгалтерського обліку і роботи з грошовими коштами; 5) у випадку виходу у відпустку співробітника, в обов'язок якого входить робота з поточною дебіторською заборгованістю, кого призначають виконувати його обов'язки; 6) доступ до комп'ютеризованих записів дебіторської заборгованості надається лише тим особам, яким це необхідно через їхні службові обов'язки; 7) попередньо пронумеровані документи на відвантаження, рахунки-фактури ведуться з належною перевіркою їх послідовності; 8) недійсні і невикористані рахунки контролюються; 9) для виставляння рахунків використовуються затверджені преїскуранти; 10) переліки рахунків дебіторів з розбивкою по термінах оплати складаються відповідною особою; 11) виписки по банківському рахунку розносить особа, що не пов'язана з обліком дебіторської заборгованості; 12) Виписані клієнтам рахунки перевіряються відповідною особою перед відвантаженням; 13) відвантажені кількості звіряються з

кількостями, за якими виставляються рахунки фактури; 14) детальне звірення аналітичного обліку дебіторської заборгованості із синтетичним рахунком здійснюється власником, менеджером чи іншою відповідною особою; 15) скарги замовників і питання, пов'язані з виставлянням рахунків-фактур, контролюються і вирішуються вчасно.

2. На ТОВ «СТК АВАНГАРД» первинні документи складаються у момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення. Реалізація товару на ТОВ «СТК АВАНГАРД» здійснюється на умовах переоплати, кредиту з відстроченням платежу, форма розрахунку зазначається у договорі купівлі-продажу. Договір купівлі-продажу товарів укладається в письмовій формі шляхом складання одного документа, підписаного сторонами, а також шляхом обміну документами за допомогою поштового, електронного або іншого зв'язку, що дозволяє достовірно встановити, що документ походить від сторони за договором. Рахунок-фактура складається підприємством (продавцем) на ім'я покупця (замовника) на підставі договору. Підприємство-покупець перераховує кошти зі свого рахунку на рахунок підприємства відповідно до виписаного рахунку. Відпуск продукції здійснюється на підставі накладної. Товариство будучи зареєстрованим як платник ПДВ, на підставі документів реалізації продукції, виписує податкову накладну за вимогою покупця. Відпуск здійснюється на підставі довіреності. Перевезення вантажів автомобільним транспортом здійснюється тільки за наявності належним чином оформлених товарно-транспортних накладних, доданих до подорожнього листа. Подорожні листи вантажного автомобіля на підприємстві видаються водію під розпис тільки на один робочий день (зміну) за умови здачі водієм подорожнього листа за минулий робочий день.

3. Протягом 2018-2020 років діяльність ТОВ «СТК АВАНГАРД» мала неоднозначну тенденцію змін, адже у 2019 році відбувся економічний зріст практично за всіма показниками, в той час як у 2020 році навпаки діяльність виявилася збитковою та неефективною. Впродовж 2018-2019 років діяльність

ТОВ «СТК АВАНГАРД» була прибутковою за 2018 рік прибуток склав 527 тис. грн.; за 2019 рік прибуток склав 12718 тис. грн., що на 12191 тис. грн. більш ніж в попередньому році, тобто прибуток збільшився в 24,1 рази; за 2020 рік підприємство отримало збиток у розмірі 2150 тис. грн., що свідчить про не ефективну діяльність підприємства.

Отримані дані демонструють що практично всі показники рентабельності ТОВ «СТК АВАНГАРД» у 2019 році збільшилися у порівнянні з 2018 роком, це свідчить про підвищення прибутковості діяльності ТОВ «СТК АВАНГАРД». У 2020 році показники рентабельності мали від'ємне значення, адже було отримано збитки. Можна зробити висновок, що ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом 2018-2019 років вело ефективну політику управління діяльністю підприємства, що призвело до підвищення чистого прибутку підприємства, а відповідно й рентабельності. У 2020 році ситуація погіршилася, були отримані збитки. Розраховані показники свідчать про підвищення фінансової незалежності ТОВ «СТК АВАНГАРД» протягом аналізованого періоду (2018-2020 роки). Відзначається позитивна тенденція до відновлення фінансової незалежності, адже на кінець 2019-2020 років показники дещо покращилися. Значення коефіцієнта фінансової незалежності на кінець 2018 року склало 0,28, проте на кінець 2020 року показник дещо покращується та складає 0,401, що свідчить про підвищення фінансової незалежності ТОВ «СТК АВАНГАРД». Незважаючи на це значення показника протягом 2018-2020 років жодного разу не досягало нормативу. Відповідно до зазначеної вище тенденції показник фінансової залежності навпаки впав. На кінець 2020 року фінансова залежність складала 2,496, в той час як на кінець 2019 року цей показник складав 2,572.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на кінець 2019 року значно зменшилась, це позитивна динаміка, адже клієнти почали розраховуватись із своїми боргами, зменшення склало 28192 тис. грн. Запаси ТОВ «СТК АВАНГАРД» на кінець 2019 року зросли на 20218 тис. грн.

Вартість незавершених капітальних інвестицій на кінець 2019 року в порівнянні з початком року зменшилась на 3132 тис. грн. Вартість основних засобів на кінець 2019 року в порівнянні з початком зменшилась на 6926 тис. грн., що свідчить про те, що підприємство не проводило оновлення матеріально-технічної бази. За рахунок необоротних активів вартість майна зменшилась на 10111 тис. грн.

У 2019 році вартість майна ТОВ «СТК АВАНГАРД» зменшилась на 23857 тис. грн., за рахунок зменшення оборотних активів, а також необоротних активів. На кінець 2020 року відмічається тенденція до збільшення майна ТОВ «СТК АВАНГАРД», воно склало 167822 тис. грн., що на 6945 тис. грн. більше аніж на початок року. Також збереглася тенденція до збільшення оборотних активів (у порівнянні з початком року +1948 тис. грн.). У 2020 році вартість необоротних активів зменшилась. На кінець 2020 року необоротні активи склали 68098 тис. грн. Таким чином, у 2020 році майно ТОВ «СТК АВАНГАРД» збільшилось за рахунок оборотних активів, в той час як необоротні активи зменшились.

4. Аудит розрахунків з покупцями проведена відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і «Міжнародних стандартів аудиту». Помилки, виявлені в ході аудита, відображені в окремих робочих документах звітах ТОВ «СТК АВАНГАРД». Стан бухгалтерського обліку і його організації на підприємстві аудиторською перевіркою дано як задовільний, тому що наслідки завищення чи заниження розрахунків з покупцями виправлені, але необхідно підсилити контроль за виконавцями, що здійснюють підготовку інформації.

5. Для удосконалення обліку розрахунків з покупцями, запропонована форма відомості розрахунків з покупцями. Пропонуємо до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відкрити наступні субрахунки, а саме: 3611 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»; 3612 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»; 3613 «Розрахунки з вітчизняними

покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)»; 3621 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (поточна заборгованість)»; 3622 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (сумнівна заборгованість)»; 3623 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками (безнадійна заборгованість)».

6. Для удосконалення аудиту розрахунків з покупцями підприємства, запропонована методика, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудитору охопити всі аспекти обліку розрахунків з покупцями на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку розрахунків з покупцями, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит та підвищити ефективність діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями). URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №10 «Дебіторська заборгованість». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996- XIV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Акімова Н.С., Топоркова О.В., Євлаш Т.О., Говоруха О.О. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі : монографія. Харків : ХДУХТ, 2016. 293 с.
7. Арутюнова О.Л. Облік втрат електроенергії первинними покупцями. *Бухгалтерський учет*. 2006. №22. . 31-38.
8. Басюк А. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації. URL: http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Economics.
9. Безверхий К. В., Бочуля Т. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія. Київ : Центр. учб. літ., 2014. 184 с.
10. Береза С. Л. Класифікація дебіторської заборгованості: нові підходи. *Вісник ЖІТІ*. 2001. № 14. С. 54–60.
11. Береза С. Л. Побудова облікової політики відображення грошових активів та дебіторської заборгованості. *Вісник ЖДТУ*. Житомир, 2007. №1(23). С. 35-43.
12. Береза С. Л. Класифікація дебіторської заборгованості: нові підходи. *Вісник ЖІТІ*. 2007. № 14. С. 156–160.

13. Белозерцев В.С. Управління дебіторською заборгованістю підприємств оптової торгівлі: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Дніпропетровськ, 2013. 20 с.
14. Белозерцев В.С. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємств оптової торгівлі. *Вісник Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара*. 2010. № 10. С. 56–58.
15. Богатенко Н. Знижки: облік у продавця і покупця. *Бухгалтерія*. 2007. № 14. С. 50-52.
16. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств. *Фінанси України*. 2003. № 12. С. 24–36.
17. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. № 18. С. 36-39.
18. Бондарчук Н.В. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. Випуск 16. Ч. 1. 2016. С. 135-138.
19. Булкат Г. Оцінка дебіторської заборгованості при факторингових операціях. *Економіка*. 2010. №1(101). С. 11-16.
20. Бурлакова О.В. Вдосконалення обліку розрахунків з афілійованими постачальниками та покупцями. *Бухгалтерський учет*. 2006. № 19. С. 73-78.
21. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Житомир: ПП «Рута», 2002. 544 с.
22. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Міфологія. Частина 2. Житомир : ЖДТУ, 2010. 524 с.
23. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир: ПП «Рута». 2006. 832 с.
24. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: підручник / Радченко О.Ю., Грачова Р.М та ін.; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. Київ : Вища освіта, 2015. 800 с.

25. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець, Б. Ф. Усач., Н. Г. Виговська, Н. І. Петренко; За ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2007. 726 с.
26. Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками . *Держава та регіони*. 2009. № 5. С. 40–44.
27. Власюк Г. В. Проблеми класифікації та оцінки дебіторської заборгованості, шляхи їх вирішення. *Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво*. 2011. № 6. С. 131–135.
28. Волковицька О.М., Болтач С.Ю. Формування системи внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3613>
29. Волянчук І. А. Облікові та податкові аспекти аудиту безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості . *Аудитор України*. 2013. №8. С. 27-35.
30. Гарасим П. М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Курс фінансового обліку: навч. пос. Київ: Знання, 2007. 566 с.
31. Гайдучок Т.С. Основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній системі. URL: www.irbis-nbu.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe
32. Гангал Л. С. Основні проблеми та шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості. URL: rusnauka.com>18_EN_2009/Economics/48184.doc.htm.
33. Ганусич В. О., Гурська І.В. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. Вип. 1(1). С. 441-445. URL: http://www.visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs/47/1/47_73.pdf.
34. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення. Первинний та аналітичний облік на підприємстві. Тернопіль: Астон, 2008. 464 с.

35. Герман Я.Ю. Облік дебіторської заборгованості: вітчизняний і зарубіжний досвід. Донецьк: Дон НУЕТ. 2013. С. 21-26.
36. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: Аналіз стану та перспективи розвитку. Міжнародний ін-т менеджменту (МІМ-Київ). Київ: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
37. Горбачова О.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення. *Бухгалтерія*. 2016. № 1. URL: <http://www.nbuuv.gov.ua>.
38. Горбачова О. М., Лахай Л.В. Облік і аналіз дебіторської заборгованості : проблеми та шляхи їх вирішення. *Торгівля і ринок*. 2010. № 30. Т. 2. С. 392–399.
39. Городянська Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007.
40. Гринчук А. Л. Особливості обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. *Управління розвитком*. 2013. № 3. С. 54-55.
41. Гнатенко Є. П., Волошина В.В. Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. URL: http://www.irbis-nbuuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuuv/.
42. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : ЦУЛ, 2007. 522 с.
43. Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Карпенко М.Ю. Аудит, організація і методика: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2007. 486 с.
44. Городянська, Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 6. С. 9-17.
45. Гуцаленко Л.В., Слободянюк І.В. Контроль дебіторської заборгованості в управлінні підприємством. *Економічні науки*. Випуск 1 (56). Т. 3. 2012. С. 154-159.
46. Гуцаленко Л.В., Коцупатрий М.М., Марчук Л.О. Внутрішньогосподарський контроль. навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури». 2014. 496 с.

47. Добровольська О.В. Сучасна система організації контролю за дебіторською заборгованістю підприємств. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1. С. 5-11.
48. Дорош Н.І. Аудит. Методологія і організація. Київ, 2002. 402 с.
49. Дзюба О. М. Товарні операції підприємства: особливості обліку з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2016. Вип. 17(1). С. 134-137.
50. Дмитренко А. В., Шовкопляс В.П. Бухгалтерський і податковий облік безнадійної та сумнівної дебіторської заборгованості. *Економіка і регіони*. 2015. № 1. С. 114-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_1_20.
51. Жарнікова В. В. Учет расчетов с покупателями: систематизация взглядов и перспективы исследований. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2018. № 2. С. 48–64.
52. Жуков В.Н. Перехід до покупця права власності на продукцію і товари: облікові процедури. *Бухгалтерський учет*. 2008. № 15. С. 7-14.
53. Заремба Є. М. Обліково-аналітичне забезпечення інтегрованого бухгалтерського обліку грошових потоків підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 2. С. 46–52.
54. Зеленко С.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги. *Економічні науки*. 2014. № 11(41). С. 65–71.
55. Іванова Н.А., Ролінський О.В. . Організація і методика аудиту: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 216 с.
56. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія. Київ : Ельга, Ніка Центр, 2014. 360 с.
57. Камінська Н.П., Гришина Л.О. Механізм управління дебіторською заборгованістю. *Збірник наукових праць студентів НУК*. Миколаїв: НУК, 2009. № 1. 188 с.

58. Карбовник А. М. Деякі аспекти управління дебіторською заборгованістю. *Фінанси України*. 2001. №9. С. 92–97.
59. Клименко О. М. Управління дебіторською заборгованістю. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2003. № 183. С. 697–700.
60. Коблянська О. І. Методологічні аспекти обліку та аудиту дебіторської заборгованості. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 2008. № 77-78. С. 28-34.
61. Коваленко Д.І. Удосконалення розрахунку оптимального розміру дебіторської заборгованості підприємств легкої промисловості України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 16. С. 65–69.
62. Коцупатрий М., Гуцуленко Л. Внутрішньогосподарський контроль: організаційні аспекти такласифікаційні ознаки. *Економічний аналіз*. 2010. Випуск 6. С. 433-436.
63. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ: Каравела, 2004. 568 с.
64. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: підручник. Київ: Каравела, 2012. 544 с.
65. Куликова Л.І, Федотова С.Ю. Облік транспортних витрат у покупця. *Бухгалтерський учет*. 2007. № 3. С. 13-22.
66. Кучеркова С. О. Покращення аналітичного обліку реалізації продукції та розрахунків з покупцями. *Економічні науки: Облік і фінанси*. 2012. Вип. 9 (2). С. 223–228.
67. Лучков О.І. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості . *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 1. С. 22-26.
68. Мазур В.В. Аудит розрахунків з покупцями, операцій по реалізації продукції: стадія планування. *Збірник тез та виступів II Міжнародної наук.-практ. конф.: «Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи»*. Київ: ННЦ ІАЕ, 2006. С. 211-214.

69. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку. Житомирський держ. технологічний ун. Житомир : ЖДТУ, 2005. 548 с.
70. Маркус О.В., Романюк І.О. Напрями вдосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, інструменти контролю платоспроможності підприємств. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
71. Матицина Н.І. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 12. С. 38–42.
72. Матицина Н. Дебіторська заборгованість: нові облікові підходи. *Економіст*. 2007. №11. С. 50-52.
73. Момот Т.В., . Бреславська Г.М. Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст»*. 2008. №85.С. 201-211.
74. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку. *Ефективна економіка*. URL: economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1899.
75. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»*. № 721. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. С. 173-179.
76. Михайлишин Н. П. Сутність зобов'язань та їх класифікація: економічний та правовий аспекти. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 2. С. 130-135. URL: <http://economicsopu.ua/files/archive/2012/No2/130-135.pdf>.
77. Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, роботи і послуги. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. № 11. С. 31-37.

78. Нашкерська М. М. Облікове забезпечення управління поточною дебіторською заборгованістю *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 721. С. 186–191.
79. Нашкерська Г. Облік сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2001. №7. С. 27–32.
80. Неживенко А.П. Методика обліку дебіторської заборгованості і основні напрямки її вдосконалення. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки*. 2013. № 7. С. 165-170.
81. Огійчук М. Ф., Новіков І. Т., Рагуліна І.І. Аудит: організація і методика: навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Алерта, 2012. 664 с.
82. Олійник С. О. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Збірник наукових праць міжнар.наук-практ. інтернет-конф.* Тернопіль: Крок, 2015. С.285-288.
83. Павловська Ю. В., Молодик А. А. Проблеми обліку кредиторської і дебіторської заборгованості на малих підприємствах України.
URL: nauka.kushnir.mk.ua/?p=64781.
84. Пасінович І.І. Актуальні проблеми аналізу і управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Економіка. Управління. Інновації*. Вип. № 2 (10). 2013.С. 83-94.
85. Подолянчук Р. В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Управління розвитком*. 2012. № 4. С. 114–116.
86. Погоріляк Л.В. Організація обліку і аналізу розрахунків з покупцями і замовниками за національними та міжнародними стандартами. *Матеріали підсумкової науково-практичної конференції студентів та аспірантів ЗакДУ «Науковий вісник студентів та аспірантів ЗакДУ»*. (2-4 квітня 2007 р. м. Ужгород). Ужгород: ЗакДУ. Випуск 2 (07). С. 125–129.
87. Полятикін С.О. Використання інформаційних систем в обліку розрахунків з покупцями та замовниками. *Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції магістрів та студентів*

«Облік та аудит: теорія, практика, перспективи». (17-19 червня 200, м. Мелітополь) № 5 с. 188-189.

88. Пушкар І.В.Ю, Салогуб Н.О. Проблемні аспекти обліку розрахунків з покупцями та замовниками. *Матеріали конференції: Ключевые проблемы современной науки*. 2014. URL: http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm

89. Ржаніцина В.С. Надання послуг іноземним замовникам: облік та оподаткування. *Бухгалтерський учёт*. 2008 № 21. С. 17-20.

90. Ржаніцина В.С. Передача іноземним замовникам результатів інтелектуальної діяльності: облік та оподаткування. *Бухгалтерський учёт*. 2008. № 20 С. 17-23

91. Семенов Г. А., Бескоста Г. М. Дебіторська заборгованість: проблеми та їх вирішення. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2002. №154. С. 124

92. Сінельник М. М. Управління дебіторською заборгованістю та задачі її обліку на підприємствах торгівлі. *Матеріали VI регіональної студентської науково-практичної конференції «Облік, аналіз і аудит: сучасний стан і проблеми розвитку»*. 1 том. Донецьк: ДонНТУ, 2005. С. 196-205.

93. Сливка Я.В. Актуальні питання щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками: систематизація підходів. *Вісник ЖДТУ*. 2010. №2(52). С.178-182.

94. Соболева-Терещенко О. А., Жарнікова В. В. Особливості бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями в умовах застосування програм лояльності. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. Вип. 2(50). С. 325–332.

95. Соловей Н.В. Маліношевська К.І. Проблеми обліку дебіторської заборгованості. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: збірник наукових праць НАУ*. 2010. Вип. 25. С. 125–130.

96. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2004. 578 с.

97. Сопко В. В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. Київський національний економічний ун-т. Київ: КНЕУ, 2004. 411 с.
98. Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. Київ : КНЕУ. 2015. 258 с.
99. Сурніна К. С. Проблеми обліку дебіторської та кредиторської заборгованості в умовах введення нових положень (стандартів) бухгалтерського обліку. *Міжсвузівський зб. наук. праць Дніпропетровського державного університету «Економіка: проблеми теорії та практики»*. Вип. 20. Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. С. 77–82.
100. Супрунова І. В. Особливості організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. Вип 2 (23). С. 357–360.
101. Сухар І.С. Аналітичний та синтетичний облік розрахунків з покупцями та замовниками. *Збірник тез доповідей студентів-учасників VII міжнародної наукової конференції присвяченої пам'яті О.С. Бородкіна «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація»* (27 березня 2009 м. Київ). С. 75-76.
102. Топоркова О. В., Євлаш Т. О. Розрахунки з різними дебіторами в обліковому аспекті. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. Вип. 2. С. 136-143.
103. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник . Вид. 3-тє. Київ : Вид-во «Алерта», 2008. 926 с.
104. Філатов Р.В. Бухгалтерський облік по інвестиційним контрактам у замовника (забудовника). *Бухгалтерський учет* 2007 № 23 с. 28-36.
105. Федорченко О. Є. Актуальні проблеми управління дебіторською заборгованістю на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 21. С. 60-63.
106. Хома І. Б., Андрушко Н.І., Слюсарчик К. М. Фінансовий аналіз: навч. посібн. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2009. 344 с.

107. Ценклер Н. І., Кватирка П. Б. Вдосконалення класифікаційних ознак дебіторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольно-аналітичної функції обліку. URL: http://archive.nbuu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/9.htm
108. Чорнобривець М.М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення. URL: www.irbisnbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe?
109. Шапошников А. А., Куликова И. В. Совершенствование методики бухгалтерського учёта скидок на предприятии. *Вестник Алтайского государственного аграрного университета*. 2009. № 2. С. 76-80.
110. Шарко Д., Меліхова Т. О. Концептуальні основи обліку і аудиту розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві для підвищення управлінського контролю. Матеріали Круглого столу «Дискусійні питання з теорії та практики сучасної експертизи» Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 95-96.
111. Шарко Д., Меліхова Т. О. Удосконалення обліку і аудиту розрахунків з покупцями на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 30–36.

Додаток А

144

ЗАТВЕРДЖЕНС
ПРОТОКОЛОМ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УЧАСНИКІЕ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТІЕ
«СТК АВАНГАРД»
№ 11/12/19 від 11.12.2019 року

**СТАТУТ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТІЕ
«СТК АВАНГАРД»**

КОД ЄДРПОУ 42621186

НОВА РЕДАКЦІЕ

м. Запоріжжя

2019 р.

**СТАТТЯ 5.
МАЙНО ТОВАРИСТВА**

- 5.1. Товариство є власником:
 - 5.1.1. майна, переданого йому Учасниками у власність;
 - 5.1.2. продукції, виробленої Товариством у результаті господарської діяльності;
 - 5.1.3. доходів, одержаних від реалізації продукції, від цінних паперів, а також від інших господарської діяльності;
 - 5.1.4. кредитів банків та інших кредиторів;
 - 5.1.5. капітальних вкладень і дотацій з бюджетів;
 - 5.1.6. надходжень від роздержавлення і приватизації державної власності;
 - 5.1.7. придбаного майна інших підприємств та організацій;
 - 5.1.8. безоплатних або благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадськими організаціями;
 - 5.1.9. іншого майна, набутого на підставах, не заборонених чинними законами України.
- 5.2. Ризик випадкової загибелі або пошкодження майна, що є власністю Товариства, передане йому у користування, несе Товариство, якщо інше не передбачено відповідним договором на отримання майна.

СТАТТЯ 6.

ПОРЯДОК РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ ТА ЗБИТКІВ ТОВАРИСТВА

- 6.1. Прибуток Товариства утворюється з надходжень від господарської діяльності, покриття матеріальних та привілейних до них витрат і витрат на оплату праці. З балансу прибутку Товариства сплачуються проценти за кредитами банків та за облігаціями, а також інші передбачені чинним законодавством України податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків, залишається у розпорядженні Товариства, яке визначає напрями його використання відповідно до цього Статуту Товариства.
- 6.2. За рішенням Загальних Зборів Учасників частина чистого прибутку може передана у власність окремих членів трудового колективу Товариства або трудовому колективу Товариства цілому. Порядок розподілу і використання зазначеної частини чистого прибутку здійснюється рішенням Загальних Зборів.
- 6.3. Виплата дивідендів здійснюється за рахунок чистого прибутку Товариства особам, які є Учасниками Товариства на день прийняття рішення про виплату дивідендів, пропорційно до частки їхніх часток.
- 6.4. Товариство виплачує дивіденди грошовими коштами, якщо інше не встановлено одностайним рішенням Загальних Зборів Учасників, у яких взяли участь всі Учасники Товариства.
- 6.5. Дивіденди можуть виплачуватися за будь-який період, що не кратним кварталом.
- 6.6. Виплата дивідендів здійснюється у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття рішення про їх виплату.
- 6.7. Товариство не має права приймати рішення про виплату дивідендів або виплату дивідендів, якщо:
 - 6.7.1. Товариство не здійснило розрахунків з Учасниками Товариства у зв'язку із прийняттям рішення про їх участі у товаристві або з правонаступниками Учасників Товариства;
 - 6.7.2. майна Товариства недостатньо для задоволення вимог кредиторів за зобов'язаннями Товариства, строк виконання яких настав, або буде недостатньо внаслідок прийняття рішення про виплату дивідендів чи здійснення виплати. Товариство не має права виплачувати дивіденди Учасникам Товариства, якщо:
- 6.8. Збитки, які мають місце в результаті господарської діяльності Товариства, покриті рішенням Загальних Зборів Учасників.
- 6.9. Члени наглядової ради Товариства несуть відповідальність перед Товариством за виконання завдань Товариству їхніми винними діями або бездіяльністю.
- 6.10. Посадові особи Товариства, винні у порушенні порядку вчинення значних правочинів Товариства, солідарно відповідають за збитки, заподіяні Товариству.

СТАТТЯ 7.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ТОВАРИСТВА

- 7.1. Учасники Товариства мають право:
 - 7.1.1. брати участь в управлінні справами Товариства у порядку, передбаченому Статутом Товариства та законами України;

СТАТТЯ 1.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Статут розроблений відповідно до чинного законодавства України та визначає порядок створення, діяльності, припинення Товариства.

1.2. Товариство набуває статусу юридичної особи з моменту державної реєстрації та є Товариством з обмеженою відповідальністю.

1.3. Найменування Товариства:

Повне найменування:

українською мовою - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТК АВАНГАРД»;

російською мовою - ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ «СТК АВАНГАРД»;

Скорочене найменування:

- українською мовою: ТОВ "СТК АВАНГАРД";

- російською мовою: ООО "СТК АВАНГАРД".

1.4. Учасник(-и) Товариства:

- Фізична особа, Міщенко Роман Олександрович, дата народження 27 вересня 1979 року, паспорт серії СЮ 331225, виданий Гуляйпільським РС УДМС України в Запорізькій області 17 грудня 2013 року, реєстраційний номер облікової картки платника податків - 2912404371, зареєстрований за адресою: 70200, Запорізька обл., Гуляйпільський район, м. Гуляйполе, вулиця Овчиннікова, будинок 8 - якому належить 18,55 % статутного капіталу, що в грошовому еквіваленті складає 18 550,00 грн. (вісімнадцять тисяч п'ятсот п'ятдесят грн. 00 коп.), та становить 18,55% голосів;

- Фізична особа, Гайдар Олександр Вікторович, дата народження 27 травня 1967 року, паспорт серії СВ 096772, виданий Ленінським РВ УМВС України в Запорізькій області 20 листопада 1999 року, реєстраційний номер облікової картки платника податків - 2461802672, зареєстрований за адресою: 69096, Запорізька обл, м. Запоріжжя, вулиця Івана Гутинька-Залужного (колишня назва вулиця Червоної Кінноти), будинок 51а - якому належить 51,67% статутного капіталу, що в грошовому еквіваленті складає 51 670,00 грн. (п'ятдесят одна тисяча шістсот сімдесят грн. 00 коп.), та становить 51,67% голосів;

- Фізична особа, Мартиненко Ігор Миколайович, дата народження 10 серпня 1978 року, паспорт серії СВ 819927, виданий Ленінським РВ УМВС України в Запорізькій області 11 березня 2003 року, реєстраційний номер облікової картки платника податків - 2871107315, зареєстрований за адресою: 69096, Запорізька обл, м. Запоріжжя, вулиця Бородінська, будинок 14, квартира 30 - якому належить 29,78% статутного капіталу, що в грошовому еквіваленті складає 29 780,00 грн. (двадцять дев'ять тисяч сімсот вісімдесят грн. 00 коп.), та становить 29,78% голосів.

1.5. Товариство створюється на невизначений строк.

1.6. Товариство є юридичною особою, має самостійний баланс, відокремлене майно, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банківських установах.

1.7. Місцезнаходження (юридична адреса) Товариства зазначається у рішенні щодо створення Товариства або відповідному рішенні про внесення змін до місцезнаходження (юридичної адреси) та відображається у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

СТАТТЯ 2.

ПРЕДМЕТ І ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Головною метою діяльності Товариства є здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку.

2.2. Напрямами господарської діяльності Товариства є види економічної діяльності які вказані у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

2.2.1. Здійснення зовнішньоекономічної діяльності відповідно до чинного законодавства України, у тому числі згідно з зовнішньоекономічними договорами (контрактами, угодами, конвенціями, положеннями тощо), що діють в Україні. Зокрема (але не виключно) здійснення експортно-імпорتنіх операцій, отримання та надання послуг, здійснення розрахунків тощо.

2.2.2. Здійснення інших видів господарської діяльності, що не заборонені чинним законодавством України.

2.2.3. У випадках, передбачених чинним законодавством України, Товариство одержує необхідні ліцензії, дозволи тощо на здійснення окремих видів господарської діяльності.

Проголошена додатком А

СТАТТЯ 3.

ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА

- 3.1. Товариство є юридичною особою у формі Товариства з обмеженою відповідальністю відповідно до чинного законодавства України та Статуту.
- 3.2. Товариство набуває прав юридичної особи з моменту його державної реєстрації. Товариство має самостійний баланс, може мати круглу печатку та штампи зі своїм найменуванням, бланки, знаки для товарів і послуг, поточний та інші рахунки в банківських установах України та інших країн.
- 3.3. Товариство відповідає за своїми зобов'язаннями належним йому майном. Товариство згідно з чинним законодавством може бути звернено стягнення.
- 3.4. Держава, її органи, установи та організації не відповідають за зобов'язаннями Товариства, а Товариство не відповідає за зобов'язаннями держави, її органів, установ та організацій.
- 3.5. Товариство не відповідає за зобов'язаннями Учасників, а Учасники відповідають за зобов'язаннями Товариства лише у межах належних їм вкладів у статутний капітал.
- 3.6. Товариство має право випускати облігації та інші цінні папери відповідно до законодавства України про цінні папери та фондову біржу.
- 3.7. Товариство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД).
- 3.8. У разі порушення або оспорювання прав та інтересів, що охороняються, Товариство має право звернутися до суду, господарського суду, або третейського суду за захистом своїх прав.
- 3.9. Товариство здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним державним органам.
- 3.10. При виявленні у Статуті не врегульованих питань, Учасники/ Товариство діють відповідно до чинного законодавства.
- 3.11. Фінансовий рік Товариства співпадає з календарним роком.
- 3.12. Товариство вправі:
 - 3.12.1. реалізувати свою продукцію, майно за цінами і тарифами, що встановлені самостійно або на договірній основі; у розрахунках із зарубіжними партнерами виконувати контрактні ціни, що формуються відповідно до умов і цін світового ринку;
 - 3.12.2. укладати на території України та інших держав будь-які угоди та договори з українськими і зарубіжними об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями, приватними особами, у тому числі, але не виключно договори купівлі-продажу, лізингу, підяду, позики, перевезення, страхування, доручення, комісії, схову, про сумісну діяльність, участь на території України та інших держав у торгах, тендерах, аукціонах, конкурсах, організувати їх; надавати гарантії, поруки та інші види забезпечення виконання зобов'язань;
 - 3.12.3. створювати на території України та за її межами філії, представництва, підприємства, спільні підприємства, підприємства з іноземними інвестиціями; входить до складу підприємств, зареєстрованих як на території України, так і за її межами, дотримуючись антимонопольного законодавства України;
 - 3.12.4. планувати свою діяльність і визначати перспективи розвитку виходячи з вироблену продукцію, виконувати роботи, надавати послуги з необхідності з метою економічного, виробничого та соціального розвитку Товариства, підвищення доходів;
 - 3.12.5. встановлювати форми, системи і розміри оплати праці, а також інші умови праці працівників відповідно до чинного законодавства України;
 - 3.12.6. встановлювати для своїх працівників додаткові відпустки, скорочений робочий день та інші пільги;
 - 3.12.7. користуватися банківським кредитом на комерційній договірній основі, а також кредити від своїх зарубіжних партнерів, за умови їх реєстрації відповідно до чинного законодавства;
 - 3.12.8. здійснювати природоохоронні заходи, спрямовані на зниження негативного впливу виробництва на природне середовище, здоров'я та власність людей;
 - 3.12.9. здійснювати матеріально-технічне забезпечення власного виробництва, капітального будівництва через систему прямих угод (контрактів) або через товариство посередницької організації України та інших держав;
 - 3.12.10. відкривати поточні та інші рахунки для зберігання грошових коштів, здійснювати види операцій у будь-яких банках України та інших держав за своїм вибором і за згодою у порядку, що встановлюється чинним законодавством України;
 - 3.12.11. при здійсненні господарської та іншої діяльності приймати з власної ініціатииви рішення та здійснювати діяльність, що не суперечать цьому Статуту та чинному законодавству.

СТАТТЯ 4.

СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ТА ВКЛАДИ УЧАСНИКІВ

4.1. Розмір статутного капіталу Товариства складається з номінальної вартості часток йс Учасників, виражених у національній валюті України. Розмір частки Учасника Товариства статутному капіталі Товариства може додатково визначатися у відсотках. Розмір частки Учасни Товариства у відсотках повинен відповідати співвідношенню номінальної вартості його частки статутного капіталу Товариства.

4.2. Вкладом Учасника Товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше і встановлено законом. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням Загальних Зборів Учасників, у яких взяли участь всі Учасники Товариства. При створенні Товариства така оцінка визначається рішенням засновників про створення Товариства.

4.3. Кожен Учасник Товариства повинен повністю внести свій вклад протягом шести місяців дати державної реєстрації Товариства. Вартість вкладу кожного Учасника Товариства повинна бути не менше номінальної вартості його частки.

4.4. Учасники Товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність з його зобов'язаннями у межах вартості невносеної частини вкладу кожного з Учасників.

4.5. Якщо Учасник прострочив внесення вкладу чи його частини, виконавчий орган Товариства має надіслати йому письмове попередження про прострочення. Попередження має містити інформацію про невнесений своєчасно вклад чи його частину та додатковий строк, наданий для погашення заборгованості. Додатковий строк, наданий для погашення заборгованості встановлюється виконавчим органом Товариства чи статутом Товариства, але не може перевищувати 30 днів.

4.6. Якщо Учасник Товариства не вніс вклад для погашення заборгованості протягом наданого додаткового строку, виконавчий орган Товариства має скликати Загальні Збори Учасників, які можуть прийняти одне з таких рішень:

4.6.1. про виключення Учасника Товариства, який має заборгованість із внесення вкладу;

4.6.2. про зменшення статутного капіталу Товариства на розмір неоплаченої частини частки Учасника Товариства;

4.6.3. про перерозподіл неоплаченої частки (частини частки) між іншими Учасниками Товариства без зміни розміру статутного капіталу Товариства та сплату такої заборгованості відповідними Учасниками.

4.7. Збільшення статутного капіталу Товариства допускається лише після внесення всіма Учасниками Товариства своїх вкладів у повному обсязі. Збільшення статутного капіталу Товариства, яке володіє часткою у власному статутному капіталі, не допускається.

4.8. Учасники Товариства можуть збільшити статутний капітал Товариства без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку Товариства.

4.9. Учасники Товариства можуть збільшити статутний капітал Товариства за рахунок додаткових вкладів Учасників та/або третіх осіб за рішенням Загальних Зборів Учасників. Учасники Товариства можуть вносити додаткові вклади протягом строку, встановленого рішенням Загальних Зборів Учасників, але не більше ніж протягом одного року з дня прийняття рішення Загальних додаткових вкладів. Одностайним рішенням Загальних Зборів Учасників, в яких взяли участь всі Учасники Товариства, можуть встановлюватися інші строки для внесення додаткових вкладів, може встановлюватися можливість Учасників вносити додаткові вклади без дотримання пропорцій їхніх часток у статутному капіталі або право лише певних Учасників вносити додаткові вклади, а також може бути виключений етап внесення додаткових вкладів лише тими Учасниками Товариства, які мають переважне право.

4.10. Товариство має право зменшити свій статутний капітал. У разі зменшення номінальної вартості часток усіх Учасників Товариства співвідношення номінальної вартості їхніх часток повинно зберігатися незмінним. Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу Товариства його виконавчий орган протягом 10 днів має письмово повідомити кожного кредитора, вимоги якого до Товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою, про таке рішення.

4.11. Звернення стягнення на частку Учасника Товариства здійснюється на виконання виконавчого документа про стягнення з Учасника грошових коштів або на підставі виконавчого документа про звернення стягнення на частку майнового поручителя, яка передана у заставу в забезпечення зобов'язання іншої особи.

4.12. Прибуток Товариства утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. Товариство сплачує податки в порядку, передбаченому діючим законодавством.

7.1.2. отримувати інформацію про господарську діяльність Товариства. На вимогу Учасника Товариство зобов'язане надавати йому для ознайомлення річні баланси, звіти Товариства про діяльність та інші відомості фінансово-господарського характеру, надавати для огляду примірники, які воно займає;

7.1.3. брати участь у розподілі прибутку Товариства та одержувати його частку (дивіденди), пропорційно до розміру його частки в статутний капітал Товариства;

7.1.4. брати участь у діяльності органів управління та контролю Товариства;

7.1.5. вийти з Товариства, повідомивши Товариство про свій вихід не пізніше ніж за один місяць до виходу;

7.1.6. отримати у разі ліквідації Товариства частину майна, що залишилася після розрахунків з кредиторами, або його вартість.

7.2. Учасники можуть мати також інші права, передбачені цим Статутом та чинним законодавством України.

7.3. Учасники зобов'язані:

7.3.1. дотримуватись положень цього Статуту та чинного законодавства України, а також виконувати рішення Загальних Зборів Учасників;

7.3.2. виконувати свої зобов'язання перед Товариством, у тому числі пов'язані з майновою участю, а також оплатити свій внесок до статутного капіталу, у порядку та за умов передбаченими статутом Товариства;

7.3.3. усіляко сприяти Товариству у здійсненні ним предмету діяльності Товариства та досягненні ним мети діяльності Товариства;

7.3.4. відповідати за зобов'язаннями Товариства лише у межах належних їм часток у статутному капіталу;

7.3.5. не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність Товариства;

7.3.6. нести інші обов'язки, передбачені цим Статутом та чинним законодавством України.

7.4. Учасник Товариства має переважне право на придбання частки (частини частки) Товариства, що продається третій особі. Якщо кілька Учасників Товариства скористаються своїм переважним правом, вони придбавають частку (частину частки) пропорційно до своїх належних їм часток у статутному капіталі Товариства.

7.5. Учасник Товариства, який має намір продати свою частку (частину частки) третій особі, зобов'язаний письмово повідомити про це інших Учасників Товариства та поінформувати одних з них про розмір частки, що відчужується, інші умови такого продажу. Якщо жоден з Учасників Товариства протягом 30 днів з дати отримання повідомлення про намір Учасника продати частку (частину частки) не повідомив письмово Учасника, який продає частку (частину частки), що він скористається своїм переважним правом, вважається, що такий Учасник Товариства надав свою згоду на 31 день з дати отримання повідомлення, і така частка (частина частки) може бути відчужена третьою особою на умовах, які були повідомлені Учасникам Товариства.

7.6. Якщо Учасник Товариства, який має намір продати свою частку (частину частки) третій особі, отримав від іншого Учасника письмову заяву про намір скористатися своїм переважним правом, такі Учасники зобов'язані протягом одного місяця укласти договір купівлі-продажу, запропонованої до продажу частки (частини частки). У разі ухилення продавця від укладення договору купівлі-продажу покупець має право звернутися до суду із позовом про визнання договору купівлі-продажу частки (її частини) укладеним на запропонованих продавцем умовах. У разі ухилення покупця від укладення договору купівлі-продажу продавець має право реалізувати свою частку (частину частки) третій особі на раніше повідомлених Учасникам Товариства умовах.

7.7. Якщо продаж частки (частини частки) у статутному капіталі Товариства здійснюється на аукціоні (публічних торгах) відповідно до закону, переважне право Учасника Товариства не застосовується.

7.8. Переважне право Учасника Товариства не застосовується у разі, якщо це право передбачено корпоративним договором, стороною якого є такий Учасник.

7.9. Учасник Товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі Товариства оплатно або безоплатно іншим Учасникам Товариства або третій особі. Учасник Товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі Товариства частині, в якій вона є оплаченою.

7.10. Вихід Учасника з Товариства.

7.10.1. Учасник Товариства, частка якого у статутному капіталі Товариства становить менше 1% відсотків, може вийти з Товариства у будь-який час без згоди інших Учасників.

7.10.2. Учасник Товариства, частка якого у статутному капіталі Товариства становить 50 і більше відсотків, може вийти з Товариства за згодою інших Учасників. Рішення щодо надання згоди на вихід Учасника з Товариства може бути прийнято протягом одного місяця з дня подання Учасником заяви. Якщо для виходу Учасника необхідна згода інших Учасників Товариства, він може вийти з Товариства протягом одного місяця з дня надання такої згоди останнім Учасником, якщо менший строк не визначений такою згодою.

7.10.3. Учасник вважається таким, що вийшов з Товариства, з дня державної реєстрації його виходу. Вихід Учасника з Товариства, внаслідок якого у Товаристві не залишиться жодного Учасника, забороняється.

7.10.4. Не пізніше 30 днів з дня, коли Товариство дізналося чи мало дізнатися про вихід Учасника, воно зобов'язане повідомити такому колишньому Учаснику вартість його частки, надати обґрунтований розрахунок та копії документів, необхідних для розрахунку. Вартість частки Учасника визначається станом на день, що передував дню подання Учасником відповідної заяви у порядку, передбаченому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

7.10.5. Товариство зобов'язане протягом одного року з дня, коли воно дізналося чи мало дізнатися про вихід Учасника, виплатити такому колишньому Учаснику вартість його частки. Вартість частки Учасника визначається виходячи з ринкової вартості сукупності всіх часток Учасників Товариства пропорційно до розміру частки такого Учасника.

7.10.6. За погодженням Учасника Товариства, який вийшов, та Товариства зобов'язання зі сплати грошових коштів може бути замінено зобов'язанням із передачі іншого майна.

7.10.7. Товариство виплачує Учаснику, який вийшов з Товариства, вартість його частки або передає майно лише пропорційно до розміру оплаченої частини частки такого Учасника.

7.10.8. Товариство зобов'язане надавати Учаснику, який вийшов з Товариства, доступ до документів фінансової звітності, інших документів, необхідних для визначення вартості його частки.

7.11. Виключення Учасника з Товариства може відбуватися виключно в порядку та на підставах, визначених чинним законодавством України.

7.12. У разі смерті або припинення Учасника Товариства його частка переходить до його спадкоємця чи правонаступника без згоди Учасників Товариства.

7.13. У разі смерті, оголошення судом безвісно відсутнім або померлим Учасника – фізичної особи чи припинення Учасника – юридичної особи, частка якого у статутному капіталі Товариства становить менше 50 відсотків, та якщо протягом року з дня закінчення строку для прийняття спадщини, встановленого законодавством, спадкоємці (правонаступники) такого Учасника не подали заяву про вступ до Товариства відповідно до закону, Товариство може виключити Учасника з Товариства. Таке рішення приймається без врахування голосів Учасника, який виключається. Якщо частка такого Учасника у статутному капіталі Товариства становить 50 відсотків або більше, Товариство може прийняти рішення, пов'язані з ліквідацією Товариства, без врахування голосів цього Учасника.

7.14. До набуття прав вибулого Учасника Товариства його правонаступником, забороняється вносити будь-які зміни до статуту Товариства, розміру статутного капіталу, прийняття рішення про ліквідацію Товариства, прийняття рішень про виділ, злиття, поділ, приєднання та перетворення Товариства, обрання комісії з припинення (ліквідаційної комісії), затвердження порядку припинення Товариства, порядку розподілу між Учасниками Товариства у разі його ліквідації майна, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, затвердження ліквідаційного балансу Товариства.

СТАТТЯ 8. СКЛАД ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА

- 8.1. Органами управління Товариством є:
 - 8.1.1. Загальні Збори Учасників;
 - 8.1.2. Виконавчий орган – Директор.

СТАТТЯ 9. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ

- 9.1. Загальні Збори Учасників є вищим органом Товариства.
- 9.2. Кожен Учасник Товариства має право бути присутнім на Загальних Зборах Учасників, брати участь в обговоренні питань порядку денного і голосувати з питань порядку денного Загальних

Зборів Учасників.

9.3. Кожен Учасник Товариства на Загальних Зборах Учасників має кількість голосів, пропорційну до розміру його частки у статутному капіталі Товариства.

9.4. Загальні збори Учасників можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства.

9.5. До компетенції Загальних Зборів Учасників належать:

9.5.1. визначення основних напрямів діяльності Товариства;

9.5.2. внесення змін до статуту Товариства, прийняття рішення про здійснення діяльності Товариством на підставі модельного статуту;

9.5.3. зміна розміру статутного капіталу Товариства;

9.5.4. затвердження грошової оцінки негрошового вкладу Учасника;

9.5.5. перерозподіл часток між Учасниками Товариства у випадках, передбачених цим Законом;

9.5.6. обрання та припинення повноважень наглядової ради Товариства або окремих членів наглядової ради, встановлення розміру винагороди членам наглядової ради Товариства;

9.5.7. обрання одноосібного виконавчого органу Товариства або членів колегіального виконавчого органу (всіх чи окремо одного або декількох з них), встановлення розміру винагороди членам виконавчого органу Товариства;

9.5.8. визначення форм контролю та нагляду за діяльністю виконавчого органу Товариства;

9.5.9. створення інших органів Товариства, визначення порядку їх діяльності;

9.5.10. прийняття рішення про придбання Товариством частки (частини частки) Учасника;

9.5.11. затвердження результатів діяльності Товариства за рік або інший період;

9.5.12. розподіл чистого прибутку Товариства, прийняття рішення про виплату дивідендів;

9.5.13. прийняття рішень про виділ, злиття, поділ, приєднання, ліквідацію та перетворення Товариства, обрання комісії з припинення (ліквідаційної комісії), затвердження порядку припинення Товариства, порядку розподілу між Учасниками Товариства у разі його ліквідації майна, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, затвердження ліквідаційного балансу Товариства;

9.5.14. прийняття інших рішень, віднесених до компетенції Загальних Зборів Учасників.

9.6. Річні Загальні Збори Учасників скликаються протягом шести місяців наступного за звітним року, якщо інше не встановлено законом. До порядку денного річних Загальних Зборів Учасників обов'язково вносяться питання про розподіл чистого прибутку Товариства, про виплату дивідендів та їх розмір.

9.7. Якщо вартість чистих активів Товариства знизилася більш як на 50 відсотків порівняно з цим показником станом на кінець попереднього року, виконавчий орган Товариства скликає Загальні Збори Учасників, які мають відбутися протягом 60 днів з дня такого зниження. До порядку денного таких Загальних Зборів Учасників включаються питання про заходи, які мають бути вжиті для покращення фінансового стану Товариства, про зменшення статутного капіталу Товариства або про ліквідацію Товариства.

9.8. Загальні Збори Учасників скликаються виконавчим органом Товариства. Виконавчий орган Товариства скликає Загальні Збори Учасників шляхом надіслання повідомлення про це кожному Учаснику Товариства. Виконавчий орган Товариства зобов'язаний повідомити Учасників Товариства не менше ніж за 30 днів до запланованої дати проведення Загальних Зборів Учасників.

9.9. Учасники Товариства беруть участь у Загальних Зборах Учасників особисто або через своїх представників. Загальні Збори Учасників передбачають спільну присутність Учасників Товариства в одному місці для обговорення питань порядку денного або можуть проводитися у режимі відеоконференції, що дозволяє бачити та чути всіх Учасників Загальних Зборів Учасників одночасно.

9.10. На Загальних Зборах Учасників, ведеться протокол, у якому фіксуються перебіг Загальних Зборів Учасників та прийняті рішення. Протокол підписує голова Загальних Зборів Учасників або інша уповноважена Зборами особа. Кожен Учасник Товариства, який взяв участь у Загальних Зборах Учасників, може підписати протокол.

9.11. Рішення Загальних Зборів Учасників приймаються відкритим голосуванням.

9.12. Рішення з питань, передбачених п.п. 9.5.2, 9.5.3, 9.5.13, приймаються трьома чвертями голосів усіх Учасників Товариства, які мають право голосу з відповідних питань.

9.13. Рішення Загальних Зборів Учасників з питань, передбачених пунктами 9.5.4, 9.5.5, 9.5.9, приймаються одностайно всіма Учасниками Товариства, які мають право голосу з відповідних питань.

9.14. Рішення Загальних Зборів Учасників з усіх інших питань приймаються більшістю голосів усіх Учасників Товариства, які мають право голосу з відповідних питань.

9.15. Учасник Товариства може взяти участь у Загальних Зборах Учасників шляхом надання

свого волевиявлення щодо голосування з питань порядку денного у письмовій формі (заочне голосування). Справжність підпису Учасника Товариства на такому документі засвідчується нотаріально.

Голос Учасника Товариства зараховується до результатів голосування з кожного окремого питання, якщо текст документа дозволяє визначити його волю щодо безумовного голосування за чи проти відповідного рішення з питання порядку денного. Такий документ долучається до протоколу Загальних Зборів Учасників та зберігається разом із ним.

9.16. Рішення Загальних Зборів Учасників може бути прийнято шляхом опитування.
9.17. Шляхом опитування не можуть прийматися рішення про:

9.17.1. обрання та припинення повноважень членів наглядової ради та виконавчого органу;
9.17.2. внесення змін до статуту Товариства, прийняття рішення про здійснення діяльності Товариством на підставі модельного статуту;

9.17.3. злиття, присаднання, поділу, виділення або перетворення Товариства, затвердження статутів правонаступників;

9.17.4. ліквідацію Товариства;

9.17.5. визначення розміру статутного капіталу та розмірів часток Учасників Товариства;
9.17.6. виключення Учасника з Товариства.

9.18. Ініціатором проведення опитування може бути будь-який Учасник Товариства або виконавчий орган. Ініціатор опитування надсилає всім Учасникам Товариства відповідний запит з проектом рішення із запропонованого питання (питань).

9.19. У разі згоди із запропонованим рішенням Учасник Товариства підписує проект рішення та надсилає його ініціатору протягом 15 днів з дня отримання запиту.

9.20. Ініціатор опитування зобов'язаний викласти прийняте рішення в письмовій формі, додати до нього копії відповідей усіх Учасників Товариства та надіслати всім Учасникам Товариства в порядку, встановленому для надіслання запитів, протягом 10 днів з дати завершення строку на прийняття ним відповіді від Учасників Товариства. Ініціатор опитування передає виконавчому органу Товариства підписані письмові рішення, отримані від Учасників Товариства, що скріплюються, зберігаються разом та набувають статусу протоколу. Рішення, прийняте шляхом опитування, також може бути оформлено у вигляді єдиного письмового документа, підписаного всіма Учасниками Товариства.

9.21. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосували всі Учасники Товариства. Якщо інше не встановлено статутом Товариства, датою прийняття рішення вважається останній день строку, протягом якого Учасники мали надіслати свої відповіді ініціатору письмового рішення.

9.22. У Товаристві, що має одного Учасника, рішення з питань, що належать до компетенції Загальних Зборів Учасників, приймаються таким Учасником Товариства одноособово та оформлюються письмовим рішенням такого Учасника.

СТАТТЯ 10.

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН ТОВАРИСТВА (ДИРЕКТОР)

10.1. Виконавчий орган Товариства здійснює управління поточною діяльністю Товариства.
10.2. До компетенції виконавчого органу Товариства належить вирішення всіх питань, пов'язаних з управлінням поточною діяльністю Товариства, крім питань, що належать до виключної компетенції Загальних Зборів Учасників та наглядової ради Товариства.

10.3. Виконавчий орган Товариства підзвітний Загальним Зборам Учасників і наглядовій раді Товариства та організовує виконання їхніх рішень.
10.4. Виконавчий орган Товариства є одноосібним. Назвою одноосібного виконавчого органу є «директор».

10.5. Фізична особа, яка діє як одноосібний виконавчий орган, не може бути членом наглядової ради цього Товариства.

10.6. Одноосібний виконавчий орган Товариства може діяти від імені Товариства без довіреності.

10.7. Повноваження одноосібного виконавчого органу можуть бути припинені або він може бути тимчасово відсторонений від виконання своїх повноважень лише шляхом обрання нового одноосібного виконавчого органу або тимчасових виконавців їхніх обов'язків. У разі припинення повноважень одноосібного виконавчого органу договір із цією особою вважається припиненим.

10.8. Одноосібний виконавчий орган повинен діяти добросовісно і розумно в інтересах Товариства.

10.9. Одноосібний виконавчий орган несе відповідальність перед Товариством за збитки, заподіяні Товариству його винними діями або бездіяльністю.

10.10. Одноособний виконавчий орган Товариства звільняється від відповідальності, доведе, що шкоду заподіяно не з його вини.

10.11. Одноособний виконавчий орган Товариства не може без згоди Загальних Зборів учасників:

10.11.1. здійснювати господарську діяльність як фізична особа - підприємець у сфері діяльності Товариства;

10.11.2. бути учасником повного товариства або повним учасником командитного товариства, що здійснює діяльність у сфері діяльності Товариства;

10.11.3. бути членом виконавчого органу або наглядової ради іншого суб'єкта господарства, що здійснює діяльність у сфері діяльності Товариства.

10.12. Порушення обов'язків, передбачених п. 10.11. є підставою для розірвання Товариством договору (контракту) з такою особою без виплати компенсації.

СТАТТЯ 11.

ПОРЯДОК ПІДПИСАННЯ УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ

11.1. Установчим документом Товариства є даний Статут, що повинен містити умови, передбачені законодавством, та відповідати законодавству.

11.2. Перша редакція Статуту Товариства підписується всіма Учасниками Товариства. Справжність підписів Учасників засвідчується нотаріально.

11.3. Зміни до Статуту Товариства та перша редакція Статуту Товариства, створені в результаті реорганізації, підписуються Учасниками Товариства, які голосували за рішення про внесення таких змін чи про затвердження першої редакції Статуту, або особою, уповноваженою виконавчим органом, який прийняв таке рішення, якщо це передбачено Статутом. Справжність підписів Учасників або уповноваженої особи засвідчується нотаріально.

11.4. Якщо Товариство створюється в результаті реорганізації, і при цьому Учасники Товариства матимуть менший обсяг прав щодо відчуження своїх часток або щодо інших прав Товариства, ніж мали Учасники (акціонери) правонаступника, або якщо такі права є вужчими, ніж більш обмеженими порівняно з правами Учасників (акціонерів) правонаступника, перша редакція Статуту такого Товариства приймається одностайним рішенням всіх Учасників і підписується всіма Учасниками Товариства. Справжність підписів Учасників засвідчується нотаріально.

СТАТТЯ 12.

ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ

12.1. Зміни до установчих документів (Статуту) Товариства здійснюються шляхом державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі відповідно до чинного законодавства України.

12.2. Внесення змін до Статуту здійснюється на підставі рішення Загальних Зборів Товариства.

12.2.1. Рішення Загальних Зборів Учасників Товариства, що подається для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, вноситься в письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (Учасниками) Товариства або уповноваженими ними особами або головою та секретарем Загальних Зборів (у разі прийняття рішення Загальними Зборами). Справжність підписів на такому рішенні нотаріально засвідчується крім випадків, передбачених законом.

12.2.2. Якщо у Товаристві лише один Учасник, рішення з питань, що належать до компетенції загальних зборів учасників, приймаються таким Учасником товариства одноособно і оформлюються письмовим рішенням такого учасника.

12.3. Внесення змін до Статуту оформлюється шляхом викладення Статуту у новій редакції.

СТАТТЯ 13.

ЗНАЧНІ ПРАВОВИНИ ТА ПРАВОВИНИ, ЩОДО ВЧИНЕННЯ ЯКИХ Є ЗАІНТЕРЕСОВАНИСТЬ

13.1. Особливий порядок надання згоди уповноваженими на те органами Товариства вчинення певних правочинів залежно від вартості предмета правочину чи інших характеристик правочинів (наприклад, купівлі чи продажу майна).

13.2. Рішення про надання згоди на вчинення правочину, якщо вартість майна, що є предметом правочину, перевищує вартість майна, що є предметом правочину, приймаються Загальними Зборами Товариства.

Додаток А

144

ЗАТВЕРДЖЕНС
ПРОТОКОЛОМ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УЧАСНИКІЕ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТІЕ
«СТК АВАНГАРД»
№ 11/12/19 від 11.12.2019 року

**СТАТУТ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТІЕ
«СТК АВАНГАРД»**

КОД ЄДРПОУ 42621186

НОВА РЕДАКЦІЕ

м. Запоріжжя

2019 р.

15.3. Добровільне припинення Товариства здійснюється за рішенням Загальних Зборів Учасників, з дотриманням вимог, встановлених законодавством. Інші підстави та порядок припинення Товариства встановлюється законом.

15.4. Злиттям є створення нового господарського товариства - правонаступника з передавання йому всього майна, всіх прав та обов'язків декількох товариств, що припиняються внаслідок цього.

15.5. Приднанням є припинення одного або декількох товариств з передаванням ним (ним) згідно з передавальним актом усього свого майна, всіх прав та обов'язків іншому господарському товариству - правонаступнику.

Якщо товариству, до якого здійснюється приднання, належить частка у статутному капіталі Товариства, що приєднується, така частка не враховується для визначення розміру статутного капіталу Товариства в результаті приднання. Якщо товариству, що приєднується, належить частка у статутному капіталі Товариства, до якого здійснюється приднання, така частка не враховується для визначення розміру статутного капіталу Товариства в результаті приднання.

15.6. Поділом є припинення Товариства з передаванням всього його майна, всіх прав та обов'язків двом чи декільком новим товариствам - правонаступникам згідно з розподільним балансом.

Якщо частка у статутному капіталі Товариства, що припиняється шляхом поділу, належить самому товариству, така частка підлягає розподілу між його Учасниками пропорційно до належних їм часток у статутному капіталі Товариства, що припиняється.

15.7. Перетворенням є зміна організаційно-правової форми Товариства з його подальшим припиненням та передаванням усього майна, всіх прав і обов'язків новому господарському товариству - правонаступнику.

15.8. Товариства, які беруть участь у припиненні, можуть укласти договір про припинення, який визначатиме умови передачі майна, прав та обов'язків юридичним особам - правонаступникам, розмір часток кожного Учасника у статутному капіталі кожної юридичної особи - правонаступника або коефіцієнти конвертації часток в акції (якщо правонаступниками є акціонери Товариства), склад органів юридичних осіб - правонаступників та інші умови припинення.

15.9. Товариство ліквідується:

15.9.1. за рішенням Загальних Зборів Учасників;

15.9.2. на підставі рішення суду або господарського суду за поданням органів, що контролюють діяльність Товариства, у разі систематичного або грубого порушення ним чинного законодавства України;

15.9.3. на підставі рішення суду або господарського суду в порядку, встановленому чинним законодавством.

15.9.4. Ліквідація Товариства провадиться призначеним Загальними Зборами Учасників ліквідаційною комісією або ліквідатором (далі по тексті - ліквідатор), а у випадках банкрутства та припинення діяльності Товариства за рішенням суду або господарського суду - ліквідаційною комісією або ліквідатором, що призначається цими органами.

15.9.5. До ліквідатора переходять повноваження з управління справами Товариства з дня його призначення та внесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру.

15.9.6. Ліквідатор виваляє дебіторів і кредиторів та розраховується з ними; аживає заходи для оплати боргів Товариства третім особам, а також його Учасникам; складає ліквідаційний баланс і подає його Загальним Зборам Учасників або органу, що призначив ліквідаційну комісію.

15.9.7. Грошові кошти, що належать Товариству, включаючи виручку від розпродажу його майна при ліквідації, після розрахунків по оплаті праці осіб, які працюють на умовах найму, та виконання зобов'язань перед бюджетом, банками, власниками облігацій, вилучених Товариством, та іншими кредиторами, розподіляються між Учасниками пропорційно їх часткам (відсотку) у статутному капіталі у шестимісячний строк після опублікування інформації про ліквідацію Товариства.

15.9.8. Майно, передане Товариству Учасниками у користування, повертається у натуральній формі без винагороди.

15.9.9. У разі виникнення спорів щодо виплати заборгованості Товариства його грошові кошти не підлягають розподілу між Учасниками до вирішення цього спору або до одержання кредитором відповідних гарантій.

15.9.10. Ліквідація Товариства вважається завершеною, а Товариство таким, що припинило свою діяльність, з моменту внесення запису про це до державного реєстру.

Траговлення доданку № 156

СТАТТЯ 16.

КОМЕРЦІЙНЕ НАЙМЕНУВАННЯ

- 16.1. Товариство має комерційне найменування.
- 16.2. Комерційним найменуванням є таке найменування, під яким особа діє в цивільному обороті і яке індивідуалізує особу серед інших її Учасників, яке закріплюється в її установчих документах та має вартісну оцінку.
- 16.3. Комерційним найменуванням Товариства є його скорочене та повне найменування українською, російською та англійською мовами відповідно до статуту.
- 16.4. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування є чинним з моменту першого використання цього найменування та охороняється без обов'язкового подання заявки на нього чи його реєстрації і незалежно від того, є чи не є комерційне найменування частиною торговельної марки. Якщо інше не буде встановлено додатковими документами, факт використання комерційного найменування є тотожним державній реєстрації.
- 16.5. Товариство має право на використання власного комерційного найменування, право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування Товариства, а тому числі забороняти таке використання.

ПІДПИСИ УЧАСНИКІВ:

Мищенко Роман Олександрович

Гайдар Олександр Вікторович

Мартиненко Ігор Миколайович

Місто Запо-

ЗАГАЛЬНА ЗАВЯЗКА ТОВАРИСТВА

- 1. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 2. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 3. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 4. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 5. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 6. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 7. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 8. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 9. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 10. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 11. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 12. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.
- 13. Товариство є юридичною особою, створеною в Україні згідно з законодавством України.

Продовження додому № 157

-ріжжя, Запорізька область, Україна одинадцятого грудня дві тисячі дев'ятнадцятого року.

Я, ГОРБАШКО М.В., приватний нотаріус Запорізького міського нотаріального округу, засвідчую справжність підписів МІЩЕНКА РОМАНА ОЛЕКСАНДРОВИЧА, ГАЙДАРА ОЛЕКСАНДРА ВІКТОРОВИЧА, МАРТИНЕНКА ІГОРЯ МИКОЛАЙОВИЧА, які зроблено у моїй присутності.

Особи МІЩЕНКА РОМАНА ОЛЕКСАНДРОВИЧА, ГАЙДАРА ОЛЕКСАНДРА ВІКТОРОВИЧА, МАРТИНЕНКА ІГОРЯ МИКОЛАЙОВИЧА, які підписали документ, встановлено, їх дієздатність перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № 714-716
Стягнуто плати у гривнях у розмірі
згідно ст.31 Закону України „Про нотаріат”

Приватний нотаріус:

[Handwritten signature]

Всього прошито (або прошивано) пронумеровано і скріплено печаткою тринадцять аркушів

Приватний нотаріус:

[Handwritten signature]

м. Запоріжжя

Товариство з обмеженою відповідальністю «СТК АВАНГАРД», іменоване надалі «ПОСТАЧАЛЬНИК», в особі директора Свириденко Ю.М., іменоване надалі «ПОКУПАЧ», в особі _____, з одного боку, та _____, іменоване надалі «ПОКУПАЧ», в особі _____, з іншого боку, уклали цей договір про наступне:

Сторони, уклали цей Договір (далі - Договір) про наступне:

1. ПРДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Постачальник зобов'язується в порядку та на умовах, визначених цим Договором, відповідно до заявки Покупця поставити Товар, а Покупець зобов'язується в порядку та на умовах, визначених цим Договором, прийняти Товар та оплатити його вартість за ціною, визначеною в відповідних видаткових накладних.

1.2. Найменування (асортимент), ціна і кількість Товару визначаються у видаткових накладних, які є невід'ємною частиною цього Договору. Без видаткових накладних, що укладені Сторонами в період строку дії цього Договору, є видатковими накладними, що укладені Сторонами в рамках та на виконання цього Договору.

1.3. Постачальник гарантує, що Товар, що поставляється до Договором, не проданий третім особам, в спері, під заборотою (арештом, заставою, податковою заставою) не перебуває, будь-які права на Товар інших осіб не передані.

1.4. Право власності на Товар і ризик випадкової загибелі або псування перебувають до моменту отримання Товару, що фіксується датою оформлення видаткової накладної.

1.5. Якість Товару, який поставляється, повинна відповідати ДСТУ, ТУ для даного виду Товару. Підтвердженнями якості Товару з боку Постачальника є Сертифікат якості, витяг з сертифікату якості або посвідчення якості. Температура та місце зберігання товару у Покупця повинні відповідати санітарно-гігієнічним нормам.

2. СУМА ДОГОВОРУ ТА УМОВИ РОЗРАХУНКІВ ЗА ТОВАР.

2.1. Сума Договору визначається шляхом підсумування вартості Товару, зазначеної у видаткових накладних.

2.2. Покупець зобов'язаний здійснити оплату Товару таким чином: грошом не більше 7 (семи) календарних днів з моменту отримання Товару, крім випадку, коли не передбачено у видатковій накладній (накладних).

Покупець отримує поставлений Постачальником Товар за ціною, визначеною у видаткових накладних на дату партию Товару. Моментом отримання товару вважається дата підписання видаткової накладної представником Покупця, якщо представник покупця не зазначає дату у видатковій накладній, а дата оформлення (складання) видаткової накладної Постачальником.

2.3. Розрахунок між Сторонами проводиться в безготівковій формі згідно з платіжними реквізитами, визначеними в Договорі (банк, рахунок, банківська або вилучена вестяна книга за Товар в касу Постачальника).

2.4. Датою оплати вважається дата зарахування грошових коштів на розрахунковий рахунок Постачальника.

2.5. При наявності у Покупця заборгованості з оплати декількох видаткових накладних першою оплачується видаткова накладна, вихідна дата якої раніше датою. При цьому Постачальник має право відносити платежі, здійснені Покупцем з порушенням умов цього Договору, на власний розсуд і розрахунок оплати накладних, винесених більш раніше датою, незалежно від призначення платежу, зазначеного Покупцем у платіжних документах.

2.6. Постачальник має право припинити поставку Товару за цим Договором у разі якщо Покупець не будуть виконати зобов'язання з оплати раніше поставлених йому Товарів за цим Договором.

2.7. Покупець зобов'язаний проводити збір з Постачальником на 1 число місяця наступного за звітним місяцем. У разі відмови Покупця від підписання такого Акту, останній зобов'язаний надати Постачальнику письмовою мотивованою відмовою. У разі відсутності письмової мотивованої відмови від підписання Акту в зазначений у цьому пункті Договору термін, він (Акт) вважається угодженим і віднесенням Покупцем.

2.8. Постачальник має право в односторонньому порядку змінити термін оплати вказаний у п. 2.2., повідомивши при цьому Покупця за три календарних дні до зміни.

3. ПОРЯДОК ПОСТАВКИ ТОВАРУ

3.1. Заявка Покупця надіється Постачальнику усно не менше ніж за 1 (одну) календарний день до вказаної в ній дати поставки і повинна містити конкретні найменування (асортимент), точну кількість Товару та дату його поставки. Заявка Покупця приймається до виконання тільки, якщо вона містить встановлений Постачальником мінімальний розмір замовлення.

3.2. Поставка товару здійснюється в межах наявного асортименту у Постачальника, за попередньою заявкою Покупця.

3.3. Графік прийнятих заявок на поставку товару встановлюється Постачальником і повідомляється Покупцем. При печатерою заявки, що не відповідає поставці Товару Постачальником не гарантується. Можливість доставки товару в даному випадку додатково узгоджується сторонами.

3.4. При поставці товару транспортом Постачальника, Покупець зобов'язаний забезпечити під'їзний шлях безперешкодно до місця виконання замовлення в іншому випадку доставка товару від транспортного засобу Постачальника здійснюється Покупцем.

3.5. Товар передається Покупцю на підставі довереності, оформленої відповідно до вимог законодавства. Покупець гарантує, що особа, яка отримує Товар з його боку у видаткової накладної, є належним чином уповноваженою особою на отримання Товару.

Якщо відсутнє Товару Покупець здійснює самостійно без довереності на отримання цінностей, Покупець зобов'язаний надати Постачальнику письмово повідомлення про бажані печатки/атами, якими його матеріально-відповідальні особи, будуть заверити свій підпис на первинних документах, для чого отримання партию Товару. При цьому Покупець гарантує, що матеріально-відповідальні особи, які будуть заверити свій підпис печатками/атами/атами, яких будуть надані в повідомленні, мають необхідні повноваження та діють на підставі відповідного акту суб'єкта господарювання.

3.6. Перелік товаросупровідних документів, які надаються Покупцю в оригіналах, оформлених належним чином: видаткової накладної; товаророзпорядних накладних (за необхідності).

Доказом отримання зазначених документів є підпис представника Покупця у видаткових накладних.

Постачальник зобов'язаний в перебічний двох-задовольством термін з моменту виникнення податкових зобов'язань з ПДВ зареєструвати в ЄСРПД в електронній формі платіжну накладну, оформлену відповідно до вимог ст. 201 Податкового кодексу України, на всю суму податкових зобов'язань, за винятком у Постачальника.

Покупець зобов'язаний в 15-денний термін з моменту виникнення податкових зобов'язань з ПДВ зареєструвати в ЄСРПД розрахунок компенсації кількості і вартості накладних до податкової накладної, складеної Постачальником, що передбачає зменшення компенсації вартості товарів.

3.7. Приймання Товару за кількістю, асортиментом та якістю здійснюється відповідно до Інструкції № П-6 та Інструкції № П-7.

3.8. Претензія щодо якості товару приймається в момент прийому товару і надає не розглядається, виняток є прихованої дефектності товару, його розгляд бути виконані при його прийнятті (впробувний брак). В такому випадку претензії приймаються протягом терміну придатності товару.

3.9. Покупець має право повернення поставленого Товару Постачальнику, а Постачальник зобов'язаний прийняти таке повернення, за умови доможливості сторін про повернення Товару.

4. ТАРА І УПАКОВКА ТОВАРУ

4.1. Вартість необоротної тари/упаковки входить у вартість Товару.

4.2. Вартість оборотної тари не входить у вартість товару. Заставни ціни на тару вилучаються в накладній без урахування ПДВ.

4.3. У разі зміни заставних цін на оборотну тару Постачальник самостійно здійснює її переоцінку, включаючи тару, що знаходиться в обороті у Покупця. Ціни на тару встановлюються Постачальником самостійно.

4.4. Тара оборотна приймається Покупцем таким чином, щоб виключити на момент повернення її асування або знанення. Складає тару, при розкладанні Покупцем, є покупкою і не підлягає обов'язковому поверненню.

4.5. Не підлягає прийому брудне, пошкоджене, а також нестандартна тара.

4.6. Тара повинна бути повернута Покупцем Постачальнику при наступній поставці Товару. У разі не повернення тари у зазначений термін, Покупець отримує її вартість згідно з вказаною ціною, яка діє на момент оплати з урахуванням ПДВ, в строк десяти календарних днів з моменту надходження письмової вимоги Постачальника.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРИН

5.1. У разі прострочення Покупцем оплати товару (порушення п. 2.2 Договору), Покупець сплачує Постачальнику пеню в розмірі п'ятидні облікової ставки НБУ, що діє в період, за який нараховується пеня, від суми беруть за кожен день прострочення до повного погашення боргу Покупцем.

5.2. У разі прострочення виконання грошового зобов'язання Покупець, окрім пені, зобов'язаний сплатити суму беруть з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також 30% провізита ринку від простроченої суми.

5.3. Нарухування штрафних санкцій за прострочення виконання Покупцем зобов'язання призначається через 3 (три) роки від дня, коли зобов'язання стало

5.5. За порушення виконання зобов'язань, встановлених цим Договором, Постачальник має право застосувати до Покупця заходи примусово-господарських санкцій, передбачених ст. 236 Господарського кодексу України.

Такі оперативно-господарські санкції вживаються застосованими до Покупця з моменту отримання ним відповідного повідомлення за допомогою засобів поштової зв'язки.

5.6. У разі невиконання рестрації в ЄСПН (нерестрації) розрешувати кількісні і якісні показники до податкової накладної, затвердженій Постачальником, що передбачає зменшення коєфіцієнта вартості товарів, в порівнянні, встановленому чинним законодавством, Покупець зобов'язаний відшкодувати Постачальнику штраф у розмірі 20% від суми поставки за кожен випадок такого порушення, протягом п'яти робочих днів з моменту отримання Постачальником вимоги про сплату штрафу.

6. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАНОВИНИ

6.1. Сторони звільнюються від відповідальності за часткове або повне невиконання зобов'язань за цим договором, якщо таке невиконання стало наслідком обставин непереборної сили, таких як стихійне лихо, пожежа, блізкава, буря, повінь, землетрус, вогнемовлення снігу або ожеледи, вибух, теракт, військові дії (оголошені або неоголошені), мобілізація та інші події або обставини, за умови, що дані обставини безпосередньо вплинули на виконання умов виконання договору. У такому разі сторони звільняються від виконання зобов'язань за цим договором без провадження на час дії звільнюючих обставин.

6.2. Сторона, яка не в ставі виконати свої комерційні зобов'язання внаслідок письмово (але формально) інформувати іншу сторону про початок, тривалість та закінчення обставин, які в будь-якому випадку не триває 3 (три) календарних днів після початку їх дії. Несвочасне повідомлення про обрешлюючі обставини повністю знепечує права на звільнення від виконання договірних зобов'язань.

6.3. Наявність договору виконання форс-мажорних обставин (зазначених в цьому розділі Договору) та строку їх дії є письмове підтвердження (доказом) Торгово-промислової палати України (або її регіонального відділення). Якщо зазначені обставини тривають більше трьох місяців, сторони узгоджують умови подальшої підтримки виконання зобов'язань. Наявність форс-мажорних обставин не є підставою для звільнення від сплати постачального товару.

7. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

7.1. Будь-який спір, що виникає за цим договором, підлягає вирішенню шляхом переговорів, у випадку не вирішення шляхом переговорів, подається на розгляд до суду в порівнянні, передбаченому чинним законодавством України.

8. ІНШІ УМОВИ

8.1. Цей Договір складений в 2-х примірниках, які мають однакову юридичну силу, і набирає чинності з моменту його підписання обома Сторонами та діє до 31 грудня 20__ року, а в частині виконання зобов'язань - до повного їх виконання. В разі, якщо за 10 днів до закінчення терміну дії договору сторони не вважали за потрібне підписати нову редакцію Договору в зв'язку з його закінченням, Договір вважається пролонгованим на умови, на яких складений календарний рік на тих же умовах строку.

8.2. Сторони мають право достроково розірвати цей Договір за ініціативою однієї зі сторін, але при цьому зобов'язані повідомити іншу Сторону письмово за 30 календарних днів до моменту припинення дії цього Договору. Припинення дії Договору не звільняє Покупця від обов'язку сплатити отриманий Товар, повернути Товар та виконання інших невиконаних зобов'язань Покупця відповідно до умов цього Договору.

8.3. Протягом дії договору до нього можуть вноситися зміни та доповнення шляхом підписання додаткової угоди.

8.4. Жодна зі сторін не має права передавати третій особі права та зобов'язання за цим Договором без письмової згоди на це іншої Сторони.

8.5. У відповідності з чинним законодавством України Постачальник має статус платника податку на прибуток на загальних підставах платиою ПДВ.

8.6. У відповідності з чинним законодавством України Постачальник має статус платника _____.

8.7. Сторони зобов'язуються у разі зміни статусу платника податку на прибуток і ПДВ, вказаних ними в п. 8.5, п.8.6. Договору та будь-якому іншому реквізиті письмово повідомити про зміну одиного протягом 7 (семи) днів з дати зміни, а у разі неповідомлення несути повну відповідальність за збільшення зобов'язань з цим несприятливих наслідків (в тому числі відшкодування фінансових витрат та ушкоджень).

8.8. Цей Договір, додаткові угоди, додатки до нього, передачі з використанням факсу, електронного або іншого технічного засобу зв'язку, мають юридичну силу до зміни їх на оригінали, якщо сторони зобов'язані обговорити за протокол не більше 15 календарних днів з дати вжиття.

8.9. Сторони зобов'язані надати одна одній заповнені копії наступних документів: виписка з ЄДР, довідка про включення до ЄДРПОУ (випок); свідоцтво платника ПДВ або інший документ, що посвідчує форму оподаткування, до якої належить особа; документи про підтвердження повноважень та повноважень особи, яка підписала Договір, ПІН особи, яка підписала Договір (у випадку, якщо Покупець ФОП).

Покупець гарантує наявність у нього всіх дозволених документів, ліцензій і т.д., необхідних за чинним законодавством для здійснення певного виду господарської діяльності.

8.10. Сторони засвідчують та гарантують, що будь-які персональні дані про будь-яких фізичних осіб (у тому числі керівників, працівників, членів органів управління), які були або будуть передані іншій Стороні у зв'язку з виконанням Договору, були отримані та знаходяться у користуванні Сторони виключно відповідно до вимог чинного законодавства.

9. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН ПОСТАЧАЛЬНИК:

ТОВ «СТК АВАНГАРД»
Юридична та фактична адреса:
69123, м. Запоріжжя, вул. Василя Стуса, буд. 12
Банківські реквізити:
UA0733399000026003055744849 (для продукції ПАТ «Карлсберг Україна»),
UA103133990000026005055754815 (для продукції «Карлсберг Україна»),
UA603133990000026004055743667 (для продукції – Немцов),
UA243133990000026009055766843 (для продукції – Петрук Алеко, Шабо),
UA643133990000026004055758339 (для продукції – Юнайтед Алеко),
UA323133990000026007055741741 (для продукції – ТОВ «Нано пласк»),
UA433133990000026007055758615 (для продукції Петрук Алеко)
UA413133990000026009055751502 (Котовск, Олимп, Болград, Павлик, ОЗШВ, Марані) в АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
МФО 313399
Код ЄДРПОУ 42621186
Контактний телефон: (068) 455-38-16

Директор _____ Ю.М. Свирицька

Бухгалтер _____

Супровідер _____

Заст. директора з безпеки _____

ПОКУПЦЬ:

Юридична адреса: _____

Адреса доставки: _____

Банківські реквізити: _____

Код ЄДРПОУ _____ ПІН _____

Контактний телефон: _____

Адреса електронної пошти: _____

Поставщик: Товариство з обмеженою відповідальністю "СТК АВАНГАРД"

ОКПО: 42621186 адрес: 09123, Запорізька обл, місто Запоріжжя, вулиця Василя Стуса, Будинок 12 РІС: UA603133990000260004055743667 Банк: ПАТ КБ "Приватбанк" МФО: 313399

Плательщик: Фізична особа-підприємець Іванов Гаврило Миколайович

№	Наименование товара	Ед.	Кол-во	Цена без НДС	Сумма без НДС
1	Горілка особлива "NEMIROFF DELIKAT" м'яка Штоф 0,5	шт.	7	58.900	412.300
2	Настоянка Прка "НЕМИРІВСЬКА ЛИМОН" Плоска 0,25	шт.	5	27.550	137.750
3	Горілка особлива "НЕМИРОВ" штоф 0,100	шт.	5	15.000	75.000
4	Горілка особлива "НЕМИРОВ" штоф 0,2	шт.	5	26.250	131.250
5	Горілка особлива "НЕМИРОВ" штоф 0,37	шт.	5	46.350	231.750
6	Горілка особлива "НЕМИРОВ" штоф 0,5	шт.	18	58.900	1060.200
7	Горілка особлива "НЕМИРОВ" штоф 0,5	шт.	5	29.000	145.000
				Итого без НДС	2193.25
				Итого НДС	438.65
				Сумма товара с НДС	2631.90

Счет выписан

Кодус К.В. /

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю "СТК АВАНГАРД"
вд ЄДРПОУ 42621186, Адреса: 69123, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вулиця Василя Стуса, будинок 12
Рр: UA9031399600002604055742667, ПАТ КБ "ПриватБанк", МФО: 314399

162

A

Личне на право отримати торгівельно-виробничий налічковий № АЖВ78743 від 05.07.19.
Місця складання: м. Запоріжжя, вул. Солунська, 3

Стримувач: Фізична особа-підприємець
Іванов Гаврило Миколайович

Видаткова накладна № 1-4017023 від 14.08.20

№ РО	№	Штрихкод	Товар	Код УКТ ЗЕД	Код пров.	Од.	Кільк.	Ціна без ПДВ	Ціна	Сума без ПДВ	Сума ПДВ	Сума з ПДВ
912	1	4820181420437	Горілка особлива "NEMIROFF DELIKAT" 4 літра 0,5л шлоф	2208601100	58	шт.	7	58.50000	70.68	412.300	82.46	494.76
968	2	4820181420833	Настоянка Гірка "НЕМІРІВСЬКА ЗІМОН" Площа 0,25	2208908900	99	шт.	5	27.55000	33.06	137.750	27.55	165.30
970	3	4820181420581	Горілка особлива "НЕМІРІВ" 0,1л шлоф	2208601100	58	шт.	5	15.00000	18	75.000	15.00	90.00
973	4	4820181420598	Горілка особлива "НЕМІРІВ" 0,2л шлоф	2208601100	58	шт.	5	26.25000	31.5	131.250	26.25	157.50
974	5	4820181420604	Горілка особлива "НЕМІРІВ" 0,3л шлоф	2208601100	58	шт.	5	46.35000	55.62	231.750	46.35	278.10
975	6	4820181420611	Горілка особлива "НЕМІРІВ" 0,5л шлоф	2208601100	58	шт.	18	58.90000	70.68	1060.200	212.64	1272.84
928	7	4820181420697	Горілка особлива "НЕМІРІВ" українська відбіра 0,25л шлоф	2208601100	58	шт.	5	29.00000	34.8	145.000	29.00	174.00

Сума товару без ПДВ: 2193.26 ПДВ: 438.66 Всього за розрах.: 2631.90

Додаткові кошти: Ми заохочуємо до оплати вивантаження завантажувачем. Якщо у Вас виникли питання з повномасштабним обслуговуванням, будь ласка, зв'язуйтеся з нами за телефоном 067-419-63-72 (вільно)

Сума вивантаження: 4.00
Сума з вивантаження: 2635.90

Спеціальна дор.: 27.08.20

Від поставальника: Іванов Гаврило Миколайович

Отримав: Іванов Гаврило Миколайович

Акція "Приватне виробництво" (товарів) за кількістю згідно видаткової накладної № 1-4017023 від 14.08.20

№ лінійки	Товар	Розбіжність (кількість)	Брак, бр, нестача, надлишок

Представник отримувача: (ПІБ, ПЕНАМ, підпис)

Представник поставальника: Крижанівський О.В., особ (ПІБ, ПЕНАМ, підпис)

Код товарної категорії

Код товарної категорії

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

Інвестувальна компанія (продávач)

ТОВ "СТІК АВАНГАРД"

Інвестувальна, промисла, торгівельно-сервісна діяльність (код ЄДРПОУ)

4 2 6 2 1 1 8 0 4 6 1 1 0
Ідентифікаційний номер платіння (код ЄДРПОУ)

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
Код платіння (код ЄДРПОУ)

Отримувач (платівець)

Назначення

Інвестувальна, промисла, торгівельно-сервісна діяльність (код ЄДРПОУ)

1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
Ідентифікаційний номер платіння (код ЄДРПОУ)

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
Код платіння (код ЄДРПОУ)

2 631,90
438,65
438,65
2 193,25

Розділ А

- I Згідно сум коштів, що підлягають сплаті, з урахуванням податку на додану вартість.
- II Згідно суми податку на додану вартість, з тобою чиєї:
- III згідно суми податку на додану вартість за основним ставкою
- IV згідно суми податку на додану вартість за ставкою 7%
- V Усього обов'язки платіння за основним ставкою (код статті 260)
- VI Усього обов'язки платіння за ставкою 7% (код статті 27)
- VII Усього обов'язки платіння при експорті товарів за ставкою 0% (код статті 981)
- VIII Усього обов'язки платіння при експорті товарів за ставкою 0% (код статті 982)
- IX Усього обов'язки експортної, імпортної або еквівалентної (код статті 980)
- X Додатковий заборгований (заставний) турнір

Розділ Б

№ рядка	Опис (наименование) товара/услуги/предмета	Код члена товариства з укладеною угодою УКТ ЗЕД	Код товару згідно з Декретом ДКШН	Одиниця виміру товару/услуги		Кількість (в'єдн, об'єм)	Ціна (включаючи основний турнір/податок на додану вартість)	Код ставки	Обсяг поставки (без оподаткування) без урахування податку на додану вартість	Сума податку на додану вартість	
				згідно з Декретом ДКШН	кількість						
1	1	41	3.2	3.3	4	5	7	8	9	11	12
1	1	230601100	001	001	2009	3	58,00	20	012,50	82,26	
2	2	220601000	001	001	2009	3	21,55	20	131,75	27,35	
3	3	220601100	001	001	2009	3	15,00	20	15,00	15,00	
4	4	220601100	001	001	2009	3	28,25	20	131,25	26,25	
5	5	220601100	001	001	2009	3	46,35	20	231,75	46,35	
6	6	220601100	001	001	2009	18	98,80	20	1060,20	412,04	
7	7	220601100	001	001	2009	3	29,00	20	143,00	29,00	

Суми платити на додану вартість, переказувати (оплатити) у відеоплатіжницю платіння, вказавши у цій накладній, імені платіння, кваліфікаційний номер платіння, номер платіння та код ЄДРПОУ платіння.

ЕП Шереметів
Бюро вищої
Спекалізація

В. О. Шереметів
(підписав платіння)

2017090807
Ідентифікаційний номер об'єкта реєстрації платіння та код ЄДРПОУ платіння

Платівець (згідно з накладною) / особа/фізична особа (наказаний/пробитий/наказана)

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА

на переміщення алкогольних напоїв

№ 28 від 20.09.2019 № 167
Форми №1 - Тривалістю 1 рік

Серія 1 № 24671023

14.Серпень.2022.

до державного листа № _____

Автомобіль АР 2281 СІ TATA LPT 813

Провіз (кавалерівка) _____

Ім'я (прізвище) _____

Кордони О.В. о.сс. №10 225261

Переміщик ТОВ "ТРАНС БАЛАНС"

Завантажник (здатник) _____

ТОВ "СТК АВАНГАРД"

Влада _____

Кордони О.В. о.сс. №10 225261

Відправник Товариство з обмеженою відповідальністю "СТК АВАНГАРД", 680123, Закарпатська обл., місто Закарпаття, вулиця Валентина Стуса, будинок 12

адреса: ЦА880137980000240040567424667, ПАТ КБ "ПриватБанк", МФО: 313396, код ЄДРПОУ 42621188, м. Іршавка № АЖ678743 від 05.07.19

Одержувач Фізична особа підприємства Іванов Геннадій Михайлович, 68078 м. Закарпаття вул. Жукова, буд. 20, кв. 67, 270601175

Пункт завантаження м. Закарпаття вул. Сортувальна, 3 Пункт розвантаження м. Іршавка

Відпуск за довіреністю одержувача серія № _____ від _____ р. в. Іршавка

Вантаж одержав _____

ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Співпрацьовник	Маса бруто, кг	Частота, № 1		Частота, № 2		Кількість вантажних одиниць
		виробник	виробник	виробник	виробник	
1	2	3	4	5	6	7

Усього відвантажено в кількості 80 ящиків на загальну суму **Дві тисячі шістьсот тридцять одна гривня 90 копійок**

у т.ч. ПДВ Чотирьох тисяч триста шість гривень 50 копійок еквівалент об'єму

Вантаж (кількість та/або кількість літрів) _____ Сувенірні документи ВП № 1-4917623

масо бруто, кг _____ для пореєстрації від 14.08.20 р.

Влада експедитор _____

Бухгалтер (звірювальна особа) _____

Відпуск дозволив оператор _____

ВІДОМОСТІ ПРО ВАНТАЖ

№ з/я	Назва продукції	Кількість одиниць (літрів)	Рестраційний номер сертифіката відповідності	Дата входу сертифіката еквівалентності	Кількість міток	Загальна кількість одиниць	Ціна без ПДВ за одиницю, грн	Вартість вантажу з ПДВ, грн	Бій, нестача, невідповідність (кількість одиниць)	Фактично оприямлено (кількість одиниць)	Складена сума
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Горілка особлива "HEMMOFF DELIKAT" мілка 0,5 л штэф	0,5	UA1 022 X003305-15	03.09.20	7	7	70,68	494,76			
2	Настоянка Грив "ЧЕМАРІВСЬКА ЛІВАНЧ" Пляшка 0,25	0,25	6020025	27.08.20	5	5	33,06	165,30			
3	Горілка особлива "ЧЕМАРІВСЬК" 0,20 штэф	0,1	6020025	27.08.20	5	5	18,00	90,00			
4	Горілка особлива "ЧЕМАРІВСЬК" 0,20 штэф	0,2	6020025	03.09.20	5	5	31,80	157,56			
5	Горілка особлива "ЧЕМАРІВСЬК" 0,370 штэф	0,37	6020025	03.09.20	5	5	55,62	276,10			
6	Горілка особлива "ЧЕМАРІВСЬК" 0,50 штэф	0,5	6020026	03.09.20	18	18	70,68	1272,24			
7	Горілка особлива Пляшка українська відбрана 0,25 л пляшка	0,25	6020025	03.09.20	5	5	34,80	174,00			
Усього:								2631,90			
У т.ч. ПДВ:								438,65			

Дано (випередження) _____

Дано вхід експедитор _____

Прийнято державною особою (суб'єктом) _____

Ім'я оператора А.В. І.В.

Ім'я Іванов Геннадій О.В.

Підпис _____

Handwritten signatures and initials of the parties involved in the transaction.